

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2564
Volume 9 Number 2 May - August 2021

ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
เสาวนารถ เล็กเลอลินธุ์

กลยุทธ์การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ลำนานาตะวันออกสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง
พงษ์พิพัฒน์ เสน่ห์ดี

นโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน
ปรณิภา มีครุฑ อรุณ รักธรรม เพ็ญศรี ฉิรินัง และศิริพร แยมณี

การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จักรพงษ์ วงศ์อ้าย เพ็ญศรี ฉิรินัง วิพร เกตุแก้ว และอนันต์ เตียวต้อย

The Influence of Non-material Motivators on Incentive of Music Lecturers at Institutes
in Taiyuan, China
Jie He and Eksiri Niyomsilp

Effect of Key Success Factors in Personal Personality on Female Film Directors
in Case of Shanxi University, Mainland China
Xing Huang and Eksiri Niyomsilp

The Influencing Factors of Chinese University Student's Tourism Consumption Decision,
in Xiamen City, China
Linwen Xiao and Eksiri Niyomsilp

ประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร
กานต์สิริ กาวิน และพิชิต รัชตพิบูลภพ

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย
ณัฐธัมมรัตน์ อินทบำรุง และชมภูษ ทุ่นาค

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
ธนิดา บุญเมือง และพิชิต รัชตพิบูลภพ

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ

JOURNAL OF ADMINISTRATIVE AND MANAGEMENT INNOVATION

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2564

Vol. 9 No. 2 May - August 2021

เจ้าของ

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

บรรณาธิการ

ดร.วิทยา เจียรพันธุ์ (ศูนย์วุฒิอาชีวศึกษาคณะสมอง
จังหวัดนนทบุรี (ศว.นบ.))

ที่ปรึกษา

ผศ.ศิวัช วสุนธราภิวัฒก์
ศ.ดร.อรุณ รักธรรม
รศ.ดร.อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ
ดร.สำเนียง อนุพันธุ์กุล
อาจารย์พี ม่วงนนท์
รศ.ดร.สมพร เพื่องจันทร์
รศ.ดร.ยุทธ ไกยวรรณ
ผศ.ดร.พนาสณฑ์ เกาะสุวรรณ
ผศ.ดร.กุสุมา ผลาพรหม
ผศ.ดร.เพชรรัตน์ ไสยสมบัติ
ดร.อริช สิริวิศรา

รองบรรณาธิการ

ผศ.ดร.ชงโค แซ่ตั้ง (มทร.ตะวันออก)
ผศ.ดร.วีระพล แจ่มสวัสดิ์ (มทร.ตะวันออก)

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.นิยม รัฐอมฤต (ม.ธรรมศาสตร์)
รศ.ดร.จุมพล หนิมพานิช (ม.รังสิต)
รศ.ดร.ดำรงศักดิ์ จันทิพย์ (ม.รามคำแหง)
รศ.ดร.ดวงตา สราญรัมย์ (ม.ราชพฤกษ์)
รศ.ดร.ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย (ม.มหิดล)
รศ.ดร.เพ็ญศรี ฉิรินัง (มทร.รัตนโกสินทร์)
ผศ.ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
ผศ.ดร.สมคิด ดวงจักร (มรภ.บ้านจอมบึง)
ผศ.ดร.ชมภูษ หนุนาค (มทร.รัตนโกสินทร์)
ดร.รักเกียรติ หงส์ทอง (มรภ.เพชรบุรี)
ดร.ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง (มทร.รัตนโกสินทร์)
ดร.สุภาพร เฟ่งพิศ (มทร.รัตนโกสินทร์)

ข้อมูลติดต่อ

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
96 หมู่ 3 ถ.พุทธมณฑลสาย 5 ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
โทรศัพท์/โทรสาร 02-441-6067

ข้อความและบทความในวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ เป็นแนวคิดของผู้เขียน ไม่ใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของคณะผู้จัดทำ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ

JOURNAL OF ADMINISTRATIVE AND MANAGEMENT INNOVATION

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2564

Vol. 9 No. 2 May - August 2021

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองบทความ

ศาสตราจารย์ ดร.กฤษ เพิ่มทันจิตต์
ศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์
ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.พันธุ์ทิพย์ รามสูต
ศาสตราจารย์ ดร.พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ
ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี
ศาสตราจารย์ คลินิก นายแพทย์ วิรุณ บุญนุช
ศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ สุธาสารณ
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุเทพ เชาวลิท
ศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บุญญาธิการ
ศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย พันธเสน
ศาสตราจารย์ ดร.อรุณ รักธรรม
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาณ อินทหว่าง
รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช
รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติรี จันทรโคติกา
รองศาสตราจารย์ ดร.นิติชาญ ปลื้มอารมณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.นิติพล ภูตะโชติ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม มณีโรจน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล
รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี ฉิรินง
รองศาสตราจารย์ ดร.ฤเดช เกิดวิชัย
รองศาสตราจารย์ ดร.วนิดา สัจพันธ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ อินทรหม
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิพร เกตุแก้ว
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ ศิริสรรหิรัญ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร เพ็ญจันทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิตดา เทศนิยม

รองศาสตราจารย์ รอ.ทพญ.ดร.สุพัตรา วรรณสืบเชื้อ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุติเทพ ศิริพิพัฒนกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.อภินันท์ จันตะนี
รองศาสตราจารย์ ดร.อิสระ สุวรรณพล
รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ
รองศาสตราจารย์ ปภาวดี มนต์รีวัต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษกรก สุทัศน์ ณ อยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา ตันเปาว์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกุล จันทรโคติกา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.การุณนันทน์ รัตนเสนวงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญปภัสนสร จานทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชงโค แซ่ตั้ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมภูนุช หุ่นนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ เชาวแสงรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติมา ไหล่ยอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ปฏิทัศน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ มีใจเชื้อ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ชัย นรากรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมุข สุศลสัมพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ชรรัตน์ ไสยสมบัติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิน ชินะโชติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชฎาพร บุญเรือง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชยา ภักดีจิตต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิระ ไรจนประภาณต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.อ.ดร.วรสิทธิ์ เจริญพุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพล แจ่มสวัสดิ์

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ

JOURNAL OF ADMINISTRATIVE AND MANAGEMENT INNOVATION

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2564

Vol. 9 No. 2 May - August 2021

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร

พล.อ.ดร.เกษมชาติ นเรศเสนีย์

ดร.ศทวูฒิ สังฆมาศ

ดร.จรินทร์ จารุเสน

ดร.ณัฏพล นิลนพคุณ

ดร.ดรุณี ปัญจรัตนาก

ดร.ดวงใจ คงคาหลวง

ดร.อัคร รัตนภรานุเดช

ดร.นำพล ม่วงอวยพร

ดร.นรินทร์ สมทอง

ดร.พรชัย สุริยะเวช

พล.ท.ดร.ประสานโชติ ยุวนุติ

ดร.เพชรรัตน์ จินตน์พงศ์

ดร.พรสวรรค์ ไรจนพานิช

ดร.ไพศาล สุปัญญา

ดร.ฟ้าใส สามารถ

ดร.ภคมน โภคะธีรกุล

ดร.รัชฎา จิวาลัย

ดร.มานิต มณีธรรม

ดร.ฤทธิชาติ อินโสม

พ.ด.ท.ดร.รัฐวิทย์ หมั่นเจริญภาวนา

ดร.ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง

ดร.วิทยา เจียรพันธุ์

น.ต.ดร.สหัสชัย มหาวิระ

ดร.สมเจตน์ พันธุ์โฆสิต

ดร.สุทธิพร ชินะผา

พล.ต.ท.ดร.สัณฐาน ชยนนท์

ดร.อริสรา ธานีรณานนท์

ดร.สุภาพร เฟ่งพิศ

Dr.Danilda Hufana Duran

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ

JOURNAL OF ADMINISTRATIVE AND MANAGEMENT INNOVATION

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

วัตถุประสงค์เพื่อ

1. เป็นสื่อ รวบรวม เผยแพร่บทความทางวิชาการ หรือบทความวิจัย ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการ
2. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลงานของงานวิจัยสู่ระดับมาตรฐานสากล
3. เป็นสื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และแนวคิดระหว่างนักวิจัยทั้งในและต่างประเทศ
4. เป็นแหล่งค้นคว้าการเรียนรู้วิชาการ และเสริมสร้างให้เกิดงานวิจัยใหม่ๆ ด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

กำหนดการเผยแพร่

ตีพิมพ์ 3 ฉบับต่อปี ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) เผยแพร่ในเว็บไซต์ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ และระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย หรือ Thai Journals Online (ThaiJO)

การเผยแพร่

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ มอบให้ห้องสมุดหน่วยงานรัฐบาล สถาบันการศึกษา ในประเทศ และหน่วยงาน/บุคคลที่สนใจ

การบอกรับสมาชิก

ผู้สนใจสามารถบอกรับเป็นสมาชิกได้ที่ กองบรรณาธิการวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ

ข้อมูลติดต่อ

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

96 หมู่ 3 ถ.พุทธมณฑลสาย 5 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

โทรศัพท์/โทรสาร 02-441-6067

- ❖ บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- ❖ มีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกประจำกองบรรณาธิการมากกว่าร้อยละ 50
- ❖ บทความจากนักวิชาการและนักวิจัยภายนอกลงตีพิมพ์ทุกฉบับมากกว่าร้อยละ 50
- ❖ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ควรระบุแหล่งอ้างอิงจากวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

บทบรรณาธิการ

เนื่องในโอกาสมหามงคล ในห้วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม 2564 เป็นวันมหามงคลของพสกนิกรชาวไทย เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี 3 มิถุนายน 2564 วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2564 และวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง 12 สิงหาคม 2564 ข้าพระพุทธเจ้า ดร.วิทยา เจียรพันธุ์ บรรณาธิการ พร้อมด้วยคณะกรรมการกองบรรณาธิการวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ขอพระราชทานพระราชมงคลเสวยพระพรชัยมงคล ขอพระองค์ทรงพระเจริญ มีพระชนมพรรษายิ่งยืนนาน ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ของประเทศไทยในปัจจุบัน เรียกได้ว่า "รุนแรง กว้างขวาง และยาวนานกว่า" ในปีที่ผ่านมาเป็นอย่างมาก โดยภาพรวมของเศรษฐกิจในประเทศจะหดตัวลง จากมาตรการล็อกดาวน์ที่ยังคงอยู่อย่างต่อเนื่อง ยิ่งไปกว่านั้น การระบาดของโควิด -19 ยังมีแนวโน้มลุกลามไปถึงภาคการผลิตและภาคการส่งออก และประเทศไทยจะเป็นไม่ก็ประเทศในโลกที่เศรษฐกิจจะหดตัวลง ต่อเนื่องกันถึงสองปี นั้นหมายถึงระดับรายได้และโอกาสทางเศรษฐกิจของไทยที่จะสูญหายไปคิดเป็นมูลค่ามหาศาล

อย่างไรก็ตาม ภายใต้การกำกับดูแลและให้การสนับสนุนด้วยดีจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ทำให้คณะกรรมการกองบรรณาธิการวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการสามารถดำเนินการมาได้อย่างราบรื่น มีนักวิชาการและนักวิจัยให้ความสนใจส่งบทความมาลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะวารสารปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2564) มีบทความที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมีเนื้อหาที่เข้มข้นและหลากหลายเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่าน จำนวน 10 บทความ ได้แก่ เรื่อง ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM 2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยเสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์ เรื่องกลยุทธ์การพัฒนาที่พิกแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ลำนนาตะวันออกสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง โดยพงษ์พิพัฒน์ เสน่ห์ดี เรื่องนโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน โดยปรณิภา มีครุฑ อรุณ รักธรรม เพ็ญศรี นิรินัง และศิริพร แยมนิล เรื่องการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจักรพงษ์ วงศ์อ้าย เพ็ญศรี นิรินัง วิพร เกตุแก้ว และอนันต์ เตียวต้อย เรื่อง The Influence of Non-material Motivators on Incentive of Music Lecturers at Institutes in Taiyuan, China โดย Jie He และ Eksiri Niyomsilp เรื่อง Effect of Key Success Factors in Personal Personality on Female Film Directors in Case of Shanxi University, Mainland China โดย Xing Huang และ Eksiri Niyomsilp เรื่อง The Influencing Factors of Chinese University Student's Tourism Consumption Decision, in Xiamen City, China โดย Linwen Xiao และ Eksiri Niyomsilp เรื่องประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร โดยกานต์สิริ กาวิณ และพิชิต รัชตพิบูลภาพ เรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย โดยณฐวัฒน์ อินทบำรุง และชมภูณัฐ หนูนาค และเรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรม้า อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
โดยธนิดา บุญเมือง และพิชิต รัชตพิบูลภพ

กองบรรณาธิการหวังว่าบทความวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและแวดวงสหวิทยาการที่จะ
นำไปขยายผลและถอดบทเรียนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ดร.วิทยา เจียรพันธุ์

บรรณาธิการวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

สารบัญ

หน้า

ศักยภาพการแก้ไขปัญหามลพิษฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	1
<i>เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์</i>	
กลยุทธ์การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ลำนานาตะวันออกสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง	14
<i>พงษ์พัฒน์ เสน่ห์ดี</i>	
นโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน	28
<i>ปรรณิกา มีครุฑ อรุณ รักธรรม เพ็ญศรี ฉรินัง และศิริพร แยมนิล</i>	
การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	39
<i>จักรพงษ์ วงศ์อ้าย เพ็ญศรี ฉรินัง วิพร เกตุแก้ว และอนันต์ เตียวต้อย</i>	
The Influence of Non-material Motivators on Incentive of Music Lecturers at Institutes in Taiyuan, China	51
<i>Jie He and Eksiri Niyomsilp</i>	
Effect of Key Success Factors in Personal Personality on Female Film Directors in Case of Shanxi University, Mainland China	58
<i>Xing Huang and Eksiri Niyomsilp</i>	
The Influencing Factors of Chinese University Student's Tourism Consumption Decision, in Xiamen City, China	66
<i>Linwen Xiao and Eksiri Niyomsilp</i>	
ประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร	73
<i>กานต์สิริ กาวิน และพิชิต รัชตพิบูลภพ</i>	
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย	82
<i>ณัฐอัมรัตน์ อินทบำรุง และชมภูษ ทุ่นนาค</i>	
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี	97
<i>ธนิดา บุญเมือง และพิชิต รัชตพิบูลภพ</i>	

ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

The Potential of Problem Solving Particulate Matter (PM2.5) of Subdistrict Administrative Organization Amphoe Bang Kruai, Nonthaburi Province

เสาวนารด เล็กเลสินธุ์

Saovanard Leklersindhu

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

Curriculum Lecture of the Master of Public Administration Program Faculty Arts, Rajapruck University

E-mail: saovanard@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาระดับศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะการแก้ปัญหา และทักษะในการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล และ 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารและปฏิบัติงานจำนวน 166 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ระดับแรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะการแก้ปัญหา ทักษะในการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ (3) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) โดยใช้ปัจจัยสถานภาพส่วนบุคคล ระดับแรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะการแก้ปัญหา และทักษะในการปฏิบัติ เป็นตัวแปรพยากรณ์ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) พบว่า การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง รายได้ แรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะการแก้ปัญหา และทักษะในการปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) ได้ร้อยละ 87 สร้างสมการพยากรณ์ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนเดม (ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) = .804 + .410 (ระดับการศึกษา) + .085 (ประสบการณ์ทำงาน) + .110 (ตำแหน่ง) + .610 (รายได้) + .213 (แรงจูงใจในการแก้ปัญหา) + .192 (คุณลักษณะการแก้ปัญหา) + .291 (ทักษะในการปฏิบัติ) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z_{ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก(PM2.5)} = 1.155 (Z_{ระดับการศึกษา}) + 3.882 (Z_{ประสบการณ์ทำงาน}) + 0.224 (Z_{ตำแหน่ง}) + 3.825 (Z_{รายได้}) + 0.254 (Z_{แรงจูงใจในการแก้ปัญหา}) + 0.203 (Z_{คุณลักษณะการแก้ปัญหา}) + 0.433 (Z_{ทักษะในการปฏิบัติ})$

คำสำคัญ: ศักยภาพ ฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The purposes of this research were (1) to study potential of problem solving particulate matter (PM2.5) (2) to study problem solving motivation, problem solving characteristics and practical skills of sub-district administrative organization. (3) To create predictive equation for the potential of problem solving particulate matter (PM2.5) of sub district administrative organization amphoe bang kruai nonthaburi province. The sample group was 166 Manager and Operator selected through Simple Sampling. The statistical in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis by using the Computer

program. The results were as follows: (1) The potential of problem solving particulate matter (PM2.5) overall was at a high level (2) The problem solving motivation, problem solving characteristics and practical skills overall was at a high level (3) For the forecast multiple regression analysis using personal status factors, problem solving motivation, problem solving characteristics and practical skills as a forecast variable. Found education, work, experience, position, income, problem solving motivation, problem solving characteristics and practical skills was a factor that affects the potential of problem solving particulate matter (PM2.5) at .05 level significance. The forecast equations for potential of problem solving particulate matter (PM2.5) were 87 percent. The forecast equations were as follows: Equation of raw score $Y = .804 + 0.410(\text{education}) + 0.085(\text{experience}) + 0.110(\text{position}) + 0.610(\text{income}) + 0.213(\text{problem solving motivation}) + 0.192(\text{problem solving characteristics}) + 0.291(\text{practical skills})$ Equation of standard score $Z = 1.155(Z_{\text{education}}) + 3.882(Z_{\text{experience}}) + 0.224(Z_{\text{position}}) + 3.825(Z_{\text{income}}) + 0.254(Z_{\text{problem solving motivation}}) + 0.203(Z_{\text{problem solving characteristics}}) + 0.433(Z_{\text{practical skills}})$.

Keywords: Potential, Particulate matter (PM2.5), Sub-district administrative organization

บทนำ

มลพิษอนุภาคฝุ่นในอากาศเป็นพิษภัยที่มองไม่เห็นเนื่องจากมีขนาดเล็กที่เล็ดลอดเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจ และเข้าสู่อวัยวะที่สำคัญของร่างกาย เช่น ปอด และกระแสเลือด โดยหากฝุ่นละอองขนาดเล็กที่เป็นตัวนำเชื้อโรคก็จะมีโอกาสเกิดโรคร้ายแรงมากขึ้นได้ ฝุ่นพิษ PM2.5 คือฝุ่นที่มีขนาดเล็กกว่า 1 ใน 25 ของเส้นผ่าศูนย์กลางเส้นผมมนุษย์ เป็นฝุ่นที่มีความละเอียดมากจนขนจมูกของมนุษย์ที่ทำหน้าที่กรองฝุ่นนั้นไม่สามารถกรองได้ สามารถซึมเข้าสู่กระบวนการทำงานของอวัยวะต่างๆ ของร่างกายได้อย่างง่าย เมื่อได้รับฝุ่นพิษเหล่านี้ในปริมาณที่มากและสม่ำเสมอ จะทำให้สะสมในร่างกายจำนวนมากเพิ่มโอกาสเสี่ยงให้เกิดโรคมะเร็งในอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย ตามปกติจะมีฝุ่นชนิดนี้อยู่แล้วในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งกรมควบคุมมลพิษกำหนดไว้ที่ 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ด้วยอนุภาคของฝุ่นละอองที่มีขนาดเล็กทำให้เมื่อหายใจเข้าไปจะส่งผลให้เกิดการระคายเคือง ไอ จาม หรือมีเสมหะ ฝุ่นละออง PM2.5 นี้สามารถผ่านเข้าไปจนถึงส่วนในสุดของปอดซึ่งจะมีผลกระทบต่อหลอดเลือดฝอยและถุงลมสามารถผ่านผนังถุงลมเข้าสู่เส้นเลือดฝอยและกระจายตัวไปทั่วร่างกายของเรา ส่งผลกระทบต่อสุขภาพในหลายๆ ด้าน อีกทั้งยังเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดโรคหอบหืด โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังโรคมะเร็งปอด ภาวะหลอดเลือดแข็ง หลอดเลือดสมองตีบและหัวใจเต้นผิดจังหวะ โรคเยื่อตาอักเสบ โรคผิวหนัง โรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ ในระยะเวลาที่ผ่านมานโยบายของภาครัฐที่มุ่งแก้ปัญหาฝุ่นโดยพยายามลดและควบคุมการเกิดฝุ่นจากแหล่งกำเนิด โดยเฉพาะแหล่งกำเนิดที่เกิดจากการทำกิจกรรมของประชาชน ปัจจุบันกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงพลังงาน ได้จัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560-2564 โดยมีแนวทางมุ่งการจัดการแหล่งกำเนิดมลพิษ และมอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำกับ ควบคุม ดูแล และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเผาในที่ชุมชน (มติชนออนไลน์, 2563)

ปัญหา PM 2.5 เป็นปัญหาใกล้ตัวที่สำคัญ และปฏิเสธไม่ได้ว่าเราทุกคนก็เป็นส่วนหนึ่งของต้นเหตุ มลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นได้อยู่ตลอดเวลาจึงเป็นสิ่งที่เราต้องเตรียมพร้อมรับมือ และปรับรูปแบบการใช้ชีวิตไปพร้อมๆ กัน สิ่งที่สำคัญคือเราต้องตระหนักว่าปัญหานี้เป็นสิ่งที่พวกเราทุกคนจำเป็นต้องให้ความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาระยะยาว และต้องไม่ลืมว่าทุกการกระทำของเราย่อมส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งท้ายที่สุดแล้วก็อาจจะกลับมาทำร้ายเราได้ในอนาคต จากปัญหาฝุ่นละอองภายในพื้นที่ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การอนามัย การสาธารณสุข การจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควัน PM 2.5 ขององค์การบริหารส่วน

ตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยข้อมูลที่ได้จะนำมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการปัญหาฝุ่นละออง เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ที่สนใจสามารถนำไปศึกษาและขยายผลเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

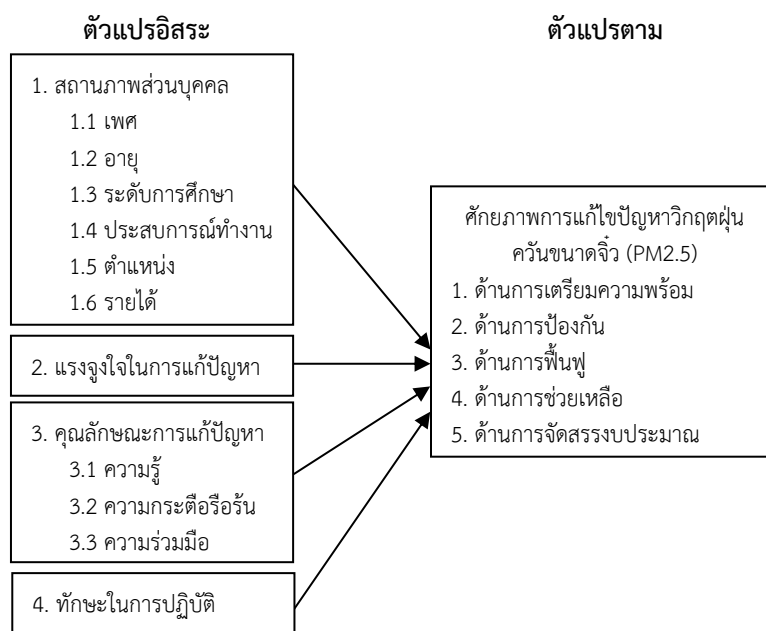
1. เพื่อศึกษาระดับศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะ และทักษะในการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. ทำให้ทราบถึงระดับแรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะการแก้ปัญหา และทักษะในการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
3. ทำให้ทราบสมการพยากรณ์ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
4. ผลที่ได้จากการวิจัยใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพ และสามารถช่วยลดปัญหาฝุ่นควันในพื้นที่ได้สำเร็จอย่างมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นแนวทางการปฏิบัติให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ สุจิตรา ธนนันท์ (2552) อรวรรณ หลังสัน (2554) และธัญญาภรณ์ สุขวิเศษ (2553) จึงสรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัยดังแสดงในภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 3 อบต. คือ อบต.บางขุน อบต.บางขุนกอง และอบต.มหาสวัสดิ์ (ศูนย์การบริการข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ อบต.บางขุน อบต.บางขุนกอง และอบต.มหาสวัสดิ์ ทั้งนี้กำหนดขนาดโดยใช้สูตรทาร์ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และมีความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง .05 สำหรับการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เพื่อหาสัดส่วนที่เหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรแต่ละหน่วยงาน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ อบต.บางขุน อบต.บางขุนกอง และอบต.มหาสวัสดิ์ ได้จากการคำนวณด้วยสูตรของทาร์ยามาเน (Yamane, 1973 หน้า 125 อ้างถึงใน เกษมสุข จันตะ, 2553, หน้า 42) มีสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ขนาดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (กำหนดไว้ที่ 0.05)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจึงคำนวณได้จากสูตรข้างต้น ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{285}{1+285(.05)^2} \\ &= 166.42 \end{aligned}$$

จากการแทนค่าตามสูตรข้างต้น ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 166 คน ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ใน อบต.บางขุน อบต.บางขุนกอง และอบต.มหาสวัสดิ์ จำนวน 166 คน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร (คน)	ผู้ปฏิบัติงาน (คน)	ผู้บริหาร (คน)	ผู้ปฏิบัติงาน (คน)
อบต.บางขุน	11	72	6	42
อบต. บางขุนกอง	4	120	2	70
อบต.มหาสวัสดิ์	10	68	6	40
รวม	25	260	14	152

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะในการแก้ปัญหา และทักษะในการปฏิบัติ เป็นลักษณะคำถามปลายปิด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นลักษณะคำถามปลายปิด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1. โดยการศึกษาจากเอกสาร บทความ ตำรา ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. โดยนำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความชัดเจนของภาษาที่ใช้ และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่ได้เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมสอดคล้องกับหัวข้อปัญหา และวัตถุประสงค์ในการศึกษาหรือไม่

4. วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดยทำการคำนวณค่า IOC (Index of Item Objective Concurrence) ซึ่งเป็นค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีเกณฑ์การยอมรับคือ ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป สำหรับข้อคำถามที่ได้ค่า IOC ไม่ถึงเกณฑ์ต้องทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด หลังจากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa Coefficient) ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยหลักการจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงใช้ได้ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชานีประสิทธิ์, 2547 หน้า 149) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.81

6. ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงใต้ขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 อบต. เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ใน อบต.

2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ อบต. ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยใช้เวลาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทั้งหมด 60 วัน

4. ผู้วิจัยตรวจสอบแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2-3 วิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งแรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะในการแก้ปัญหา และทักษะในการปฏิบัติ โดยการใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations) และคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ (Likert, 1967 อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2557 หน้า 75) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	มีมากที่สุด
4 หมายถึง	มีมาก
3 หมายถึง	มีปานกลาง
2 หมายถึง	มีน้อย
1 หมายถึง	มีที่น้อยที่สุด

ระดับคะแนนเฉลี่ยศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งแรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะในการแก้ปัญหา และทักษะในการปฏิบัติ แปลผลโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ตามแนวทางของเบสต์ (Best, 2001 หน้า 204) แสดงผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00 คะแนน ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49 คะแนน ระดับความคิดเห็นมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49 คะแนน มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49 คะแนน ระดับความคิดเห็นน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49 คะแนน ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 การสร้างสมการพยากรณ์ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควัน PM2.5 ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม 1 ตัว กับตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบหากทราบค่าตัวแปรหนึ่งก็จะทำนายหรือพยากรณ์อีกตัวแปรหนึ่งได้ โดยสามารถเขียนให้อยู่ในรูปสมการเชิงเส้นตรงรูปแบบคะแนนดิบได้ ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551)

$$Y = C + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3$$

สามารถแทนค่าสมการได้ดังนี้

Y หมายถึง ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

C หมายถึง ค่าคงที่ (Constant)

β หมายถึง ค่าเบต้า (Beta)

X หมายถึง ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

1. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Concurrence)

2. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)
3. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศ มีอายุ 25-35 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีตำแหน่งงานผู้ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท
ความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะการแก้ปัญหา และทักษะในการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม ด้านทักษะในการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาแรงจูงใจในการแก้ปัญหาและคุณลักษณะการแก้ปัญหาต่ำที่สุด (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะการแก้ปัญหา และทักษะในการปฏิบัติ ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม

แรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะการแก้ปัญหา และทักษะในการปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น			ลำดับ
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	
1. แรงจูงใจในการแก้ปัญหา	4.08	0.20	มาก	2
2. คุณลักษณะการแก้ปัญหา	4.06	0.14	มาก	3
3. ทักษะในการปฏิบัติ	4.08	0.20	มาก	1
รวม	4.06	0.14	มาก	

ความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การมีทัศนคติที่ดีในการทำงานสูงสุด รองลงมา การได้รับการยกย่องชมเชยชื่นชมยินดีในความรู้ความสามารถจากบุคคลในหน่วยงาน มีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถ ทักษะ และความมีระเบียบวินัย มีอุปกรณ์สำนักงานในการปฏิบัติงานครบถ้วน และเพียงพอ และการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่ ตามลำดับ (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แรงจูงใจในการแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

แรงจูงใจในการแก้ปัญหาโดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น			ลำดับ
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	
1. การมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน	4.22	0.84	มาก	1
2. การได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่	4.00	0.11	มาก	5
3. มีอุปกรณ์สำนักงานในการปฏิบัติงานครบถ้วนและเพียงพอ	4.01	0.15	มาก	4
4. การได้รับการยกย่องชมเชยชื่นชมยินดีในความรู้ความสามารถจากบุคคลในหน่วยงาน	4.19	0.41	มาก	2
5. มีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถ ทักษะ และความมีระเบียบวินัย	4.02	0.13	มาก	3
รวม	4.08	0.20	มาก	

ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความกระตือรือร้น รองลงมา ด้านความรู้ และด้านความร่วมมือ ตามลำดับ (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) คุณลักษณะการแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

คุณลักษณะการแก้ปัญหาโดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น			ลำดับ
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	
1. ด้านความรู้	4.10	0.15	มาก	2
2. ด้านความกระตือรือร้น	4.15	0.13	มาก	1
3. ด้านความร่วมมือ	3.92	0.24	มาก	3
รวม	4.06	0.14	มาก	

ความคิดเห็นต่อทักษะในการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ บุคลากรมีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมในการทำงานมากที่สุด รองลงมา สนใจเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของตนให้ดียิ่งขึ้น มีความรู้ความชำนาญในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ประกอบการทำงานได้เป็นอย่างดี บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ และบุคลากรนำเอาวิชาการความรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามลำดับ (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทักษะในการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ทักษะในการปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น			ลำดับ
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	
1. บุคลากรมีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมในการทำงาน	4.92	0.29	มากที่สุด	1
2. มีความรู้ความชำนาญในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ประกอบการทำงานได้เป็นอย่างดี	4.02	0.13	มาก	3
3. บุคลากรนำเอาวิชาการความรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่	3.70	0.51	มาก	5
4. สนใจเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของตนให้ดียิ่งขึ้น	4.05	0.21	มาก	2
5. บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ และมีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน	3.74	0.45	มาก	4
รวม	4.08	0.20	มาก	

ความคิดเห็นต่อศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกัน ด้านการเตรียมพร้อม ด้านการช่วยเหลือ ด้านการฟื้นฟู และด้านการจัดสรรงบประมาณ ตามลำดับ (ดังตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควัน ขนาดจิ๋ว (PM 2.5)	ระดับความคิดเห็น			ลำดับ
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	
1. ด้านการเตรียมพร้อม	4.16	0.13	มาก	2
2. ด้านการป้องกัน	4.28	0.20	มาก	1
3. ด้านการฟื้นฟู	4.01	0.12	มาก	4
4. ด้านการช่วยเหลือ	4.06	0.20	มาก	3
5. ด้านการจัดสรรงบประมาณ	3.86	0.13	มาก	5
รวม	4.07	0.13	มาก	

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ โดยใช้วิธี Enter ของศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ตัวพยากรณ์	B	SE.	Beta	t	p
ค่าคงที่ (a)	0.80	0.11		7.10	0.00*
เพศ	-8.40	0.20	.00	.00	1.00
อายุ	-0.40	0.04	-0.25	-0.95	0.34
ระดับการศึกษา	0.41	0.06	1.15	6.05	0.00*
ประสบการณ์ทำงาน	0.08	0.08	3.88	9.56	0.00*
ตำแหน่ง	0.11	0.05	0.22	2.16	0.03*
รายได้	0.61	0.07	3.82	8.56	0.00*
แรงจูงใจในการแก้ปัญหา	0.21	0.05	0.25	1.40	0.00*
คุณลักษณะการแก้ปัญหา	0.19	0.05	0.20	3.56	0.00*
ทักษะในการปฏิบัติ	0.29	0.08	0.43	3.55	0.00*
R = 0.933 R ² = 0.870 F = 362.524 p value < 0.05					

ผลการวิเคราะห์การศึกษาศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM2.5) ในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง รายได้ แรงจูงใจในการแก้ปัญหา คุณลักษณะการแก้ปัญหา และทักษะในการปฏิบัติ ที่รวมพยากรณ์ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM 2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p value < 0.05) ซึ่งทั้งสองตัวแปรสามารถอธิบายการผันแปรของระดับความสำเร็จในการบริหารองค์การส่วนตำบล (อบต.) ได้ร้อยละ 87 (R² = 0.870) ดังแสดงในตารางที่ 7 โดยสามารถเขียนเป็นสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

(ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM 2.5) = 0.804 + 0.410(ระดับการศึกษา) + 0.085(ประสบการณ์ทำงาน) + 0.110(ตำแหน่ง) + 0.610(รายได้) + 0.213(แรงจูงใจในการแก้ปัญหา) + 0.192(คุณลักษณะการแก้ปัญหา) + 0.291(ทักษะในการปฏิบัติ)

เขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$Z_{\text{ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM 2.5)}} = 1.15(Z_{\text{ระดับการศึกษา}}) + 3.88(Z_{\text{ประสบการณ์ทำงาน}}) + 0.22(Z_{\text{ตำแหน่ง}}) + 3.82(Z_{\text{รายได้}}) + 0.25(Z_{\text{แรงจูงใจในการแก้ปัญหา}}) + 0.20(Z_{\text{คุณลักษณะการแก้ปัญหา}}) + 0.43(Z_{\text{ทักษะในการปฏิบัติ}})$

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณในการพยากรณ์ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ตัวพยากรณ์	B	Std. Error	beta	t-value	P value
ค่าคงที่ (a)	0.80	0.11		7.10	.00*
ระดับการศึกษา	0.41	0.06	1.15	6.05	0.00*
ประสบการณ์ทำงาน	0.08	0.08	3.88	9.56	0.00*
ตำแหน่ง	0.11	0.05	0.22	2.16	0.03*
รายได้	0.61	0.07	3.82	8.56	0.00*
แรงจูงใจในการแก้ปัญหา	0.21	0.05	0.25	1.40	0.00*
คุณลักษณะการแก้ปัญหา	0.19	0.05	0.20	3.56	0.00*
ทักษะในการปฏิบัติ	0.29	0.08	0.43	3.55	0.00*
R = 0.933 R ² = 0.870 F = 362.524 p value < 0.05					

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็ก (PM2.5) ของ อบต. อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แรงจูงใจในการแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นว่าการมีทัศนคติที่ดีในการทำงานจะทำให้ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็กสูงขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การที่บุคลากรมีแรงจูงใจในการแก้ปัญหาที่ดีจะมีทัศนคติในทางบวกกับงานที่ทำและจะทำให้การขาดงาน การมาทำงานสาย และการลาออกจากงานมีน้อย โดยทุ่มเททั้งเวลา กำลังกาย กำลังใจ ให้กับการทำงานเพื่อให้เกิดศักยภาพในการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควัน ดังนั้นทัศนคติจึงเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อการกระทำของบุคลากรในองค์กร เป็นการกระตุ้นเตือนถึงปัญหาต่างๆ ขององค์กร ที่จะทำให้ศักยภาพการแก้ไขวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็กมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ เชอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhorn, 2000, หน้า 75) ได้อธิบายว่า บุคคลที่มีทัศนคติที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบในด้านปัญญา ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม และยังสอดคล้องกับ กิบสัน (Gibson, 2000, หน้า 103) ได้อธิบายว่า ทัศนคติเป็นตัวที่ตัดสินพฤติกรรมการกระทำของบุคคลที่เป็นความรู้สึกเชิงบวกหรือเชิงลบ และเป็นสภาวะจิตใจที่จะส่งผลกระทบต่อตอบสนองของต่อบุคคลอื่น ต่อวัตถุ หรือต่อสถานการณ์ โดยทัศนคติสามารถจะเรียนรู้หรือจัดการได้โดยใช้ประสบการณ์

2. คุณลักษณะการแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นว่างานศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็กที่ดีจะต้องสร้างความกระตือรือร้นให้เกิดขึ้นในองค์กร เพราะว่าคุณลักษณะของการแก้ปัญหาหากต้องการความสำเร็จในการทำสิ่งที่สำคัญต่างๆ สิ่งที่จะต้องมีความกระตือรือร้น ซึ่งความกระตือรือร้นเป็นความตื่นตัวและชวนขวายที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ และยังคงความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งการกระตุ้นจิตใจให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกตื่นตัวในการทำงาน ดังนั้นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดแก้ปัญหาของบุคลากรอาจเกิดจากการยึดติดกับการใช้วิธีการเดิมในการแก้ปัญหานั้น เกิดเป็นนิสัย และการยึดติดกับหน้าที่การงานของสิ่งต่างๆ ที่คุ้นเคย สอดคล้องกับ ประพันธ์ศิริ สุเลารัจ (2556, หน้า 161) ได้อธิบายว่า การคิดแก้ปัญหาเป็นกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์สิ่งต่างๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่องหรือสิ่งต่างๆ ที่คอยก่อกวนและสร้างความรำคาญ สร้างความยุ่งยากสับสนและความวิตกกังวล และพยายามหาหนทางคลี่คลายสิ่งเหล่านั้นให้ปรากฏ และหาหนทางขจัดปัดเป่าสิ่งที่เป็นปัญหาคือความรำคาญ ความวิตกกังวล ความยุ่งยากสับสนให้หมดไป

3. ทักษะในการปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นว่างานศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดเล็กที่ดีจะต้องฝึกอบรมให้บุคลากรมีทักษะในการทำงานที่เหมาะสม เพราะทักษะการทำงานเป็นความสามารถในการทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ถูกต้องแม่นยำ และมีความชำนาญในการปฏิบัติจนเป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับ โดยการใช้เทคนิควิธีการต่างๆ ที่จะต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติงานที่เกิดจากประสบการณ์การทำงานและการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ ประชา ตันเสนีย์ (2553 อ้างถึงใน เสาวนารณ เล็กเลสินธุ์, 2560, หน้า 35) ได้อธิบายว่า ทักษะในการปฏิบัติงาน

ของบุคคลในองค์กรสามารถแยกทักษะออกเป็นทักษะด้านงานอาชีพ ซึ่งจะเป็นทักษะที่ทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ตามหน้าที่ และด้านลักษณะงานที่รับผิดชอบ เช่น ด้านการเงิน ด้านบุคคล ซึ่งอยู่บนพื้นฐานการศึกษาหรือการได้รับการอบรมเพิ่มเติม ส่วนทักษะความถนัดหรือความชำนาญเฉพาะ นั้นอาจเป็นความสามารถที่ทำให้บุคลากรนั้นๆ โดดเด่นกว่าคนอื่น ส่งผลให้มีผลงานที่ดีกว่าและเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้รวดเร็ว

4. ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM2.5) ของ อบต.อำเภอบางกรวย ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋วขึ้นอยู่กับทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานใน อบต. อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งจะประกอบด้วย

4.1 ด้านการเตรียมพร้อม เป็นการช่วยให้ชุมชนสามารถรับมือกับวิกฤติฝุ่นควันที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาดูงานในพื้นที่ที่น่าร่องในการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว การจัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนในการเฝ้าระวังปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋วในพื้นที่โดยให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋วในพื้นที่ มีการวางแผนและกำหนดขั้นตอนตลอดจนติดตามประเมินผลการช่วยแก้ปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว และแจ้งข่าวสารให้ทราบประชาชนทราบโดยการประกาศเสียงตามสายเป็นประจำ

4.2 ด้านการป้องกัน เป็นมาตรการการดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาวิกฤติฝุ่นควัน โดยการณรงค์เชิญชวนให้ประชาชนร่วมด้วยช่วยกันป้องกันปัญหาฝุ่นควันขนาดจิ๋ว การให้ความรู้กับประชาชนถึงผลกระทบของฝุ่นควันขนาดจิ๋วที่เกิดขึ้นในชุมชน อีกทั้งต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนป้องกันฝุ่นควันขนาดจิ๋วในชุมชน

4.3 ด้านการฟื้นฟู เป็นมาตรการในการดำเนินการช่วยเหลือประชาชนให้กลับมามีชีวิตและสุขภาพที่ดีเหมือนเดิมหรือดีกว่าเดิม โดยการร่วมกันทำกิจกรรมที่ต้องดำเนินการหลังจากเกิดปัญหาวิกฤติฝุ่นควัน การจัดฝึกอบรมให้กับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว ให้ความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในการช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ที่ได้รับผลกระทบการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยเพื่อดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูผู้ประสบภัยหลังจากการเกิดปัญหาฝุ่นควันขนาดจิ๋ว

4.4 ด้านการช่วยเหลือ เป็นการดำเนินการช่วยเหลือเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบ โดยการประเมินสถานการณ์ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาฝุ่นควันขนาดจิ๋ว และการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทางช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาฝุ่นควันขนาดจิ๋ว

4.5 ด้านการจัดสรรงบประมาณ เป็นการดำเนินการจัดสรรงบประมาณไว้สำหรับการจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลและสุขภาพอนามัยของของประชาชนในชุมชน ที่รัฐบาลจัดให้โดยต้องควบคุมการเงินรายรับรายจ่ายให้ เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว (PM2.5) ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในทุกด้านอยู่ในระดับมากฉะนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้แยกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านแรงจูงใจในการแก้ปัญหา องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย ต้องมอบหมายให้บุคลากรได้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่ เพราะความรับผิดชอบเป็นความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้เป็นอย่างดีไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด และควรมีอุปกรณ์สำนักงานในการปฏิบัติงานครบถ้วนและเพียงพอ

2. ด้านคุณลักษณะการแก้ปัญหา องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวยต้องสนับสนุนการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกลมเกลียวกันในจังหวัดเดียวกัน เพื่อให้งานบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมี

ประสิทธิภาพ เพราะความร่วมมือคือความเต็มใจของบุคลากรในองค์กรในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความสมัครใจ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น และนำไปสู่การทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย ดังนั้นการสร้างความร่วมมือที่ดีจะต้องสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม สร้างแบบอย่างค่านิยมองค์กรให้เกิดพฤติกรรมทางบวกที่จะส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือในองค์กร ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการทำงานให้เกิดความชำนาญในทักษะงานที่ทำ สร้างความแข็งแกร่งให้กับองค์กร สร้างวัฒนธรรมของการแบ่งปัน

3. ด้านทักษะในการปฏิบัติ องค์กรการบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวยต้องส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้นำเอาวิชาการความรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ และบุคลากรจะต้องมีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมในการทำงาน มีความรู้ความชำนาญในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ได้อย่างดี

4. ด้านการเตรียมความพร้อม องค์กรการบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย ต้องแจ้งข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบโดยการประกาศเสียงตามสายเป็นประจำ และมีการวางแผนและกำหนดขั้นตอนตลอดจนติดตามประเมินผลการช่วยแก้ปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว และมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้กับประชาชนในการเฝ้าระวังปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋วในพื้นที่ เพราะการฝึกอบรมจะทำให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติ และความชำนาญในการเตรียมความพร้อมเมื่อเกิดปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว

5. ด้านการป้องกัน องค์กรการบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย ต้องมีมาตรการด้านการป้องกันที่จะต้องดำเนินการก่อนที่จะเกิดเหตุฝุ่นควัน เพื่อให้วิกฤติฝุ่นควันที่เกิดขึ้นนั้นสงบโดยเร็วก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินน้อยที่สุด และจะไม่เกิดขึ้นอีกหรือถ้าหากว่าเกิดขึ้นจะสามารถรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และควรมีการณรงค์เชิญชวนให้ประชาชนร่วมด้วยช่วยกันป้องกันปัญหาฝุ่นควันขนาดจิ๋ว และให้ความรู้กับประชาชนถึงผลกระทบของฝุ่นควันขนาดจิ๋วที่เกิดขึ้นในชุมชน อีกทั้งต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนป้องกันฝุ่นควันขนาดจิ๋วในชุมชน เพราะความรู้ความสามารถช่วยเพิ่มขีดความสามารถของบุคคลในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ตามขั้นตอนนั้นจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

6. ด้านการฟื้นฟู การฟื้นฟูเป็นการดำเนินการหลังจากเกิดปัญหาวิกฤติฝุ่นควันบรรเทาลงหรือได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพื่อปรับสภาพการดำรงชีวิตและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบภัยให้กลับเข้าสู่สภาวะปกติ หรือให้ดีกว่าเดิมและปลอดภัยกว่าเดิม ดังนั้นองค์กรการบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย ต้องจัดอบรมให้กับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋ว ให้มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในการช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ที่ได้รับผลกระทบ และต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัย เพื่อดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูผู้ประสบภัยหลังจากการเกิดปัญหาฝุ่นควันขนาดจิ๋ว

7. ด้านการช่วยเหลือ องค์กรการบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวย ต้องดำเนินงานด้านการช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบตามหลักเกณฑ์ และวิธีการช่วยเหลือเยียวยาอย่างต่อเนื่อง โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาฝุ่นควันขนาดจิ๋ว และรู้ขั้นตอนของแผนการช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาฝุ่นควันขนาดจิ๋วผ่านการเรียนรู้หลักสูตรการฝึกอบรมในการช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาฝุ่นควันขนาดจิ๋ว

8. ด้านการจัดสรรงบประมาณ นโยบายด้านการจัดสรรงบประมาณขององค์กรการบริหารส่วนตำบลอำเภอบางกรวยต้องมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ และงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้ต้องเพียงพอต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร อีกทั้งต้องจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการควบคุมการเงินของรายรับรายจ่ายอย่างชัดเจน เพราะงบประมาณเป็นการกำหนดแผนการใช้จ่ายเงินหรือประมาณรายรับรายจ่ายล่วงหน้าเพื่อควบคุมการดำเนินงาน และช่วยให้การดำเนินการสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อจำกัดของงานวิจัยนี้ เนื่องจากข้อมูลที่เก็บได้ตามแต่ละ อบต. ไม่ได้เก็บอย่างละเท่ากัน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ซึ่งถ้าหากมีการเก็บข้อมูลในวิธีอื่น อาทิเช่น ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มอย่างละเท่ากันในแต่ละ อบต. อาจมีผลที่แตกต่างกัน

2. ควบคู่กันเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและแก้ไข ศักยภาพการแก้ไขปัญหาวิกฤติฝุ่นควันขนาดจิ๋วได้ตรงจุดมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). *การวิเคราะห์สถิติ สถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษมสุข จันตะ. (2553). *สภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางการปรับปรุงการผลิตเลนส์แว่นตาของบริษัทโรเด็นสต็อค (ประเทศไทย) จำกัด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ธำนิษฐ์ ศิลปจารุ. (2557). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินเตอร์พรีนท์.
- ธัญญาภรณ์ สุขวิเศษ. (2553). *ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพพนักงานขายของบริษัทชิงเกอร์ประเทศไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษาพื้นที่การขายเขต 6*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ประพันธ์ศิริ สุเลารัจ. 2558. *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์หจก. 9119 เทคนิคพรินต์.
- มติชนออนไลน์. (2563). *วิกฤติฝุ่น : การเรียนรู้จากบทเรียนสู่การบริหารจัดการตามพื้นที่*. สืบค้น 20 มิถุนายน 2563, จาก https://www.matichon.co.th/article/news_1946208.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, อัจฉรา ชำนิประสิทธิ์. (2547). *ระเบียบวิธีวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิมพ์ดีดการพิมพ์.
- ศูนย์บริการข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี. (2562). *ข้อมูลจำนวนประชากร*.
- สุจิตรา ธนารัตน์. (2552). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทีพีเอ็นเพรส.
- เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์. (2560). *การบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดภาคกลาง*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- อรรธรณ หลั่งสัน. (2554). *ศักยภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในอำเภอแม่จัน*. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Best, John W. (2001). *Research in Education*. New Jersey: Englewood Cliffo.
- Gibson, James L., John M. Ivancevich and James H. Donnelly. (2000). *Organization: behavior, Structure, Process*. 10th ed. Boston: McGraw-Hill.
- Schermerhorn, John R., Hunt, James G., (2000). *Organizational behavior*. 7th ed. John Wiley and Sons.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3th ed. New York: Harper and Row Publication.

RCIM
เปิดรับสมัครในพื้นที่

รับสมัครนักศึกษาใหม่
บริหารธุรกิจ - รัฐประศาสนศาสตร

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
(มหาวิทยาลัยของรัฐ)

สาธิตา
ห้วยหิน

ปริญญาโท
MBA & MPA

ปริญญาเอก
DBA & DPA

<http://www.rcim.in.th>

092-442-7000 (ห้วยหิน)
092-442-8000 (สาธิตา)

กลยุทธ์การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ล้านนาตะวันออก
สู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง
Homestay Development Strategy in the East Lanna Area
to Promote Less Visited Area Tourism

พงษ์พิพัฒน์ เสน่ห์ดี

Pongpipat Sanedee

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Lecturer of Tourism Management Program, Faculty of Management Sciences,

Valaya Alongkorn Rajabhat under the Royal Patronage.

E-mail: pongpipat@vru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ล้านนาตะวันออกสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง โดยมีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ทฤษฎีและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ ซึ่งพบว่ากลยุทธ์การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ล้านนาตะวันออกสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง จะต้องกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ฐานทรัพยากรชุมชน ดังนี้ 1) กลยุทธ์เชิงรุก คือ ส่งเสริมบุคลากรหรือคนในชุมชนให้มีทักษะความรู้ด้านการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ และส่งเสริมการเสนอเพื่อขอรับการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้มาใช้บริการ 2) กลยุทธ์เชิงพัฒนา คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ และสร้างกฎระเบียบในการบริหารจัดการร่วมกัน 3) กลยุทธ์เชิงรับ คือ เน้นการบริการตามแบบวิถีชีวิตของคนในชุมชนเพื่อสร้างความแตกต่างด้านการบริการ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการสร้างตราสัญลักษณ์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน และ 4) กลยุทธ์เชิงพลิกแพลง คือ การสร้างเครือข่ายกับชุมชนและที่พักแบบโฮมสเตย์อื่นๆ เน้นการตกแต่งหรือออกแบบที่พักให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน และส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: กลยุทธ์ ที่พักแบบโฮมสเตย์ ล้านนาตะวันออก การท่องเที่ยวเมืองรอง

Abstract

The academic paper is a review of relevant literature and research to propose strategies for homestay accommodation development in the Eastern Lanna area to promote tourism in less-visited area with analysis and synthesis of theory and contents related to homestay development. It was found that follows: 1) the proactive strategy is to promote people in the community to have knowledge of homestay management, and promote the proposal to obtain a Thai homestay standard assessment 2) the development strategy is to participate in the planning, promote the introduction of technology to assist in management, and create rules for common management of homestays 3) reactive strategies which were to focus on providing services according to the lifestyles of the people in the community to make a difference in service as well as promoting the creation of a symbol that represents the identity of the community and 4) the clever strategy is to build networks with the community and other homestay accommodation, emphasis on decorating or designing accommodation in accordance with the lifestyle of the people in the community and promote environmental conservation for sustainable development.

Keywords: Strategy, Homestay, Eastern Lanna, Tourism in Less-Visited city

บทนำ

พื้นที่ล้านนาตะวันออกหรือกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน มีชายแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และภูเขา มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีประเพณีและวัฒนธรรมล้านนาที่สวยงาม มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจที่เป็นแหล่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมทั้งยังมีที่พักแบบโฮมสเตย์ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวที่หลากหลายในหลายพื้นที่ เนื่องจากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มียุทธศาสตร์ในการพัฒนาการบริหารจัดการโฮมสเตย์ในเขตภาคเหนืออย่างบูรณาการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุและนักท่องเที่ยวทั่วไป ดังจะเห็นได้จาก ในปี 2559 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีผู้มาเยือน 5,326,720 คน ต่อมาในปี 2560 มีผู้เยี่ยมชมเพิ่มมากขึ้นอย่างมาก เป็น 5,618,572 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.19 (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2, 2561) เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมถึงโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการใช้จ่ายในประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีผู้เยี่ยมชมมากที่สุดในกลุ่ม รองลงมาคือ จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และจังหวัดพะเยา ตามลำดับ อย่างไรก็ตามจังหวัดแพร่และจังหวัดน่านเป็น 2 จังหวัดที่มีการขยายตัวของผู้เยี่ยมชมอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันมีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบริการ และที่พักแบบโฮมสเตย์ ประกอบกับศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน เปิดเผยว่าในช่วงวันหยุดยาวและช่วงเทศกาลสำคัญๆ ยังพบว่าคนเดินทางและนักท่องเที่ยวยังมุ่งสู่เป้าหมายเมืองท่องเที่ยวหลักในภาคเหนือ ตามแหล่งยอดนิยม จนเกิดภาพพจน์ที่ผู้คนหนาแน่นตามสถานที่ที่อยู่ในกระแส อาทิ เชียงใหม่ เชียงราย และจังหวัดน่าน ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวตามเมืองรอง แม้จะมีกิจกรรม ส่งเสริมการตลาด มีโครงการต่าง ๆ เข้ามาจุดกระแสให้แหวะพัก เที่ยวพักผ่อน ก็ยังไม่เป็นที่นิยม เป็นเพียงมุมพักแรม แวะซื้อสินค้าของฝากของที่ระลึก หรืออาจจะมียุคคนจำนวนมาก ในช่วงที่มีการจัดงานประเพณีหรือกิจกรรมตามปฏิทินท่องเที่ยว (ศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2563) ปัจจุบันรัฐบาลจัดทำโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว “เมืองรอง” ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.) ส่งส่งเสริมการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวสู่พื้นที่รองตามสภาพของพื้นที่ผ่านโครงการ “เมืองรอง ต้องลอง” โดยเจาะกลุ่มเป้าหมายตรงกับ Destination Branding เพื่อคัดกรองเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง จะเห็นว่ากระแสการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสำคัญที่จะสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว และโฮมสเตย์ก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาในพื้นที่ล้านนาตะวันออก (สำนักงานจังหวัดเชียงราย, 2562) ดังนั้น บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ล้านนาตะวันออกสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง โดยมีลำดับการนำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์

สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว (2551) ได้กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และได้นิยามการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ว่า หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่ง ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องพักร่วมกับเจ้าของบ้านชายคาเดียวกัน และศึกษาธรรมชาติ วิถีชีวิตไทย หรือวัฒนธรรมไทย โดยมีการจัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร และได้ขึ้นทะเบียนต่อสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว ในส่วนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.) (2545) ระบุว่า โฮมสเตย์ เป็นบ้านพักประเภทหนึ่งที่นักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้าน และมีวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งเต็มใจที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรม แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งจัดที่พักและอาหารให้กับนักท่องเที่ยวโดยได้รับค่าตอบแทนตามความเหมาะสม รวมทั้งราชกิจจานุเบกษา (2555) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ถูกนิยามไปตามบทนิยามคำว่า “โรงแรม” แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะต้องพักร่วมกับเจ้าของบ้านชายคาเดียวกัน โดยมี

ห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวพักได้ชั่วคราว ซึ่งมีจำนวนไม่เกิน 4 ห้อง มีผู้พักรวมกันไม่เกิน 20 คน โดยมีค่าตอบแทน และจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม และได้ขึ้นทะเบียนกับกรมการท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์ที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด

แนวคิดลักษณะของโฮมสเตย์ต่างประเทศ พบว่า โฮมสเตย์ (Home-Stay) เป็นที่พักลักษณะเฉพาะ เช่น การเป็นบ้านพักอาศัยส่วนตัว การมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของบ้าน หรือครอบครัวเจ้าของบ้าน การแบ่งปันพื้นที่ภายในบ้านส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะ (Lynch & Mac Whannell, 2000) กรมการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือ Department of Education and Early Childhood Department (2015) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับโฮมสเตย์ว่า โฮมสเตย์เป็นคำอธิบายกว้างๆ ของการบริการที่พักของครอบครัวหนึ่งๆ หรือคู่สามีภรรยาหนึ่งๆ หรือบุคคลใดๆ ก็ตาม ที่มีการเก็บค่าเช่าเป็นรายสัปดาห์ โดยค่าเช่านี้เป็นรายจ่ายของผู้เข้าพักที่ครอบคลุมถึงอาหารที่เหมาะสมกับนักศึกษาชาวต่างประเทศและอาจารย์รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ห้องพักผ่อน อาหารสามมื้อ ที่นอน ตู้เสื้อผ้า ผ้าเช็ดตัว แก๊ส ไฟฟ้า เครื่องทำความร้อนหรือความเย็น น้ำดื่ม การทำความสะอาดพื้นที่พักผ่อนอื่นๆ ในบริเวณบ้าน ตลอดจนถึงโต๊ะเรียน ไฟอ่านหนังสือ และชั้นหนังสือ เป็นต้น โดยการพักมีลักษณะเป็นแบบที่นักท่องเที่ยวหรือแขกผู้เข้าพักชำระค่าเช่าโดยตรงแก่เจ้าของบ้าน (Lashley & Morrison, 2000) การจัดการโฮมสเตย์ที่ดัตช์ รัฐควีนส์แลนด์ (Queensland, 2015) กำหนดให้โฮมสเตย์ต่างๆ ต้องทำให้นักเรียนหรือนักศึกษาที่เข้าพักนั้นรู้สึกปลอดภัย รับฟังความต้องการของผู้เข้าพัก มีสิทธิ์ที่เข้าร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง อีกทั้งยังได้รับความเคารพในวัฒนธรรมของผู้เข้าพัก สามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ และผู้เข้าพักสามารถพิจารณาเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตนได้

สรุปความหมายของโฮมสเตย์ กริฟฟิธ แสงพิรุณ และ สมุนตรี นิมเนตติพันธ์ (2558) เป็นบ้านที่มีความพร้อมสำหรับการแบ่งพื้นที่ของบ้านพักอาศัยเพื่อให้บริการกับนักท่องเที่ยวเสมือนเป็นสมาชิกหรือญาติของเจ้าของบ้านพัก ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์ ได้แก่ 1) การพักผ่อนทางร่างกายและจิตใจ 2) ความเป็นมิตรไมตรี 3) ความสุภาพอ่อนโยนของเจ้าของบ้าน และท้องถิ่น 4) ความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 5) การศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรม 6) ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว 7) กิจกรรมการท่องเที่ยว 8) ความสะดวกสบายของที่พักรวมและสิ่งอำนวยความสะดวก จะอยู่ภายใต้บัญญัติ 10 ประการของการจัดการบ้านพักแบบโฮมสเตย์ ประกอบด้วย 1) เตียงนอนที่สบายในราคาสมเหตุสมผล 2) ห้องอาบน้ำและห้องสุขาที่สะอาด 3) อาหารพื้นบ้านง่ายๆ แต่ปรุงมาอย่างถูกสุขลักษณะ 4) ทิวทัศน์และธรรมชาติของชนบทที่สงบและสวยงาม 5) ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น 6) กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ 7) ร้านค้าทั่วไปและร้านจำหน่ายของที่ระลึก 8) ความบันเทิง เช่นดนตรีพื้นบ้านและการละเล่นพื้นบ้าน 9) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และ 10) ความเป็นมิตรและรอยยิ้มของเจ้าของบ้าน

การบริหารจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์โดยหลักการการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น ชุมชนที่มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวควรประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2562) ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง และร่วมแรงร่วมใจกัน ชุมชนมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยว ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ป่าชุมชน น้ำตก ชุมชนมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่น่าสนใจ หรืออาจมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในชุมชน เช่น พิพิธภัณฑสถานบ้าน วัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ ชุมชนมีวิถีชีวิตที่น่าสนใจ มีเอกลักษณ์ มีภูมิปัญญา สามารถให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์แก่นักท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการจัดการและรับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวร่วมกัน และการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมีความยั่งยืน อย่างไรก็ตามการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดยใช้หลักการการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องมีการบูรณาการ และบริหารจัดการร่วมกันหลายภาคส่วน เช่น ภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเกิดการกระจายรายได้ในทุกภาคส่วนอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม (ศิริเพ็ญ เยี่ยมจรรยา, 2556)

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ลำนนาตะวันออก

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย (2561) ระบุว่า กลุ่มภาคเหนือตอนบน 2 หรือลำนนาตะวันออก ประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน ถือเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีเส้นทางท่องเที่ยวที่น่าสนใจโดดเด่นทางด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีประเพณีที่เก่าแก่ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว งดงามและมีคุณค่าเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวที่มีการสืบทอดรุ่มต่อรุ่มมาอย่างยาวนาน ทั้งด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มลำนนาตะวันออก ตลอดจนเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าว กาแฟ ชา ผลไม้หลากหลายชนิด สามารถนำมาเป็นสินค้าที่สร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่ครบทุกอารมณ์ สามารถเที่ยวได้ทั้งปี ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉพาะฤดูหนาวที่นับเป็นช่วงที่ภาคเหนือจะได้รับความนิยมสูงสุดจากนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบความหนาวเย็น ทั้ง 4 จังหวัด ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อ ที่ช่วงหนาวสถานที่เหล่านี้จะมีความสวยงามตามธรรมชาติทั้งทะเลหมอก และดอกไม้เมืองหนาวที่หายากอีกด้วย ส่วนในฤดูฝนก็สามารถล่องแก่งที่อุทยานแห่งชาติแม่จรม หรือล่องเรือแม่น้ำกก ชมวิถีชีวิตของชาวเชียงราย หรือจะไปเที่ยวฟาร์มมัลเบอร์รี่ที่ อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ แม้แต่ไร่ชาที่สิงห์ปาร์คและไร่ชาดอยฟง ก็นับเป็นที่ยอดฮิตที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบ ตามนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเชียงราย ได้มีการจัดกิจกรรมเปิดประตูสู่ลำนนาตะวันออก ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 เพื่อเผยแพร่สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยแบ่งออกเป็นเส้นทางต่างๆ ดังนี้ 1) Gastronomy Activities คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างความรู้ด้านอาหารในท้องถิ่น รวมถึง ผู้ผลิตอาหารตั้งแต่ต้นน้ำ เกษตรกรผู้ปลูกผักผลไม้สดอาหารต่างๆ ผู้ประกอบอาหารจำหน่ายในท้องถิ่น การนำเสนออาหารของท้องถิ่นที่น่าสนใจ รวมไปถึงนวัตกรรมในการบริโภคอย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ 2) Art & Culture Tourism คือ กิจกรรมการนำเที่ยวแหล่งสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเน้นการเยี่ยมชมสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะในท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลงานเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจ เช่น วัดร่องขุน พิพิธภัณฑ์บ้านดำ วัดร่องเสือเต้น จังหวัดเชียงราย วัดหนองบัว และวัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน เป็นต้น 3) Green Tourism คือ การท่องเที่ยวแหล่งผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีความปลอดภัย ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ รวมถึงนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวในโครงการตามแนวพระราชดำริ เช่น ไร่ชาดอยฟง ไร่รื่นรมย์ฟาร์มเกษตรอินทรีย์ จังหวัดเชียงราย มัลเบอร์รี่ฟาร์ม จังหวัดแพร่ และภูกลองฮิลล์ไร่องุ่น จังหวัดพะเยา เป็นต้น 4) Sport & Adventure Tourism คือ การท่องเที่ยวและทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาและกิจกรรมผจญภัย หรือกิจกรรมที่สร้างความตื่นเต้นท้าทาย อย่างกิจกรรมปีนหน้าผา ไรด์ตัว ที่หน้าผาเทวดา อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา กิจกรรมล่องแก่งน้ำว้า อุทยานแห่งชาติแม่จรม จังหวัดน่าน กิจกรรม Tree Top Walk ณ สวนแม่ฟ้าหลวง ดอยตุง อำเภอแม่ฟ้าหลวง และกิจกรรมไรด์ตัว Zip Line @ Singh Park จังหวัดเชียงราย 5) Hospitality & Wellness Activities คือ การนำเสนอด้านที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร รวมถึงผลิตภัณฑ์ด้านสปา การใช้สมุนไพรในการบำบัดรักษาโรค หมอพื้นเมือง หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ซึ่งสามารถเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ 6) Coffee & Tea Activities คือ การท่องเที่ยวที่เน้นกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการผลิต แปรรูป และพัฒนาผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับ ชา กาแฟ บอกเล่าเรื่องราวของแรงบันดาลใจในแต่ละท้องถิ่น การสร้างแบรนด์ การสร้างตลาด รวมถึงการสร้างวิถีชีวิต และวัฒนธรรมกาแฟ เช่น กาแฟดอยช้าง ไร่ชาดอยฟง จังหวัดเชียงราย 7) Faith & Religion คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวด้านความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนา และผู้นำจิตวิญญาณ การเคารพบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง เช่น การนำเที่ยวชมวัด โบราณสถาน สำนักปฏิบัติธรรม หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความศรัทธาของผู้คนในท้องถิ่น เช่น วัดห้วยผาเกียง วัดติโลกอาราม จังหวัดพะเยา วัดถ้ำเสาหินพญานาค วัดห้วยปลากั้ง จังหวัดเชียงราย วัดพระธาตุช้างค้ำ วัดเขาน้อย จังหวัดน่าน วัดพระธาตุช่อแฮ และวัดพระธาตุดอยเล็ง จังหวัดแพร่ 8) Local Experiences คือ การท่องเที่ยวทางด้านการประสบการณ์ในภูมิปัญญา วิถีชีวิตแบบท้องถิ่นแท้ๆ เน้นไปที่ประสบการณ์ร่วมกับชุมชน เช่น หมู่บ้านต้นแบบการท่องเที่ยว 9) Landmark Visit Activities คือ การท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ขึ้นชื่อของแต่ละจังหวัด และ 10) Connecting Activities คือ กิจกรรมท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงประกอบด้วยการเชื่อมโยง 1. ด้านเวลา ประวัติศาสตร์สู่ปัจจุบัน เพื่อให้เห็นถึงแหล่งที่มาของอารยธรรมความเป็นอยู่ของผู้คน และ 2.การเชื่อมผู้คน ชชาติพันธุ์เข้าด้วยกันอย่างลงตัวของพื้นที่ วิถีชีวิต การติดต่อสัมพันธ์ ความแปลกแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ และ 3.เชื่อมการท่องเที่ยวการค้า การลงทุนส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงกับลำนนาตะวันออก

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2561) กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากผ่านการท่องเที่ยว โดยเปิดแคมเปญ “Amazing Thailand Go Local เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต” ขานรับนโยบายรัฐบาลปลุกกระแสท่องเที่ยวเมืองรอง หลังคณะรัฐมนตรีประกาศลดหย่อนภาษีท่องเที่ยวเมืองรอง 15,000 บาท ตลอดปี 2561 หวังเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวสู่เมืองรอง และชุมชน คาดว่าจะสร้างรายได้สู่เศรษฐกิจฐานรากไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านบาท โดยมีมติเห็นชอบมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใน 55 เมืองรอง ได้แก่ เชียงราย พิชญ์โลก ตาก เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ สุโขทัย ลำพูน อุตรดิตถ์ ลำปาง แม่ฮ่องสอน พิจิตร แพร่ น่าน กำแพงเพชร อุทัยธานี พะเยา อุดรธานี อุบลราชธานี หนองคาย เลย มุกดาหาร บุรีรัมย์ ชัยภูมิ ศรีสะเกษ สุรินทร์ สกลนคร นครพนม ร้อยเอ็ด มหาสารคาม บึงกาฬ กาฬสินธุ์ โยธธองบัวลำภู อำนาจเจริญ ลพบุรี สุพรรณบุรี นครนายก ราชบุรี สมุทรสงคราม ชัยนาท อ่างทอง สิงห์บุรี สระแก้ว ตราด จันทบุรี ปราจีนบุรี นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สตูล ชุมพร ระนอง นราธิวาส ยะลา ปัตตานี โดยสามารถนำค่าใช้จ่ายจากการท่องเที่ยวในเมืองรองมาคิดเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อลดหย่อนภาษีได้ตามจริงสูงสุดไม่เกิน 15,000 บาท มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2561 จากมาตรการภาษีดังกล่าว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้กำหนดแนวทางด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง โดยกระตุ้นการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ภายใต้แคมเปญ “Amazing Thailand Go Local หรือ เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต” เพื่อกระจายโอกาสในเชิงพื้นที่ คือ การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่เมืองรองและชุมชนไม่น้อยกว่า 10 ล้านคน โดยจะเป็นการปรับสัดส่วนนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและคนต่างชาติในพื้นที่เมืองหลักต่อเมืองรอง จาก 70:30 เป็น 65:35 ในปี 2561 อีกทั้งกระจายโอกาสในเชิงรายได้จากการท่องเที่ยวให้ลงสู่เศรษฐกิจฐานรากไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านบาท คาดว่าจะสร้างบรรยากาศ การเดินทางท่องเที่ยวไปยังเมืองรองและชุมชนอย่างคึกคักและต่อเนื่อง เพื่อให้การตลาดเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เกิดการเตรียมความพร้อมและพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมดุลในทุกมิติ ทั้งนี้ แคมเปญ “Amazing Thailand Go Local : เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต” แบ่งออกเป็น 7 กิจกรรม ได้แก่

1. Enjoy Local เที่ยวชุมชนได้ลุ้นได้เต็ม เป็นการร่วมมือกับพันธมิตรใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสมัยใหม่ อาทิ Google Local Guide เพื่ออำนวยความสะดวกในการวางแผนการท่องเที่ยว (Trip Planner) ทั่วประเทศได้ด้วยตัวเอง โดยสร้างแรงจูงใจให้มีการใช้จ่ายและท่องเที่ยวในชุมชนและเมืองรอง เช่น e-Coupon ใช้เป็นส่วนลดสำหรับซื้อสินค้าและบริการ ตลอดเส้นทางท่องเที่ยว อาทิ ร้านประชารัฐสุขใจ สถานีบริการน้ำมัน ร้านอาหาร ร้านค้าชุมชน มีการสะสมแต้ม (TAT Point) ผ่านระบบออนไลน์เพื่อเป็นส่วนลดในการซื้อสินค้าและบริการ หรือแลกรางวัลเดินทางท่องเที่ยวต่อและชิงโชคปลายปี รวมถึงการสะสมไมล์กับสายการบินในประเทศ โดยความร่วมมือครั้งนี้จะมีการบริหารจัดการ Big Data แบบ Real Time ให้มีข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและสอดคล้องกับกลไกของการตลาดสมัยใหม่เพื่อความยั่งยืนในอนาคต

2. SET in the Local กระตุ้นกลุ่มตลาด MICE จัดประชุม สัมมนาและกิจกรรม CSR ในชุมชนและเมืองรอง โดยเน้นการเดินทางในวันธรรมดา ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้สำรวจสอบถามหาความต้องการของชุมชน โดยดำเนินการกับ 27 ชุมชนท่องเที่ยวที่ต้องปรับเพิ่มเติมในเชิงการตลาดและประสานกับหน่วยงานที่ต้องการทำกิจกรรมในพื้นที่ชุมชน เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เน้นกลุ่มเป้าหมายกลุ่มองค์กรและเยาวชน

3. Local Link เน้นความร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยวหรือตัวแทนจำหน่ายได้รับสิทธิพิเศษ เช่น สนับสนุนค่าอาหาร เมื่อเสนอขายรายการนำเที่ยวเมืองรอง หรือมีรายการนำเที่ยวเมืองหลักและเมืองรองในรายการเดียวกัน อีกทั้ง รวบรวมและคัดกรองชุมชนทั่วประเทศที่มีศักยภาพพร้อมขาย นอกจากนี้ จะใช้ข้อมูลเชิงสถิติวิเคราะห์การเพิ่มสัดส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังจังหวัดท่องเที่ยวรอง จากเดิม จังหวัดท่องเที่ยวหลัก ร้อยละ 70 (186 ล้านคน/ครั้ง) จังหวัดท่องเที่ยวรอง 30 (79 ล้านคน/ครั้ง) ปรับสัดส่วนเป็น 65 : 35 รวมไปถึงการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเมืองรองหลากหลายรูปแบบ กำหนดบุคลิกของเส้นทางให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย อาทิ เส้นทาง Green ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เส้นทางจักรยาน เส้นทางท่องเที่ยวเลาะชายแดน และการออกแบบ

เส้นทางใหม่ให้สอดคล้องกับไลฟ์สไตล์ของนักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางงานฝีมือ เกษตรกรรม ผจญภัย ธรรมชาติ วิถีชีวิต อาหาร และที่มีเรื่องราว เพื่อให้มีการเดินทางทั้งแบบผ่านบริษัทนำเที่ยว และ ออกแบบการเดินทางด้วยตัวเอง (FIT) ได้แก่

A: Additional : ท่องเที่ยวเชื่อมโยงเมืองหลักและเมืองรอง

B: Brand New : ท่องเที่ยว 55 เมืองรอง

C: Combination : ท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างเมืองรองและเมืองรอง

4. Eat Local ประสานสัมพันธ์อาหารถิ่น (Localicious) อาหารอร่อย อาหารห้ามพลาด ส่งเสริมการใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่น ผ่านกิจกรรม Eat Local Week ในทุกภาค พร้อมร่วมกับพันธมิตรส่งเสริมให้มีการขายรายการนำเที่ยวประเภท Local Food Tours การเยี่ยมชมแหล่งผลิต แหล่งวัตถุดิบด้านอาหาร หรือทุกการใช้จ่ายสามารถสะสมคะแนนและรับสิทธิพิเศษ เช่น ชิงรางวัลรับประทานอาหารในร้านที่ได้ดาวมิชลิน

5. Our Local สร้างสรรค์และสนับสนุนการจัดกิจกรรม Community Events บนพื้นฐานของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ท้องถิ่น กระจายทุกพื้นที่ ทุกสัปดาห์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าท้องถิ่น โดยเฉพาะในชุมชนและเมืองรอง สนับสนุนการจัดกิจกรรม โดยกระจายจากเมืองหลักสู่เมืองรอง รวมไปถึงส่งเสริมการท่องเที่ยวในเทศกาลงานประเพณีประจำท้องถิ่นอีกด้วย

6. Local Heroes - Towards GSTC (Global Sustainable Tourism Council) และ B2D (Business to Digital) กิจกรรม Mobile Clinic เพื่อการพัฒนาคน สร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนจากองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางภูมิทัศน์และการแข่งขันในอนาคต (Digital Age) พร้อมทั้ง สนับสนุนวิทยากร นักวิชาการ ศิลปิน ผู้มีชื่อเสียง ผลงานการสร้างสรรค์ออกแบบ และแนะนำแหล่งทุน

7. Local Strength ร่วมมือเชิงบูรณาการกับภาครัฐและเอกชน สร้างความเข้มแข็งในห่วงโซ่อุปทาน และสินค้าพร้อมขาย พัฒนาเรื่อง Creative Tourism ในแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในธุรกิจบริการและการท่องเที่ยว (Travel Tech & Start-up Business in services) เพื่อส่งเสริมการขายเข้าเมืองรอง

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนา

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับกลยุทธ์ ถือเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาหน่วยงาน องค์กร ธุรกิจ รวมไปถึงสามารถปรับใช้กับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในหลายปัจจัย สามารถสรุปได้ ดังนี้

พชรวัฒน์ เส้นทอง (2560) กลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ คือสิ่งเดียวกัน โดยเฉพาะในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Strategy เพียงคำเดียวก็เข้าใจตรงกัน แต่มีวัตถุประสงค์ในการใช้เรียกต่างกัน เช่น หากเกี่ยวข้องกับการวางแผนระยะยาวหรือหน่วยงานภาครัฐ จะใช้คำว่ายุทธศาสตร์ (Strategic Plan) ส่วนกลยุทธ์มักใช้สำหรับการวางแผนระยะสั้นๆ ที่หวังผลในเวลาอันรวดเร็วหรือการวางแผนในการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับองค์การที่ดำเนินงานที่มุ่งหวังกำไรเป็นที่ตั้ง เป็นต้น

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2549) กลยุทธ์ มีความเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกธุรกิจ เพื่อพิจารณาหาโอกาส (Opportunity) และภัยอันตราย (Treat) ตลอดจนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของบริษัทหรือธุรกิจเพื่อหาจุดอ่อน (Weakness) และจุดแข็ง (Strength) และวิเคราะห์ถึงโครงสร้างองค์กร สภาพทางการเงิน เทคโนโลยี ค่านิยมองค์กร บุคลากร และประเด็นอื่นๆ เพื่อหาจุดอ่อนและจุดแข็งในด้านต่างๆ เมื่อเทียบเคียงกับคู่แข่ง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549) กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการหรือแผนการที่คิดขึ้นอย่างเป็นระบบ มีลักษณะเป็นขั้นเป็นตอน มีความยืดหยุ่น พลิกแพลงได้ตามสถานการณ์ มุ่งหมายเพื่อเอาชนะคู่แข่ง หรือเพื่อหลบหลีกอุปสรรคต่างๆ จนสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

ธงชัย สันติวงษ์ (2536) กลยุทธ์ หมายถึง วิธีหรือแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดผลที่เป็นข้อได้เปรียบ และสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์อันใดอันหนึ่งหรือหลายวัตถุประสงค์พร้อมกัน โดยให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุด ณ ระดับที่ยอมรับได้

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนา ความเป็นมาของคำว่า “การพัฒนา” เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า กระแสแห่งความเจริญของประเทศตะวันตกหรือประเทศที่พัฒนาแล้วได้หลั่งไหลไปสู่ประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศที่มีความเจริญน้อยกว่า คำว่าพัฒนาจึงได้ถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายความก้าวหน้าให้ทัดเทียมกับประเทศในตะวันตก ซึ่งมีความหมายครอบคลุมหลายแง่มุม ไม่เป็นที่เข้าใจอย่างเดียวกันในแต่ละประเทศแต่ละช่วงเวลา เราจะพบว่าในช่วงแรกๆ ของการนำเอาแนวคิดการพัฒนามาใช้จะเน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ทันสมัย หรือการปรับให้เป็นอุตสาหกรรม เป็นต้น ต่อมานักสังคมศาสตร์สาขาต่างๆ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไปมาก ทำให้รูปแบบ วิธีการ และยุทธวิธีในการพัฒนาประเทศต่างๆ มีความแตกต่างกันออกไป แนวคิดการพัฒนาจึงครอบคลุมถึงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมด้วย ดังนั้น จึงขอเสนอความหมายคำว่า “การพัฒนา” ตามทัศนะของนักวิชาการไทย ดังนี้

จิตยา สุวรรณขุ (2522) กล่าวว่า การพัฒนา คือ กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการจัดสรรทรัพยากรของสังคม เพื่อการเปลี่ยนแปลงในการที่จะบรรลุเป้าหมายที่สังคมนั้นได้เลือกสรรแล้ว ด้วยการควบคุมอัตราการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิทยากร เชียงกุล (2527) อธิบายว่า การพัฒนาที่แท้จริงควรหมายถึงการทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสุข ความสะดวกสบาย ความอยู่ดีกินดี ความเจริญทางศิลปวัฒนธรรม จิตใจ และความสงบสันติ ซึ่งนอกจากจะขึ้นอยู่กับ การได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกายแล้ว ประชาชนยังต้องได้รับการพัฒนาด้านการศึกษา สิ่งแวดล้อมที่ดี พักผ่อนหย่อนใจ และการพัฒนาวัฒนธรรมและจิตใจด้านต่างๆ ด้วย ความต้องการทั้งหมดนี้บางครั้งเราเรียกรวมกันว่า “การพัฒนาคุณภาพ” เพื่อให้เห็นว่าการพัฒนาไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าหรือรายได้เท่านั้น หากแต่อยู่ที่การเพิ่มความพอใจ ความสุขของประชาชนมากกว่า

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534) อธิบายว่า การพัฒนาเป็นเสมือนกลวิธีหรือมรรควิธี (Means) ที่ทำให้เกิดผล (Ends) ที่ต้องการ คือคุณภาพชีวิต ชุมชนและสังคมดีขึ้น และนอกจากจะเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแล้วยังมีการกำหนดอัตราการเปลี่ยนแปลง (Rate of Change) เอาไว้ด้วย

การตลาด (Marketing) เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการอยู่รอดของการพัฒนาที่แพคเกจโฮมสเตย์ และเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกในกระบวนการจัดการ และส่วนประสมทางการตลาดถือเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่สามารถปรับใช้และเป็นปัจจัยในการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ส่วนประสมทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ทั่วไป ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) หรือที่เรียกว่า 4P's แต่เนื่องจากธุรกิจที่พักแรมเป็นธุรกิจภาคบริการจึงควรใช้ปัจจัยส่วนประสมการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ หรือ 8P's มาใช้ (Lovelock & Wright, 2002; อ้างถึงใน สุทธิกันต์ คงคล้าย และธัญเทพ ยะติวัฒน์, 2559) ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) คือ สินค้า (Goods) หรือบริการ (Service) ที่เสนอขายให้แก่ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ต้องมีอรรถประโยชน์ (Utility) มีคุณค่า (Value) ในสายตาลูกค้า และต้องมีการเลือกคุณภาพที่สามารถสร้างความประทับใจแก่ลูกค้า เพื่อให้สามารถแข่งขันได้

2. ราคา (Price) คือ จำนวนเงินหรือสิ่งอื่นๆ ที่มีความจำเป็นต้องจ่ายเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่องค์กรและลูกค้าให้ความสำคัญ ซึ่งองค์กรพยายามทำให้การผลิตมีต้นทุนต่ำที่สุด เนื่องจากลูกค้าต้องการที่จะซื้อหรือจ่ายในราคาที่ถูก ดังนั้น องค์กรหรือธุรกิจจำเป็นต้องทำให้ลูกค้าหรือผู้บริโภครับรู้คุณค่า (Perceived value) ของผลิตภัณฑ์ว่าสูงกว่าราคาของผลิตภัณฑ์

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) คือ โครงสร้างของช่องทางในการจัดส่งสินค้าถึงลูกค้า มักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของสถานที่ เวลา ธุรกิจจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจในกระบวนการส่งมอบสินค้า และมีการวางแผนในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ลูกค้า เพื่อลดช่องว่างในการติดต่อสื่อสาร โดยใช้สถาบันการตลาดในการนำผลิตภัณฑ์สู่ตลาดเป้าหมาย ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยในการกระจายสินค้า ประกอบด้วย การขนส่ง คลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อหรือลูกค้า เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ลูกค้าซื้อสินค้า สามารถทำได้โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ โบรชัวร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น การส่งเสริมการขาย การขายโดยใช้พนักงาน การโฆษณา

5. บุคลากร (People) กล่าวคือ บทบาทของบุคลากรสำหรับธุรกิจบริการ นอกจากทำหน้าที่ผลิตบริการแล้วต้องทำหน้าที่ขายผลิตภัณฑ์บริการไปพร้อมๆ กันด้วย เนื่องจากการบริการขึ้นอยู่กับบุคคล ดังนั้น ในที่นี้บุคลากรจึงหมายถึงพนักงานผู้ให้บริการและเจ้าธุรกิจ ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายต่างๆ ในการอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า ทั้งนี้ลูกค้ามักจะตัดสินคุณภาพของบริการจากสิ่งที่ลูกค้าได้รับ และคุณภาพบริการของลูกค้ารายหนึ่งอาจมีผลจากลูกค้ารายอื่นแนะนำมา ดังนั้น การควบคุมระดับของคุณภาพการบริการให้อยู่ในระดับคงที่จึงเป็นสิ่งสำคัญ

6. กระบวนการในการบริการ (Process) คือขั้นตอนการให้บริการหรือการไหลของกิจกรรมบริการที่ต้องทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กล่าวคือ ธุรกิจบริการมีการให้บริการที่ติดต่อกันไม่สามารถแก้ไขปัญหาลูกค้าได้ทั้งหมด เช่น การเข้าแถวรอระบบการส่งมอบบริการจึงครอบคลุมถึงนโยบายและกระบวนการที่นำมาใช้ หากกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งของขั้นตอนการให้บริการจัดส่งสินค้าหรือบริการเกิดล่าช้า จะส่งผลกระทบต่อพนักงานเกิดผิดพลาด และอาจจะสร้างความไม่พอใจแก่ลูกค้าได้ การจัดการทางการตลาดจึงต้องให้ความสนใจและความสำคัญในเรื่องของกระบวนการในการบริการดังกล่าว

7. การสร้างและนำเสนออัตลักษณ์ทางกายภาพ (Physical evidence) เป็นสภาพแวดล้อมการส่งมอบผลิตภัณฑ์หรือบริการ ซึ่งเป็นสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ลักษณะทางกายภาพเป็นส่วนประกอบที่มีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้า (Consumer) หรือผู้ใช้บริการ โดยบริการที่จับต้องได้และปรากฏในสายตาของลูกค้า เช่น การสร้างบรรยากาศ ลักษณะของที่พักรักษาตัว ที่พัก พาหนะ การเลือกใช้สี แสงและเสียงภายใน สัญลักษณ์ เป็นต้น จะมีผลกระทบต่อความประทับใจของลูกค้าโดยตรง ส่วนในด้านการบริการที่มองจับต้องได้น้อยนั้น เช่น การประกันภัย การโฆษณา โดยมีการนำเสนอลักษณะที่มีความหมายเพื่อแทนบริการนั้นๆ

8. ประสิทธิภาพและคุณภาพการบริการ (Productivity and quality) คือการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ได้ผลดีนั้น จะทำให้องค์กรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ซึ่งคุณภาพการบริการสามารถสร้างความแตกต่างกับคู่แข่ง (Competitor) และสร้างความภักดีต่อสินค้า (Royalty) ได้ ดังนั้น ธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพิ่มของต้นทุน และการเพิ่มของรายได้ เพื่อลดความเสี่ยงเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพ เพราะการปรับปรุงคุณภาพย่อมก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินงาน

นอกจากนี้ อาทิตยา วงศ์สีมานันต์ และชมภูษ พูนนาค (2563) ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยววิถีชุมชนจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัย 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยวและบริการของชุมชนต้องมีความหลากหลาย รูปแบบของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ต้องมีการออกแบบให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยว มีความทันสมัย หากเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นของกินจำเป็นต้องมีสลากสินค้าที่ระบุ วัน เดือน ปี ที่ผลิต และสินค้าบางประเภทอาจจะต้องการมาตรฐานเพื่อรับรองคุณภาพของสินค้าและบริการ จึงจะทำให้ผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจในการซื้อหรือใช้บริการสินค้าและบริการนั้นๆ 2) ด้านราคา การตั้งราคาสินค้าหรือบริการของชุมชน คนในชุมชนจำเป็นต้องรู้จักต้นทุนของสินค้าและบริการของตนเองก่อน รวมไปถึงจนถึงรู้ว่าสินค้าและบริการนั้นเป็นสินค้าประเภทไหน ในการตั้งราคาสามารถบวกกำไรมากน้อยไม่เท่ากัน จึงจำเป็นต้องมีการประเมินจากต้นทุน จำนวนคู่แข่ง รวมไปถึงความต้องการของผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว เป็นต้น 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นเส้นทางที่สินค้าเคลื่อนย้ายจากชุมชนไปสู่ผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว การจัดจำหน่ายต้องทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้าได้ง่ายและสะดวก สะอาด ปลอดภัย และมีศูนย์หรือร้านค้าที่จัดจำหน่ายในชุมชน ช่องทางการจัดจำหน่ายต้องทันสมัยและตรงตามความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน รวมทั้งมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและช่องทางโซเชียลมีเดียต่างๆ มาช่วยในการเข้าถึงกลุ่มของผู้บริโภคได้มากขึ้น และ 4) การส่งเสริมการตลาด เป็นการสร้างการรับรู้โดยการใช้คนในชุมชนในการจำหน่ายสินค้า การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ หรือกิจกรรมต่างๆ ทางการตลาด จูงใจผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวเพื่อเสนอความพิเศษของสินค้าและบริการในชุมชน กระตุ้นให้เกิดการเลือกซื้อและการเข้ามาใช้บริการ รวมทั้งตอกย้ำเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวที่เข้าใช้บริการ

กลยุทธ์การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ลำนานาตะวันออกสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง

สรวิธรณ เจริญภักดิ์ (2561) ระบุว่า ที่พักแบบโฮมสเตย์เป็นที่พักที่บริหารจัดการโดยคนในชุมชน ตามหลักการการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง และร่วมแรงร่วมใจกัน 2) ชุมชนมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยว 3) ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่น่าสนใจ หรืออาจมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในชุมชน 4) ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ 5) ชุมชนมีวิถีชีวิตที่น่าสนใจ มีเอกลักษณ์ มีภูมิปัญญาของตนเอง 6) ชุมชนสามารถให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์แก่นักท่องเที่ยว 7) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการและรับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวร่วมกัน และ 8) การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมีความยั่งยืน อย่างไรก็ตามการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ควรมีการปรับใช้หลักกลยุทธ์ทางการตลาด 8P คือกลยุทธ์การตลาดที่ Philip Kotler ได้วางไว้เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการ ซึ่งใช้ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) หรือ 8Ps ที่ต่อยอดมาจาก 4Ps มาใช้กำหนดกลยุทธ์การตลาด ซึ่งประกอบด้วย

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ เป็นหัวใจหลักสำคัญของธุรกิจบริการที่พักอาศัย เพื่อให้เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมจากลูกค้า รวมไปถึงโฮมสเตย์ที่ผู้บริโภคถึงอยู่เสมอ ดังนั้น ที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ลำนานาตะวันออกจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์เป็นอย่างมาก เช่น ด้านห้องพัก ด้านอาหาร ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการเรียนรู้ เป็นต้น

2. ราคา (Price) ข้อมูลพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความยินดีที่จะจ่ายค่าที่พักพร้อมบริการอาหารเช้าและกิจกรรมที่ทางโฮมสเตย์จัดไว้ให้ แต่หากพิจารณาให้ครบทั้งกระบวนการแล้วจะพบว่า ราคาสูงหรือต่ำลูกค้าจะเป็นผู้พิจารณาว่าต้นทุนที่แท้จริงควรอยู่ที่เท่าไร ราคามีความเหมาะสมผลหรือไม่ ซึ่งการพิจารณาจะขึ้นอยู่กับลูกค้าแต่ละบุคคล ดังนั้น การตั้งราคาห้อง

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) นักท่องเที่ยวยุคนี้มีพฤติกรรมนิยมใช้ช่องทางออนไลน์ในการค้นหาข้อมูลผ่านช่องทางต่างๆ เช่น Agoda, Booking หรือตามเว็บไซต์ รวมถึงช่องทางโซเชียลก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ผู้คนในปัจจุบันสนใจเป็นอย่างมาก ซึ่งมีความสะดวกและสามารถค้นหาผ่านมือถือ มีบทความรีวิวสถานที่ท่องเที่ยว การเปรียบเทียบราคาของที่พักและความสะดวกของขั้นตอนการจองที่พักอีกด้วย

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการสร้างการรับรู้ผ่านสื่อต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้ทราบและเข้าใจเอกลักษณ์และการบริการของโฮมสเตย์ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการเข้ามาทดลองใช้บริการจนเกิดความประทับใจและนำไปบอกต่อให้กับนักท่องเที่ยวคนอื่นๆ โดยมีประเด็นสำคัญที่ใช้ในการสื่อสารถึงลูกค้าและกลุ่มนักท่องเที่ยว

5. บุคลากร (People) ลักษณะของธุรกิจที่พัก เป็นธุรกิจที่เน้นการให้บริการกับลูกค้า ดังนั้นทรัพยากรบุคคลจึงถือว่ามีผลสำคัญเป็นอย่างมากที่จะทำให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จได้ เพราะฉะนั้นโฮมสเตย์จึงจำเป็นต้องคัดเลือกพนักงานที่รักในการบริการ ยินดีให้ความช่วยเหลือลูกค้า ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอัธยาศัยที่ดี สามารถให้ความช่วยเหลือและให้ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับที่พักแก่ลูกค้าได้ เพื่อทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจมากขึ้น

6. กระบวนการในการบริการ (Process) นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ธุรกิจสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น โดยจะต้องออกแบบกระบวนการในการให้บริการเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการต้องมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานในทิศทางเดียวกัน จึงจะมีแผนการทำงานที่ดีเยี่ยมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงกระบวนการที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์แบบ การสอบถามหรือการประเมินการให้บริการจากลูกค้าก็เป็นอีกทางเลือกที่ช่วยให้ผู้บริโภคได้ทราบถึงระดับในการให้บริการของโฮมสเตย์

7. การสร้างและนำเสนออัตลักษณ์ทางกายภาพ (Physical evidence) สิ่งแวดล้อมในการให้บริการ หรือปัจจัยอื่นที่ลูกค้าสามารถจับต้องได้ที่สร้างความสะดวกสบาย หรือสร้างบรรยากาศที่ดีให้กับลูกค้าได้ประทับใจทั้ง สถานที่ การตกแต่งที่พัก โดยรอบโฮมสเตย์ ความพร้อมในการให้บริการ คำนึงถึงความสะดวกสบายของลูกค้าเป็นหลักที่เข้ามาใช้บริการ มีการสอบถามความคิดเห็นของลูกค้า เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

8. ประสิทธิภาพและคุณภาพการบริการ (Productivity & Quality) เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการให้บริการให้กับธุรกิจโฮมสเตย์ ตอบสนองความต้องการของลูกค้า เพื่อให้องค์กรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ดังนั้น ธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพิ่มของต้นทุน และการเพิ่มของรายได้ เพื่อลดความเสี่ยงเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพ เพราะการปรับปรุงคุณภาพย่อมก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินงาน

ดังนั้น กลยุทธ์การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ลำนานาตะวันออกสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง จะต้องกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ฐานทรัพยากรชุมชน ดังนี้ 1) กลยุทธ์เชิงรุก คือการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรทางการบริหารและนำมาใช้อย่างคุ้มค่า อาทิ ส่งเสริมบุคลากรหรือคนในชุมชนให้มีทักษะความรู้ด้านการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ การวางแผนงบประมาณเพื่อควบคุมค่าใช้จ่าย และเน้นโครงสร้างองค์กรที่มีการบริหารไม่ซับซ้อน มีความยืดหยุ่น และส่งเสริมการเสนอเพื่อขอรับการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้มาใช้บริการ 2) กลยุทธ์เชิงพัฒนา เน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน อาทิ การมีส่วนร่วมในการวางแผน ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ สร้างกฎระเบียบในการบริหารจัดการร่วมกัน และมีการประชุมเพื่อสรุปการบริหารจัดการโฮมสเตย์ 3) กลยุทธ์เชิงรับ เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการตลาด โดยมีการจัดทำแผนการพัฒนา เน้นการบริการตามแบบวิถีชีวิตของคนในชุมชนเพื่อสร้างความแตกต่างด้านการบริการ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการสร้างตราสัญลักษณ์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน และ 4) กลยุทธ์เชิงพลิกแพลง คือการพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะ โดยการสร้างเครือข่ายกับชุมชนและที่พักแบบโฮมสเตย์อื่นๆ เน้นการตกแต่งหรือออกแบบที่พักให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน และส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

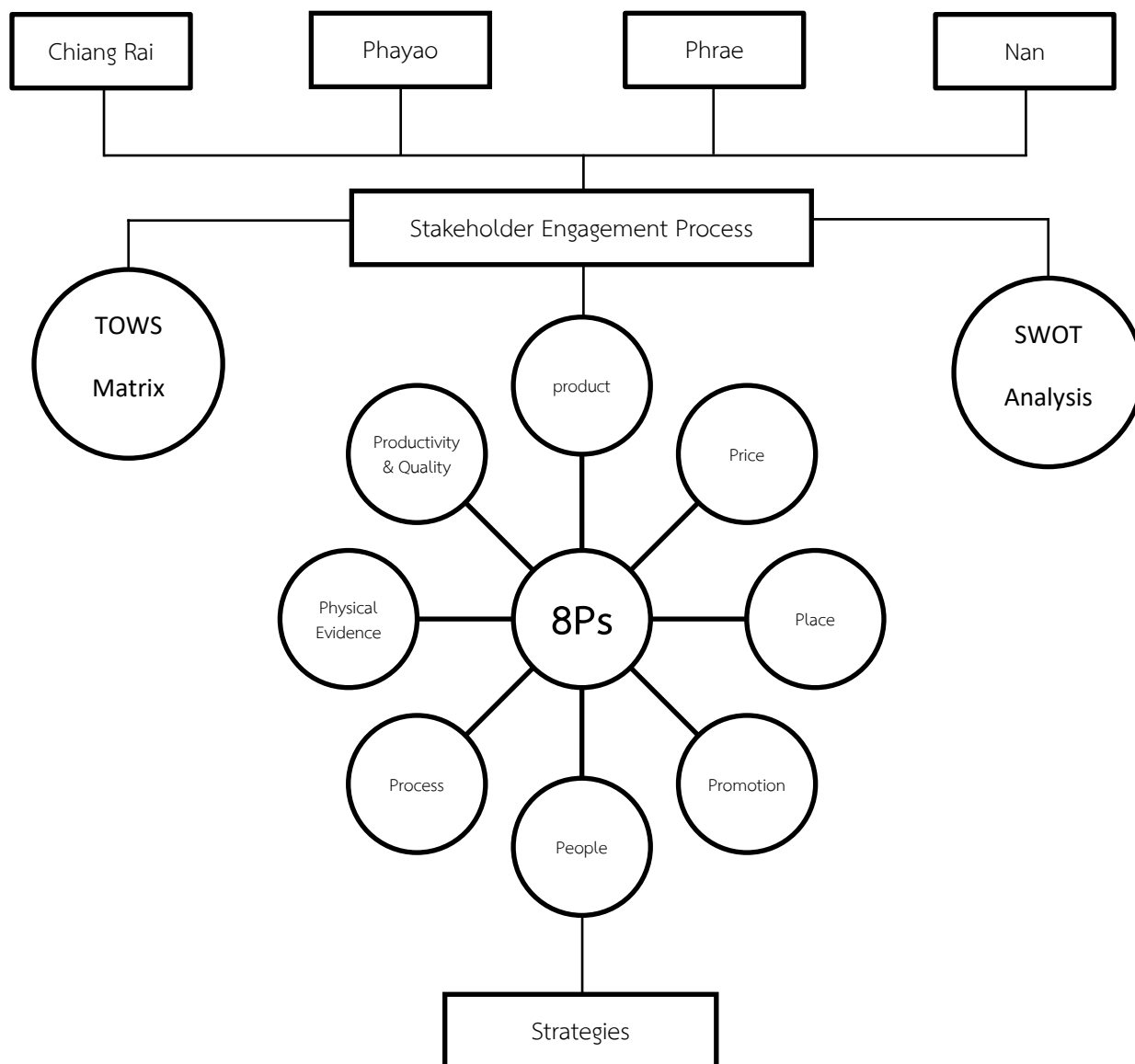
กรณีศึกษาการพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จ

จุติมา บุญมี และคณะ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ ระบุว่า ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ ควรเน้นที่ศักยภาพในการรองรับเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี บนฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและความยั่งยืนทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้ ดังนี้ 1) พันธกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการรองรับด้านการท่องเที่ยว กระจ่ายรายได้และผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม สร้างความประทับใจในการให้บริการ ส่งเสริมการวางแผนทางการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ให้เป็นที่รู้จัก พัฒนาคู่มือการให้บริการและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งตระหนักถึงการร่วมกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชน 2) วิสัยทัศน์ “เป็นโฮมสเตย์ที่สร้างประสบการณ์ เต็มเต็มการพักผ่อนและเรียนรู้ เปี่ยมด้วยภาพลักษณ์ที่ดีบนวิถีแห่งความยั่งยืน” 3) ยุทธศาสตร์ สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ภาคใต้ ดังนี้ 3.1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการรองรับด้านการท่องเที่ยว โดยมีกลยุทธ์ในการสร้างความพร้อมด้านมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทยที่สร้างประสบการณ์พัฒนาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจชุมชน และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับระบบนิเวศชุมชน 3.2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การกระจ่ายรายได้และผลประโยชน์ โดยมีกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการดำเนินงานโฮมสเตย์ จัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรม และส่งเสริมกิจกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคม 3.3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพบริการ โดยมีกลยุทธ์เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในการให้บริการ และส่งเสริมการให้บริการที่มีคุณภาพ 3.4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การวางแผนทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ โดยมีกลยุทธ์เพื่อออกแบบกิจกรรมทางการตลาด และสร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม 3.5) การพัฒนาคู่มือการให้บริการและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยมีกลยุทธ์เพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อชุมชน รวมทั้งสร้างเรื่องราวการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามอัตลักษณ์ของชุมชน และ 3.6) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยมีกลยุทธ์เพื่อสร้างความตระหนักรู้และแนวปฏิบัติที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน

ศรัณย์ สัณนันทน์ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการโฮมสเตย์แบบองค์รวมให้มีความยั่งยืน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ระบุว่า การบริหารจัดการโฮมสเตย์แบบองค์รวมให้มีความยั่งยืน ควรมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีการทำงานเป็นทีม มีการบริหารจัดการกระบวนการ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยสามารถแยกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้ 1) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ โดยสนับสนุนให้พนักงานทุกคนได้รับการฝึกฝนอบรมการบริการอย่างต่อเนื่อง รมรงค์ให้พนักงานทุกคนมีจิตสำนึกในเรื่องคุณภาพการบริการตลอดเวลาเพื่อรองรับการท่องเที่ยว รับแนวคิดและปรัชญาการบริการใหม่ๆ มาใช้ในองค์กร เพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กำหนดเป้าหมายในการปรับปรุงคุณภาพให้ชัดเจน เพื่อให้พนักงานท่องเที่ยวพึงพอใจ และมุ่งมั่นในการปรับปรุงคุณภาพบริการให้เป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยว 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการโฮมสเตย์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจให้กับผู้ที่มาท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา มีการกระตุ้นพนักงานทุกคนให้มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในงาน ผู้บริหารนำนวัตกรรมมาบริหารจัดการโฮมสเตย์ และมีวิธีการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ๆ ในการรองรับการท่องเที่ยว 3) การทำงานเป็นทีม จะต้องมีการส่งเสริมให้พนักงานทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างคุณภาพในการทำงาน มีการสร้างกระบวนการทำงานร่วมกัน อาทิ การวางแผน การประชุมร่วมกัน มีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการโฮมสเตย์ร่วมกัน และมีการสื่อสารที่ดีในการทำงานร่วมกัน 4) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงโฮมสเตย์ให้ดีขึ้น มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาโฮมสเตย์ มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการโฮมสเตย์กับบุคลากร มีการสำรวจสภาพปัญหาโฮมสเตย์เพื่อนำไปกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา และต้องมีการตรวจสอบสิทธิ์ข้อมูลที่ทันสมัยเกี่ยวกับโฮมสเตย์เพื่อนำมาปรับปรุงโฮมสเตย์ และ 5) การบริหารกระบวนการ จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการโฮมสเตย์อย่างชัดเจน มีวิธีการในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ให้บรรลุเป้าหมาย มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโฮมสเตย์ มีการกำหนดหน้าที่การรับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์

สริตา ศรีสุวรรณ และ บงกช เดชมิตร (2562) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ให้คงเสน่ห์ และแตกต่างอย่างมีเอกลักษณ์ เพื่อตอบโจทย์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ระบุว่า แนวทางการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ให้คงเสน่ห์และแตกต่างอย่างมีเอกลักษณ์จะต้องประกอบด้วย 1) สร้างอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ คงเสน่ห์ ตัวตนของชุมชน และโฮมสเตย์ที่โดดเด่นและเข้มแข็งชัดเจน มีจุดขายที่แตกต่างอย่างหาที่อื่นทดแทนไม่ได้ ต้องมาที่นี้เท่านั้นถึงจะได้สัมผัสที่พักแบบวัฒนธรรมชนบทแบบนี้ ความดั้งเดิม รวมไปถึงวิถีชีวิตของชุมชนที่เรียบง่าย วิถีพื้นเมือง วัฒนธรรม ประเพณี อาหาร เสื้อผ้า การละเล่น ภูมิปัญญาที่น่าสนใจ ที่สามารถสื่อสารบอกเล่าเรื่องราวของท้องถิ่นและส่งผ่านไปยังนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักโฮมสเตย์ 2) สร้างความรู้สึก ความเป็นเจ้าของให้กับคนในชุมชน (A Sense of Belonging) ให้คนในชุมชนเกิดความรู้สึกรัก ห่วงแหน จนเกิดความภาคภูมิใจ และชักชวนคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร เพื่อให้เกิดการจัดสรรประโยชน์แก่ชุมชนอย่างยุติธรรมโดยอาศัยความเอื้อกุลและความผูกพันในทรัพยากรวัฒนธรรมชุมชน ภายใต้ความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีผลประโยชน์ถึงมือชาวบ้านผู้ที่เติบโตมากับทรัพยากรในท้องถิ่นนั้น 3) สร้างความสำคัญต่อการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นและเครือข่ายวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาโฮมสเตย์ถือเป็นยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนได้อีกหนทางหนึ่งด้วยการส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันวางแผนและลงมือปฏิบัติเพื่อการพัฒนาอย่างจริงจังและจริงใจ จึงจะทำให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืนได้ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะของคนในชุมชนด้วย 4) มุ่งสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักโฮมสเตย์และนักท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อความยั่งยืน คงเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ วิถีถิ่น วัฒนธรรมนิยมประเพณีที่โดดเด่นและดั้งเดิมของชุมชน นอกจากสร้างจิตสำนึกแล้ว ควรมีระบบที่เอื้อให้นักท่องเที่ยวสามารถร่วมพัฒนาโฮมสเตย์ ชุมชน ทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่ อันเป็นการสร้างความรู้สึกผูกพันไปอย่างแนบแน่น และ 5) การสร้างความเชื่อมโยงและบูรณาการโฮมสเตย์กับการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวที่มุ่งความยั่งยืนของชุมชน (Sustainable Tourism) การท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism) ที่คำนึงการรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังสามารถบูรณาการกับการท่องเที่ยวเชิงอาหาร การท่องเที่ยวไวน์และเครื่องดื่ม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวท้องถิ่นชนบท การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ตลอดจนการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวตามรอยละคร เป็นต้น

สรุปผล

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบกลยุทธ์การพัฒนาพักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ล้านนาตะวันออก

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ว่า กลยุทธ์การพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ล้านนาตะวันออกสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง เป็นกลยุทธ์การพัฒนาโฮมสเตย์ในพื้นที่ล้านนาตะวันออก ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน โดยการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งภาคหน่วยงานด้านการศึกษา มีการวางแผนพัฒนาด้านที่พัก กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การเรียนรู้วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้ที่พักแบบโฮมสเตย์นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องพักรวมกับเจ้าของบ้าน เพื่อที่จะเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน โดยมีการจัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร และจะต้องได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม การบริหารจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ในแต่ละชุมชนจำเป็นต้องมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง และร่วมแรงร่วมใจกัน รวมทั้งมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีประวัติศาสตร์และความเป็นมาที่น่าสนใจ มีวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม และมีการจัดการผลประโยชน์ที่เป็นธรรมและเน้นแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการเดินทางท่องเที่ยวเมืองรอง เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก

ผ่านการท่องเที่ยว โดยเปิดแคมเปญ “Amazing Thailand Go Local เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต” เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวสู่เมืองรองและชุมชนและมีมาตรการลดหย่อนภาษีเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งในจังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน ดังนั้น กลยุทธ์การพัฒนาที่พิกแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ล้านนาตะวันออกสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง จะต้องกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ฐานทรัพยากรชุมชน ดังนี้ 1) กลยุทธ์เชิงรุก คือการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรทางการบริหารและนำมาใช้อย่างคุ้มค่า อาทิ ส่งเสริมบุคลากรหรือคนในชุมชนให้มีทักษะความรู้ด้านการจัดการที่พิกแบบโฮมสเตย์ การวางแผนงบประมาณเพื่อควบคุมค่าใช้จ่าย และเน้นโครงสร้างองค์กรที่มีการบริหารไม่ซับซ้อน มีความยืดหยุ่น และส่งเสริมการเสนอเพื่อขอรับการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้มาใช้บริการ 2) กลยุทธ์เชิงพัฒนา เน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน อาทิ การมีส่วนร่วมในการวางแผน ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ สร้างกฎระเบียบในการบริหารจัดการร่วมกัน และมีการประชุมเพื่อสรุปการบริหารจัดการโฮมสเตย์ 3) กลยุทธ์เชิงรับ เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการตลาด โดยมีการจัดทำแผนการพัฒนา เน้นการบริการตามแบบวิถีชีวิตของคนในชุมชนเพื่อสร้างความแตกต่างด้านการบริการ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการสร้างตราสัญลักษณ์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน และ 4) กลยุทธ์เชิงพลิกแพลง คือการพัฒนาที่พิกแบบโฮมสเตย์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะ โดยการสร้างเครือข่ายกับชุมชนและที่พิกแบบโฮมสเตย์อื่นๆ เน้นการตกแต่งหรือออกแบบที่พิกให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน และส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2545). เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2545. กรุงเทพฯ: กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- _____. (2561). ททท. เปิดแคมเปญ AMAZING THAILAND GO LOCAL เร่งกระแสท่องเที่ยว 55 เมืองรอง หลังรัฐบาลประกาศลดหย่อนภาษี. สืบค้น 16 มิถุนายน 2562, จาก <https://thai.tourismthailand.org/>
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). การคิดเชิงมนทัศน์. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- จุติมา บุญมี และคณะ. (2561). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในภาคใต้. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 29(3), 74-89.
- จิตยา สุวรรณชัย. (2522). พัฒนาสังคม : ขอบเขตและแนวความคิด. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 3(2), 341-353.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2536). หลักการบริหาร คิดและทำอย่างผู้จัดการใหญ่. กรุงเทพฯ: บริษัท เอเชียเพรส จำกัด.
- พชรวัฒน์ เส้นทอง. (2560). กลยุทธ์การบริหารจัดการองค์การทางสังคม : กรณีวัดในประเทศไทย. วารสารบัณฑิตศึกษา, 11 (2), 226-240.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก.
- ประกาศกรมการท่องเที่ยว เรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2554 (2555, 31 มกราคม).
- ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 129 ตอนพิเศษ 26 ง หน้า 59.
- วิทยากร เชียงกุล. (2527). พัฒนาชุมชน-พัฒนาสังคม. เชียงใหม่: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรัณย์ สัตตานันต์.(2561). การบริหารจัดการโฮมสเตย์แบบองค์รวมให้มีความยั่งยืน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของตลาดนักท่องเที่ยว จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- ศิริเพ็ญ เยี่ยมจรรยา. (2556). ปัจจัยที่เอื้อต่อศักยภาพการทำตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ประกอบการโฮมสเตย์ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม. รายงานการวิจัย, กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนานาชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศุทธิกานต์ คงคล้าย และธัญเทพ ยะติวัฒน์. (2559). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 11(ฉบับพิเศษ), 19-32.

- สรีตรา ศรีสุวรรณ และ บงกช เดชมิตร.(2562). แนวทางการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ให้คงเสน่ห์ และแตกต่างอย่างมีเอกลักษณ์ เพื่อตอบโจทย์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. *วารสารการจัดการธุรกิจ*, 8 (1), 1-13.
- สรีวรรณ เจริญศักดิ์. (2561). *แผนธุรกิจโฮมสเตย์บ้านสวน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารศึกษานานาชาติและขนาดย่อม มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- อิทธิพร แสงพิรุณ และ สุนทรดี นิยมเนติพันธ์. (2558). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดบริการบ้านพักแบบโฮมสเตย์ ในอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 10(ฉบับพิเศษ), 67-80.
- สมชาย ภาณุสนธิ์วัฒน์. (2549). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย. (2561). *ท่องเที่ยววิถีไทยสไตล์ล้านนาตะวันออก กั้นลำ แอ่วม่วน “เชียงราย-พะเยา-แพร่-น่าน”*. สืบค้น 16 มิถุนายน 2562, จาก <http://www.lifetimemags.com>.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2. (2561). *แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 พ.ศ. 2561-2565*. สืบค้น 20 มิถุนายน 2562, จาก <http://www.osmnorth-n2.moi.go.th/main#/develop/2>.
- สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว. (2551). *มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย*. กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- Department of Education and Early Childhood Department. (2015). *Information for Homestay Providers and Third Parties*. from www.education.vic.gov.au.
- อาทิตยา วงษ์สีมานันต์ และชมภูษ ทุนนาค. (2563). การพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชุมชนควบคู่ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ในอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 8(3), 40-55.
- Lashley & Morrison. (2000). *Search of Hospitality: Theoretical Perspectives and Debates*. Oxford: Butterworth_Heinemann, 200-218.
- Lynch & Mac Whannell. (2000). *Home and Commercialized Hospitality*. In *Search of Hospitality: Theoretical Perspectives and Debates*. Oxford: Butterworth_Heinemann.
- Queensland. (2015). *Education Queensland International Risk Management Strategy for Homestay Providers*. from <http://pbc-shs.eq.edu.au>.

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (MPA)

เปิดรับสมัครนักศึกษา...

สำหรับ... บุคลากรภาครัฐที่ต้องการปรับวุฒิการศึกษา
บุคคลทั่วไปที่ต้องการเป็นข้าราชการ และข้าราชการส่วนท้องถิ่น
บุคลากรภาคเอกชนที่ต้องการเรียนรู้ด้านการบริหาร

เนื้อหาทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง
เรียนรู้กับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณภาพและมากประสบการณ์
หลักสูตรได้รับการรับรองจาก สกอ.
มหาวิทยาลัยของรัฐ

จบตามระยะเวลา 1 ปีครึ่ง

สมัครเลยที่ >>> <https://www.rcim.in.th> 092-442-8000

นโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน

Social Welfare Policy for the Elderly of Local Government Organization in the Upper Southern Region

ปรณิกา มีครุฑ¹ อรุณ รักธรรม² เพ็ญศรี จิรินัง³ และศิริพร แยมนิล⁴

Prunnika Meekrut¹ Arun Raktham² Pensri Chirinang³ and Siriporn Yamnil⁴

^{1,2,3} วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

⁴ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Email: nongprunnika@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน 2) วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน ในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 24 คน ประกอบด้วยนักการเมืองท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุ แล้วทำการวิเคราะห์แก่นสาระผลการวิจัยพบว่า (1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน มีการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน (2) ปัจจัยความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 8 ปัจจัย ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความพร้อมและมีเงินรายได้จากภาษีอากรในท้องถิ่น การจัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิการผู้สูงอายุ การจัดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบด้านผู้สูงอายุ การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง นโยบายรัฐและการสนับสนุนของภาครัฐด้านสวัสดิการสังคม การผลักดันนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และความต้องการในการพัฒนารูปแบบการให้บริการสวัสดิการสังคมของผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น และ (3) แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย 7 แนวทาง

คำสำคัญ: นโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้

Abstract

This research aims to 1) Study the implementation of social welfare management for the elderly in the area of the local administrative organization in the upper southern region. 2) Analyze the success factors and obstacles of the local government in the upper southern region. In the provision of social welfare for the elderly and 3) To propose guidelines for the provision of social welfare for the elderly in the area of the local administrative organization in the upper southern region. The research method was qualitative research. Data were collected by observation method. In-depth interviews and group chat 24 key contributors, including local politicians. Workers involving the elderly and the elderly and analyze the essence. The research results were found that (1) Upper Southern Local Government Operate the social welfare for the elderly, health and medical care, income, housing. Recreation Social security, family, caregivers and protection and in the construction of services and networks to support (2) Success factors in providing social welfare for the elderly consisted of 8

factors. Such as establishing a database of the elderly in the local administrative organization area Availability and income from local taxation. The establishment of the Elderly Welfare Committee Providing personnel responsible for the elderly Coordination between nearby local government organizations Government policies and public sector support in social welfare Pushing the policy of local administrators to concrete action and the need for the development of social welfare service models of community leaders and local people; and (3) guidelines for elderly social welfare. In the upper southern local government organization area consists of 7 approaches

Keywords: Elderly Social Welfare Policy, Southern Local Administrative Organization

บทนำ

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นประเด็นที่กำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ เพราะมีผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งในระดับมหภาค ได้แก่ ผลต่อผลผลิตรวมของประเทศ (GDP) รายได้ต่อหัวของประชากรการออม และการลงทุนงบประมาณของรัฐ และในระดับจุลภาค ได้แก่ ผลต่อตลาดผลิตภัณฑ์ และบริการต่างๆ โดยเฉพาะด้านการเงินและสุขภาพ การเตรียมความพร้อมเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีผลทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปรับตัวนำไปสู่การคิดริเริ่ม การดำเนินงานในลักษณะใหม่ ๆ ในหลายประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้ประกาศใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดสิทธิที่ผู้สูงอายุจะต้องได้รับตามกฎหมาย เช่น การบริการทางการแพทย์ การบริการทางการศึกษา การประกอบอาชีพการมีส่วนร่วมทางสังคมและการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ การอำนวยความสะดวก และปลอดภัยในอาคารสถานที่ยานพาหนะ บริการสาธารณะอื่น ๆ การช่วยเหลือค่าโดยสารยานพาหนะ การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ ความช่วยเหลือกรณีถูกทำร้ายหรือได้รับอันตรายหรือถูกทารุณกรรม การช่วยเหลือกรณีถูกทอดทิ้งการช่วยเหลือกรณีถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ การจัดที่พักอาศัยให้กับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาการจัดหาเครื่องนุ่งห่ม การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ การจัดงานศพตามประเพณี สิทธิต่าง ๆ เหล่านี้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายก็เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของสังคมไทย ที่ได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุสวัสดิการสังคม (Social Welfare) เป็นระบบที่ให้บริการแก่ประชาชนเพื่อตอบสนองความต้องการที่จะเป็นด้านสังคมเศรษฐกิจ การศึกษา และสุขภาพอนามัยงานสวัสดิการสังคมแบ่งประเภทบริการได้ 3 ประเภทคือ 1) การประกันสังคม (Social Insurance) 2) การช่วยเหลือสาธารณะ (Public Assistance) และ 3) การบริการสังคม (Social Services) ด้านต่าง ๆ ได้แก่ สุขภาพอนามัยการศึกษาที่อยู่อาศัยการมีงานทำ และการมีรายได้ การบริการสังคมและนันทนาการ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2549)

การที่ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งโดยครอบครัวมากขึ้น เพราะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจ และทางสังคมเป็นการเพิ่มแรงกดดันแก่สมาชิกในครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ พบว่า รูปแบบของครอบครัวเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ขนาดของครอบครัวเล็กลง สมาชิกของครอบครัวที่อยู่ในวัยแรงงานต้องไปทำงานต่างถิ่นไกลบ้าน สมาชิกในครอบครัวกระจุกกระจาย และเกิดความห่างเหินต่อผู้สูงอายุมากขึ้นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวมีผลกระทบกับการให้บริการสวัสดิการสังคมของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม ให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน แต่เมื่อประมวลภาพรวมเกี่ยวกับการบริการสวัสดิการสังคม ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำให้แก่ผู้สูงอายุโดยทั่วไปแล้วพบว่าไม่ว่าจะเป็นเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การดูแลด้านสุขภาพ และการรักษาพยาบาล การให้ความมั่นคงทางด้านสังคม รวมถึงด้านสิทธิต่างๆ ที่ผู้สูงอายุพึงมีพึงได้ พบว่า ยังมีข้อจำกัดและปัญหาหลายประการ ซึ่งทำให้การดำเนินงานไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการ และสามารถแก้ไขปัญหของผู้สูงอายุในชุมชนได้อย่างครบถ้วนและทั่วถึง ทั้งยังขาดระบบการจัดการด้านสวัสดิการและการสร้างความสำคัญให้กับผู้สูงอายุ (กฤษณ์ ฐิรพงศ์ สุพจน์ อินทว้าง และกัญญามาน อินทว้าง, 2558)

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้คุณภาพและประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการและการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุเป็นมาตรฐานเดียวกัน ด้วยภารกิจดังกล่าวแล้วกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้กำหนดมาตรฐานในการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ จำนวน 6 มาตรฐานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อได้ใช้เป็นกรอบในการทำงานด้านการจัดสวัสดิการทางสังคมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ซึ่งได้แก่ 1) มาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล 2) มาตรฐานด้านรายได้ 3) มาตรฐานด้านที่พักอาศัย 4) มาตรฐานด้านนันทนาการ 5) มาตรฐานด้านความมั่นคงทางสังคมครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง 6) มาตรฐานด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายการเกื้อหนุน (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ, 2546) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษานโยบายการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน โดยผู้วิจัยเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลงานโดดเด่นในการบริหารจัดการเกี่ยวกับผู้สูงอายุในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร โดยจะศึกษาว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดังกล่าวมีการดำเนินงานเป็นอย่างไร อะไรคือปัจจัยความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาสรุปเพื่อหาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน ในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน

กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม ประกอบด้วย การสังเกตการณ์ (observation method) การสัมภาษณ์กลุ่ม (focused group interview) รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุ ผู้วิจัยใช้วิธีผสมผสานระหว่างการสัมภาษณ์แบบสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ กับการสัมภาษณ์แบบตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการศึกษาที่ได้กำหนดล่วงหน้าไว้แล้วเป็นปัจจัยสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นที่มีผลงานโดดเด่นในการบริหารจัดการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน
2. ข้าราชการท้องถิ่น ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จำนวน 6 คน
3. ผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 5 คน

จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิคและวิธีการ ดังนี้

1. วิธีการสังเกต (Observation Method) เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ของข้อมูลในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตวิธีการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ลักษณะครอบครัว และลักษณะโครงสร้างที่อยู่อาศัย

2. วิธีการสัมภาษณ์ (Interview Method) โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลละเอียดตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น และข้าราชการท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร รวมทั้งสิ้น 9 คน ซึ่งการสัมภาษณ์จะไม่กำหนดรูปแบบมาตรฐาน (Unstructured Interview) ไม่มีการกำหนดข้อคำถามอย่างตายตัว แต่จะกำหนดไว้เพียงกรอบหรือประเด็นที่จะสัมภาษณ์เท่านั้น โดยอาศัยกรอบแนวคิดที่พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมเป็นตัวกำหนดในการตั้งประเด็นคำถาม และจะไม่เรียงลำดับคำถามก่อนหลัง ลักษณะคำถามจะเป็นแบบปลายเปิด และหากว่าในขณะที่ทำการสัมภาษณ์พบปรากฏการณ์หรือประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยมีข้อสงสัยก็จะทำการสัมภาษณ์โดยละเอียด เพื่อให้ได้คำตอบอย่างชัดเจน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการวิเคราะห์แก่นสาระ (thematic analysis) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาประเด็นที่มีความเหมือนกันหรือต่างกัน หลังจากนั้นเชื่อมโยงข้อมูลให้มีลักษณะเป็นแนวคิดสรุปเชิงนามธรรม โดยนำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) โดยเรียงตามข้อคำถาม

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร พบว่ามีความคิดเห็นที่เหมือนกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สรุปได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนกำหนดนโยบายจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามนโยบายของรัฐที่กำหนดไว้ เช่น เรื่องเบี้ยยังชีพ สวัสดิการด้านสุขภาพร่างกาย รายได้นันทนาการ และความมั่นคงปลอดภัย ซึ่งเป็นไปในทางที่เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุทุกคนในท้องถิ่น ซึ่งหลายๆ โครงการที่เกิดจากนโยบายดังกล่าวนี้ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่สุขภาพไม่แข็งแรงไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้จะได้รับประโยชน์ จากการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนอย่างดีที่สุด และเกิดการสร้างรายได้จากการเรียนรู้อาชีพจากโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็นเรื่องสำหรับผู้สูงอายุสนใจและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่จำเป็น โดยวิทยากรจิตอาสาหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจะได้แสดงศักยภาพ โดยการถ่ายทอดภูมิความรู้ประสบการณ์ ที่สั่งสมแก่บุคคลอื่น เพื่อสืบสานภูมิปัญญาให้คงคุณค่าคู่กับชุมชนขึ้นจริง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ข้าราชการท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ข้าราชการท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร พบว่าข้าราชการท้องถิ่นมีความเข้าใจที่ตรงกัน คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2436 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้สูงอายุ

จากการสนทนากลุ่มผู้สูงอายุ เกี่ยวกับการได้รับการบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ผู้สูงอายุมีความเห็นทิศทางเดียวกันว่าควรมีหน่วยบริการดูแลสุขภาพ เยี่ยมบ้าน และให้ความรู้ผู้สูงอายุที่บ้าน และมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส. อสม.) ควรมีโรงพยาบาลที่ให้บริการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ และมีรถบริการเคลื่อนย้าย/รับ-ส่งผู้สูงอายุ และมีศูนย์จัดส่งผู้ดูแลผู้สูงอายุ (ส่งคนมาดูแลผู้สูงอายุตามบ้านหรือโรงพยาบาล) มีเครื่องออกกำลังกายที่ชุมชนจัดไว้ให้ ควรจัดให้มีศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศูนย์อเนกประสงค์ในการทำกิจกรรม) และมีศูนย์บริการดูแลชั่วคราว ดูแลในระยะสั้นแบบพักค้างชั่วคราว เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ครอบครัวไม่สามารถดูแลได้ชั่วคราวและส่งเสริมให้ได้รับคำปรึกษาทางสังคมสงเคราะห์/จิตวิทยา (ช่วยเหลือ เยียวยาทางจิตใจ) และมีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเวลากลางวัน (Day Care) แบบไปเช้าเย็นกลับ และมีเจ้าหน้าที่ดูแล

2) ด้านรายได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตอบโจทย์ความต้องการของผู้สูงอายุในท้องถิ่นให้ได้ คือ เป็นนโยบายที่มุ่งดูแลทั้งทางสุขภาพร่างกาย จิตใจ และด้านรายได้ เช่น การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุให้ครบทุกชุมชน หรือทุกหมู่บ้านเพราะการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมต่างๆ ทำให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมทำร่วมกัน ไม่รู้สึกเหงา ส่งเสริมให้กลุ่มผู้สูงอายุหรือชมรมผู้สูงอายุมีอาชีพทำช่วยเหลือรายได้ ถ้าผู้สูงอายุไม่มีความรู้ ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ต้องช่วยประสานความร่วมมือกับสำนักงานแรงงาน

จังหวัด จัดหาวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ คือ ทำยังงี้ก็ได้ให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมทำ ส่งเสริมรายได้ และอยากให้ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพที่ดี

3) **ด้านที่พักอาศัย** ควรมีการดูแลในเรื่องสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิต เช่น สวนสาธารณะ มลภาวะ ชีวนามัยเป็นต้น และมีการปรับตัวสิ่งแวดล้อมบริเวณในบ้าน รอบบ้าน เช่น ไฟฟ้าสว่าง ความสะอาดเรียบร้อยควรมีกิจกรรมพัฒนาที่อยู่ผู้สูงอายุ โดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแล ควรมีบริการซ่อมแซมบ้านพักของผู้สูงอายุให้มีความลาดขึ้น-ลงภายในบ้านและมีบริการที่พักอาศัย/สถานที่สงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุ

4) **ด้านนันทนาการ** ควรมีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุเพื่อเป็นศูนย์กลางข่าวสาร แหล่งพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ รวมทั้งเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม ในวันสำคัญทางศาสนา จัดทัศนศึกษาด้านศาสนา ด้านศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ และบริการนันทนาการ งานรื่นเริงในวันนันทฤกษ์ มีการจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน กลุ่มเครือข่าย และการทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติ ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่ ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุเพื่อให้การบริการแก่ผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัว เป็นสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ ทำงานอดิเรก ควรมีการจัดตั้งสโมสรผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุในการพักผ่อน ออกกำลังกายพบปะสังสรรค์ การรับบริการตรวจสุขภาพ การเรียนอาชีพ การเรียนภาษาการรับปรึกษาปัญหาการบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคม เช่น สอนหนังสือ เล่านิทาน สอนดนตรี สอนลีลาศ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยและพิการ

5) **ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง** ควรมีการเปิดโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีการบริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิและสวัสดิการ รวมทั้งการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้งและมีการให้คำแนะนำปรึกษา หรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการแก้ไขปัญหาคือครอบครัวแก่ผู้สูงอายุ ควรมีการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นด้วยและการสงเคราะห์การจัดการศพตามประเพณี มีการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยมีลักษณะการให้บริการภายในศูนย์ได้แก่ บริการด้านสุขภาพอนามัย กายภาพบำบัดสังคมสงเคราะห์ กิจกรรมเสริมรายได้ กิจกรรมเสริมความรู้นันทนาการ และกิจกรรมด้านศาสนาเป็นต้น บริการหน่วยเคลื่อนที่ เป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน โดยการออกหน่วยเคลื่อนที่เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำปรึกษาแก้ไขปัญหาคือบริการด้านสุขภาพอนามัยและบริการด้านข้อมูลข่าวสาร ควรมีการบริการด้านศาสนกิจ และบริการฌาปนกิจให้คนชราที่ไม่มีญาติ และมีจัดฌาปนกิจสงเคราะห์ด้วย พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต โดยการณรงค์ให้คนในครอบครัว และชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุหรือส่งเสริมค่านิยมในการอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุและมีการส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้และข้อมูลแก่ผู้ดูแลผู้สูงอายุเกี่ยวกับบริการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์

6) **ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน** ควรมีการจัดตั้งศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุและมีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวันโดยเฉพาะควรมีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันชุมชน ควรมีการบริการเยี่ยมบ้านและควรมีการจัดระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน หรือมีบริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกลเพื่อการดูแลที่ทั่วถึง ควรมีการจัดตั้งระบบเฝ้าระวังเกื้อกูล และดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนและจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชนพร้อมกับการให้ความรู้ความสามารถให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและอาสาสมัครผู้ดูแล

7) **ด้านอื่น ๆ** ควรมีการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านการศึกษาและการเรียนรู้ เช่น ควรมีการเรียนรู้อาชีพศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เช่น เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องการเกษตรอินทรีย์ ควรมีการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นประจำตำบล และการจัดการกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การดูแลสุขภาพตนเองและผู้อื่น การฝึกอาชีพ สนับสนุนให้สังคม/ชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเป็นครูภูมิปัญญา ปรารภชาวบ้านถ่ายทอดความรู้ชุมชน ควรมีการจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่/ที่อ่านหนังสือเพื่อความต้องการด้านการศึกษาและการเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีประเด็นสำคัญซึ่งสามารถนำมาสรุปและอภิปรายตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. การดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน

ผลการวิจัยพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน มีการกำหนดนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ซึ่งเป็นไปในทางที่เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุทุกคนในท้องถิ่น ซึ่งหลายๆ โครงการที่เกิดจากนโยบายดังกล่าวนี้ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่สุขภาพไม่แข็งแรงและไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ จะได้รับประโยชน์จากการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนอย่างดีที่สุด และเกิดการสร้างรายได้จากการเรียนรู้อาชีพจากโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นจริง ซึ่งจากการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมที่ผ่านมา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร มีการดำเนินงานในแต่ละด้าน ที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ การจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ การสงเคราะห์เครื่องอุปโภค/บริโภค การฝึกอบรมและพาผู้สูงอายุไปทัศนศึกษาตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ การจัดกิจกรรมรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ การซ่อมแซมและสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุที่มีความยากจน การสงเคราะห์เครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม และการจัดสถานที่พักและห้องน้ำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ เป็นต้น สามารถวิเคราะห์การดำเนินงานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน ตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุทั้ง 6 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร มีการจัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ บริการตรวจสุขภาพที่บ้าน บริการให้ความรู้ แนะนำ การดูแลสุขภาพที่ถูกวิธีให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุ เช่นการจัดโครงการฝึกอบรมให้ผู้ที่ต้องดูแลผู้สูงอายุในครัวเรือน บริการตรวจสุขภาพประจำปี บริการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บเป็นรายบุคคล การออกบัตรประจำตัวให้กับผู้สูงอายุเพื่อรักษาฟรีในโรงพยาบาล ผู้สูงอายุมีสิทธิรับการรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลแห่งนั้น โดยไม่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาล ค่ารักษาพยาบาลในที่นี้หมายถึงเงินที่สถานพยาบาลเรียกเก็บในการรักษาพยาบาล ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ด้านการรักษา พยาบาล พ.ศ. 2535 การบริการทางการแพทย์และการบริการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ บริการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล การประกันสุขภาพ และบริการด้านกายภาพบำบัด

1.2 ด้านรายได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร มีการจัดสวัสดิการด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนและไม่มีแหล่งพึ่งพิงที่เพียงพอ ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน การช่วยเหลือค่าครองชีพประจำวัน การจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้ส่วนลดในรายการต่างๆ เช่น ค่าซื้อยา ค่าโดยสารรถสาธารณะ ค่าโรงแรม ภัตตาคาร จัดกิจกรรมด้านบันเทิง และสถานที่ราชการ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน อุทยานแห่งชาติ ฯลฯ ตลอดจน ค่าบริการด้านทันตกรรม และให้ทุนประกอบอาชีพที่เหมาะสม

1.3 ด้านที่พักอาศัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร มีบ้านพักคนชราเป็นบริการที่พักรักษาที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายและอารมณ์ ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางการเงินหรือปัญหาอื่นๆ อันเป็นเหตุจำเป็นที่ต้องแยกออกจาก ครอบครัว หรือผู้มียาได้น้อย มีสถานพยาบาล เป็นบริการที่พักรักษาสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการรักษาพยาบาลเป็นประจำและต่อเนื่อง หรือต้องการการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด บ้านพักคนชราที่ต้องเสียค่าบริการส่วนหนึ่ง บริการครอบครัวอุปการะ เป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว หรือไร้ที่พึ่ง และการจัดที่พักรักษาและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

1.4 ด้านนันทนาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์กลางข่าวสาร แหล่งพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ รวมทั้งเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา จัดทัศนศึกษาด้านศาสนา ด้านศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ศูนย์บริการ

ผู้สูงอายุ เพื่อให้การปรึกษาแก่ผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัว เป็นสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ ทำงานอดิเรก เป็นต้น สโมสรผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุในการพักผ่อน ออกกำลังกายพบปะสังสรรค์ การรับบริการตรวจสุขภาพ การเรียนอาชีพ การเรียนภาษา การรับปรึกษาปัญหาการบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคม เช่น สอนหนังสือ เล่านิทาน สอนดนตรี สอนลีลาศ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยและพิการ บริการนันทนาการงานรื่นเริงในวันนักขัตฤกษ์ การจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน กลุ่มเครือข่าย และการทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติ ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่

1.5 ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร ให้โอกาสในการศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคม การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น การส่งเสริมการจัดการศพตามประเพณี จัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์สังเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยมีลักษณะการให้บริการดังนี้ (1) การบริการภายในศูนย์ ได้แก่ บริการด้านสุขภาพอนามัย กายภาพบำบัดสังคมสงเคราะห์ กิจกรรมเสริมรายได้ กิจกรรมเสริมความรู้ นันทนาการ และกิจกรรมด้านศาสนา เป็นต้น (2) บริการหน่วยเคลื่อนที่ เป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน โดยการออกหน่วยเคลื่อนที่เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำปรึกษาแก้ไขปัญหา บริการด้านสุขภาพอนามัย และบริการด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น และ (3) บริการบ้านพักฉุกเฉิน เป็นการบริการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าโดยการรับเข้าบ้านพักในบ้านพักฉุกเฉินเป็นการชั่วคราว

1.6 ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร มีศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน บริการเยี่ยมบ้าน ระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน บริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล จัดตั้งระบบเฝ้าระวัง เกื้อกูล และดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน จัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ให้ความรู้ความสามารถให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและอาสาสมัครผู้ดูแล สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันในชุมชน และบริการแม่บ้าน โดยการจัดส่งแม่บ้านไปช่วยเหลือผู้สูงอายุในการทำงานบ้านต่างๆ เช่น การจ่ายของ ทำความสะอาดบ้าน ประกอบอาหาร และการช่วยเหลืออื่นๆ ที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุสบายขึ้น

2. ปัจจัยความสำเร็จขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 8 ปัจจัย ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ความพร้อมและมีเงินรายได้จากภาษีอากรในท้องถิ่น การจัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิการผู้สูงอายุ การจัดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบด้านผู้สูงอายุ การประสานความร่วมมือระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง นโยบายรัฐและการสนับสนุนของภาครัฐด้านสวัสดิการสังคม การผลักดันนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และความต้องการในการพัฒนารูปแบบการให้บริการสวัสดิการสังคมของผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น

ปัจจัยความสำเร็จขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ สรุปได้ดังนี้ 1) การจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญอย่างมาก เพราะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้ฐานข้อมูลผู้สูงอายุเป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา การสนับสนุน และการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการจ่ายเบี้ยยังชีพ 2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม และมีเงินรายได้จากภาษีอากรในท้องถิ่นเป็นจำนวนมากหรือมีศักยภาพ หรือสถานะทางการคลัง สามารถจัดสรรรายได้โดยตั้งงบประมาณของตนเอง เพื่อช่วยเหลือเป็นเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การจัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิการผู้สูงอายุ ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยโครงสร้างคณะกรรมการอาจจะประกอบด้วย ผู้แทนชมรม หรือกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้แทนประชาคม ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นการระดมความร่วมมือจัดสวัสดิการ 4) การจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่รับผิดชอบด้านผู้สูงอายุ หรือนักสังคมสงเคราะห์ที่รับผิดชอบงานผู้สูงอายุ รวมทั้งการส่งเสริมให้มีอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ ตลอดจนการส่งเสริมสโมสรผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ เพื่อดำเนินการกิจด้านการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ 5) การประสานความร่วมมือระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง เพื่อก่อให้เกิดศักยภาพในแนวทางเครือข่ายความร่วมมือ

ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุ 6) ภาครัฐจะต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายจากเชิงรับมาเป็นเชิงรุก เช่น การสร้างความตระหนักให้คนในชาติเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุว่าเป็นบุคคลที่ทรงคุณค่าต่อสังคม มิใช่ภาระของสังคม การถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทั้งงบประมาณและบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ 7) การเข้ามาของนโยบายและการสนับสนุนจากภาครัฐด้านสวัสดิการสังคม จะสำเร็จไม่ได้เลยถ้าขาดการผลักดันหรือเอาใจจริงเอาใจของผู้บริหารท้องถิ่น ดังนั้นการผลักดันนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น จึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน และ 8) ความต้องการในการพัฒนารูปแบบการให้บริการสวัสดิการสังคมของผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น ถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีส่วนทำให้เกิดการพัฒนาแบบสวัสดิการสังคมในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนเกิดขึ้นได้อย่างหลากหลาย

3. แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการท้องถิ่น และผลจากการสนทนากลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร เกี่ยวกับแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบน ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน พบว่าในภาพรวมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่จะมีประเด็นที่แตกต่างคือข้าราชการท้องถิ่นจะเน้นในเรื่องการอุดหนุนงบประมาณเพิ่มเติมในด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน โดยสรุปได้ 7 แนวทาง ประกอบด้วย

3.1 แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านสุขภาพการรักษาพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนควรจัดให้ผู้สูงอายุได้รับการด้านสุขภาพการรักษาพยาบาลอย่างครบวงจร เพิ่มบริการช่องทางพิเศษและจำนวนสถานพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะเป็นกรณีพิเศษ รวมถึงการจัดบุคลากรที่เหมาะสมเป็นผู้ช่วยดูแลกรณีผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ควรมีหน่วยบริการดูแลสุขภาพเยี่ยมบ้านและให้ความรู้ผู้สูงอายุที่บ้าน และมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส. อสม.) ควรมีโรงพยาบาลที่ให้บริการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ และมีรถบริการเคลื่อนย้าย/รับ-ส่งผู้สูงอายุ และมีศูนย์จัดส่งผู้ดูแลผู้สูงอายุ (ส่งคนมาดูแลผู้สูงอายุตามบ้านหรือโรงพยาบาล) มีเครื่องออกกำลังกายที่ชุมชนจัดไว้ให้ ควรจัดให้มีศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศูนย์เอนกประสงค์ในการทำกิจกรรม) และมีศูนย์บริการดูแลชั่วคราว ดูแลในระยสั้นแบบพักค้างชั่วคราว เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ครอบครัวไม่สามารถดูแลได้ชั่วคราว และส่งเสริมให้ได้รับคำปรึกษาทางสังคมสงเคราะห์/จิตวิทยา (ช่วยเหลือ เยียวยาทางจิตใจ) และมีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเวลากลางวัน (Day Care) แบบไปเช้าเย็นกลับ และมีเจ้าหน้าที่ดูแล

3.2 แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านที่พักอาศัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนควรเพิ่มศักยภาพในการรองรับผู้สูงอายุซึ่งไร้ที่อยู่อาศัย และจัดบุคลากรที่เหมาะสมให้บริการแก่ผู้สูงอายุ ควรมีการดูแลในเรื่องสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิต เช่น สวนสาธารณะ มลภาวะ ชีวอนามัย เป็นต้น และมีการปรับตัวสิ่งแวดล้อมบริเวณในบ้าน รอบบ้าน เช่น ไฟฟ้าสว่าง ความสะอาดเรียบร้อย ควรมีกิจกรรมพัฒนาที่อยู่ผู้สูงอายุโดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแล ควรมีบริการซ่อมแซมบ้านพักของผู้สูงอายุให้มีทางลาดขึ้น-ลงภายในบ้านและมีบริการที่พักอาศัย/สถานที่สงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุ

3.3 แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านรายได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนควรจัดหางานเพื่อเอื้อให้ผู้สูงอายุมีงานทำที่เหมาะสมกับวัยและสุขภาพร่างกาย โดยได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตอบโจทยความต้องการของผู้สูงอายุในท้องถิ่นให้ได้ คือ เป็นนโยบายที่มุ่งดูแลทั้งทางสุขภาพร่างกาย จิตใจ และด้านรายได้ เช่น การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุให้ครบทุกชุมชน หรือทุกหมู่บ้าน เพราะการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมต่างๆ ทำให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมทำร่วมกัน ไม่รู้สึกเหงา ส่งเสริมให้กลุ่มผู้สูงอายุหรือชมรมผู้สูงอายุมีอาชีพทำ ช่วยเสริมรายได้ ถ้าผู้สูงอายุไม่มีความรู้ ทาง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ต้องช่วยประสานความร่วมมือกับสำนักงานแรงงานจังหวัด จัดหาวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ คือ ทำอย่างไรก็ได้ให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมทำ ส่งเสริมรายได้ และอยากให้ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพที่ดี

3.4 แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านนันทนาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนควรจัดทำโครงการให้ผู้สูงอายุร่วมทำกิจกรรมกับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดความบันเทิงเพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตและ สุขภาพกายที่ดี ควรมีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุเพื่อเป็นศูนย์กลางข่าวสาร แหล่งพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ รวมทั้งเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม ในวันสำคัญทางศาสนา จัดทัศนศึกษาด้านศาสนา ด้านศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ และบริการนันทนาการ งานรื่นเริงในวันนักษัตฤกษ์ มีการจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน กลุ่มเครือข่าย และการทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติ ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่ ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุเพื่อให้บริการแก่ผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัว เป็นสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ ทำงานอดิเรก ควรมีการจัดตั้งสโมสรผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุในการพักผ่อน ออกกำลังกายพบปะสังสรรค์ การรับบริการตรวจสุขภาพ การเรียนอาชีพ การเรียนภาษาการรับปรึกษาปัญหาการบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคม เช่น สอนหนังสือ เล่านิทาน สอนดนตรี สอนลีลาศ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยและพิการ

3.5 แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนควรจัดให้มีนักกฎหมายซึ่งอาจเป็นผู้สูงอายุด้วยกัน ช่วยเหลือด้านนี้เพื่อบรรเทาหรือระงับความเดือดร้อนของผู้สูงอายุ ควรมีการจัดตั้งศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุและมีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวันโดยเฉพาะ ควรมีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน ควรมีการบริการเยี่ยมบ้านและควรมีการจัดระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน หรือมีบริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกลเพื่อการดูแลที่ทั่วถึง ควรมีการจัดตั้งระบบเฝ้าระวังเกื้อกูล และดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนและจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชนพร้อมกับการให้ความรู้ความสามารถให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและอาสาสมัครผู้ดูแล

3.6 แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านการสร้างบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนควรจัดสวัสดิการด้านบริการทางสังคมในลักษณะต่าง ๆ ตามความจำเป็นอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของผู้สูงอายุ โดยต้องไม่ต่ำกว่าระดับความยากจนและอย่างมีมาตรฐาน ควรมีการจัดตั้งศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุและมีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวันโดยเฉพาะ ควรมีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน ควรมีการบริการเยี่ยมบ้านและควรมีการจัดระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน หรือมีบริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกลเพื่อการดูแลที่ทั่วถึง ควรมีการจัดตั้งระบบเฝ้าระวังเกื้อกูล และดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนและจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชนพร้อมกับการให้ความรู้ความสามารถให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและอาสาสมัครผู้ดูแล

3.7 ด้านอื่น ๆ ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอว่าควรจัดให้มีการศึกษาอบรมหรือการได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต หรืออบรมความรู้ในการทำงานที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุซึ่งต้องออกจากงานเนื่องจากครบเกษียณอายุ และจัดให้ผู้สูงอายุได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการ ดำรงชีวิตเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขอย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของข้าราชการท้องถิ่นที่ระบุว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ตอนบนควรกำหนดให้มีการดูแลสูงอายุ โดยจัดทำโครงการหรือหลักสูตรเพื่อให้การศึกษาอบรมความรู้ในการทำงานที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลอันเป็นประโยชน์สำหรับการดำรงชีวิตด้วยคุณภาพชีวิตที่ดี โดยพึ่งพาตนเองได้และมีความสุข และสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่เสนอว่าควรการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านการศึกษาและการเรียนรู้ เช่น ควรมีการเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เช่น เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องการเกษตรอินทรีย์ ควรมีการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นประจำตำบล และการจัดการกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การดูแลสุขภาพตนเองและผู้อื่น การฝึกอาชีพ สนับสนุนให้สังคม/ชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเป็นครูภูมิปัญญา ปรารภญชาบ้านถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน ควรมีการจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่/ที่อ่านหนังสือเพื่อความต้องการด้านการศึกษาและการเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ควรมีหน่วยบริการดูแลสุขภาพเยี่ยมบ้านและให้ความรู้ผู้สูงอายุที่บ้าน มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ มีโรงพยาบาลที่ให้บริการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ และมีศูนย์บริการดูแลชั่วคราวดูแลในระยะสั้นแบบพักค้างชั่วคราว เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ครอบครัวไม่สามารถดูแลได้ชั่วคราวและส่งเสริมให้ได้รับค่าปรึกษาทางสังคมสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เยียวยาทางจิตใจผู้สูงอายุ
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตอบโจทย์ความต้องการของผู้สูงอายุในท้องถิ่นให้ได้ คือ เป็นนโยบายที่มุ่งดูแลทั้งทางสุขภาพร่างกาย จิตใจ และด้านรายได้ เช่น การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุให้ครบทุกชุมชน หรือทุกหมู่บ้านเพราะการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมต่างๆ ทำให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมทำร่วมกัน ไม่รู้สึกเหงา ส่งเสริมให้กลุ่มผู้สูงอายุหรือชมรมผู้สูงอายุมีอาชีพทำ ช่วยเสริมรายได้ ถ้าผู้สูงอายุไม่มีความรู้ ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ต้องช่วยประสานความร่วมมือกับสำนักงานแรงงานจังหวัด จัดหาวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ
3. ควรมีการดูแลในเรื่องสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิต เช่น สวนสาธารณะ มลภาวะ ชีวอนามัยเป็นต้น และมีการปรับตัวสิ่งแวดล้อมบริเวณในบ้าน รอบบ้าน เช่น ไฟฟ้าสว่าง ความสะอาดเรียบร้อยและควรมีกิจกรรมพัฒนาที่อยู่ผู้สูงอายุโดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแล
4. ควรมีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุเพื่อเป็นศูนย์กลางข่าวสาร แหล่งพบปะสังสรรค์ของผู้สูงอายุ รวมทั้งเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม ในวันสำคัญทางศาสนา จัดทัศนศึกษาด้านศาสนา ด้านศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ และบริการนันทนาการ งานรื่นเริงในวันหยุดเทศกาล มีการจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน กลุ่มเครือข่าย
5. ควรมีการเปิดโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีการบริการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิและสวัสดิการ รวมทั้งการช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้งและมีการให้คำแนะนำปรึกษา หรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัวแก่ผู้สูงอายุ
6. ควรมีการตั้งศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุและมีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวันโดยเฉพาะควรมีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน
7. ควรการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุด้านการศึกษาและการเรียนรู้ เช่น ควรมีการเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เช่น เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องการเกษตรอินทรีย์ และเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเป็นครูภูมิปัญญา ปรากฏชาวบ้านถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กฤษณ์ ภูริพงศ์ สุพจน์ อินทวาท และกัญญามณ อินทวาท. (2558). แนวการพัฒนาระบบการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ

ในภาคเหนือตอนล่าง. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 1(2), 1-16.

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. (2546, 31 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 120 ตอนที่ 130 ก, หน้า. 5-6.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2548). รายงานการวิจัยโครงการผู้ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

**การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
A Good Citizenship Development for Schools
under Office of the Basic Education Commission
จักรพงษ์ วงศ์อ้าย¹ เพ็ญศรี ฉิรินัง² วิพร เกตุแก้ว³ และอนันต์ เตียวต้อย⁴**

Chagkrabongse Wongeye¹ Pensri Chirinang² Viporn Ketkaeo³ and Anan Tiewtoy⁴

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

^{2, 3, 4} อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

E-mail: chagkrabongse@gmail.com, pensri.chi@rmutr.ac.th, viporn99@yahoo.co.th, anan.t@rmutr.ac.th

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในประเทศไทยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามยุคสมัย เริ่มตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยเนื้อหาหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมือง ในช่วงปี พ.ศ. 2503-2521 จะปลูกฝังให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ เพราะเป็นหน้าที่ที่พึงกระทำ แต่ปัจจุบันมีการกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การพัฒนาทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยมไว้อย่างชัดเจน แต่ไม่ได้เป็นรายวิชาที่แยกออกมาต่างหากเหมือนหลักสูตรในอดีต โดยสอดแทรกเนื้อหาไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีการกำหนดเนื้อหา และตัวชี้วัดให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม กลับพบว่าหลักสูตรไม่สามารถทำให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง และไม่สอดคล้องกับบริบททางการเมืองและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย สะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรดังกล่าว ยังไม่สามารถหล่อหลอมกล่อมเกล่าให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองได้อย่างที่สังคมปรารถนา ส่วนการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในต่างประเทศ มีจุดเด่นร่วมกัน คือ แต่ละประเทศ มีหลักสูตรที่เน้นด้านความเป็นพลเมืองโดยเฉพาะ ที่มุ่งเน้นให้พลเมืองของตนมีความตื่นรู้ รอบรู้ ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และเคารพกฎหมาย ทั้งนี้ หากนำมาปรับใช้กับประเทศไทย ต้องคำนึงถึงสภาพบริบทของสังคมไทยด้วย ดังนั้น สรุปเป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ 2) หลักสูตรการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี 3) การจัดการเรียนการสอน และ 4) การพัฒนาครู

คำสำคัญ: พลเมืองดี หลักสูตรการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี พลเมืองศึกษา

Abstract

Educational management promoting good citizenship in Thailand has been improved and developed since the reign of King Rama V. The content of Citizenship subject in 1960 - 1978 would teach train learners to perform deed duties as appropriate. Currently, the core curriculum of basic education is focusing on the practice, the development of skills or the learning process as well as its attributes or values are clearly defined. However, it is not the main subject as similar to the previous curriculum but inserting the content in the subjects of social studies, religion, and culture, determining the content and indicators for educational institutions to implement more solid instead. However, it was found that learners cannot apply knowledge of this curriculum in real life and it is inconsistent with the changing political and social contexts. It reflected that the curriculum cannot foster all learners to be good citizens as society desired. Fostering good citizenship abroad has a common strength: each country has a specific citizenship curriculum that focuses on the

awareness of its citizens, knowledge of democracy, rights and duties, responsibility, and be lawful. However, if the mentioned curriculum is adapted in Thailand, we must also realize the context of Thai society. Therefore, it can be summarized as the concept of education management to promote good citizenship in schools under the Office of the Basic Education Commission in four areas as follows: 1) Creating a positive learning environment 2) A Good Citizenship Curriculum 3) Learning management and 4) Teacher development.

Keywords: Good citizen, A Course of Study in Good Citizenship, Civic Education

บทนำ

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ทั่วโลกยอมรับ เนื่องจากประเทศที่มีการปกครองในระบอบนี้ ต่างได้รับการยกย่องจากนานาประเทศว่าเป็นประเทศที่มีความเจริญและมีความเป็นเสรี เนื่องจากหลักของประชาธิปไตยนั้น คือการให้อำนาจแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ในการคัดเลือก และถอดถอน ผู้บริหารบ้านเมือง จึงสะท้อนให้เห็นว่าอำนาจการปกครองนี้เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง โดยประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ใช้ระบอบการปกครองนี้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น การสร้างให้ประชาชนกลายเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นสิ่งสำคัญมากเทียบเท่ากับการมีรัฐธรรมนูญที่ดี สำหรับการสร้างประชาชนให้กลายเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตยนั้น สามารถทำได้โดยให้การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ในฐานะพลเมือง และนำแนวคิดตามวิถีประชาธิปไตยมาใช้ในการดำรงชีวิตได้ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองนั้น มีรากฐานความคิดมาจากแนวคิดพลเมืองที่สมบูรณ์ (Perfect Citizen Concept) ของเพลโต (Plato, 427-347 ปี ก่อน ค.ศ. อ้างถึงใน Ernest Barker, 1960) โดยมีแนวคิดสรุปได้ดังนี้

การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้การศึกษาเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษา เป็นการปลูกฝังความดีงามให้แก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Parker และ Patrick ที่ว่าเยาวชนไม่สามารถเติบโตมาพร้อมกับความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ได้ด้วยตนเอง ดังนั้น เยาวชนเหล่านี้จึงจำเป็นต้องได้รับการอบรม บ่มเพาะปลูกฝังความรู้และสร้างจิตสำนึกในด้านหน้าที่และความเป็นพลเมืองทั้งจากโรงเรียนและสังคม การศึกษาจึงนับเป็นพื้นฐานของการสร้างและพัฒนาประเทศ เพราะเป็นเครื่องมือในการสร้างคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติในขณะเวลานั้น ๆ และในการพัฒนาคนเพื่อให้เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศก็จะต้องอาศัยการศึกษาด้านหน้าที่และความเป็นพลเมืองในการเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนในประเทศนั้น ๆ มีความรู้ ทักษะ มีจิตสำนึก ตระหนักในคุณค่ามีความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง การศึกษาด้านหน้าที่และความเป็นพลเมืองโดยส่วนใหญ่อยู่บนฐานความคิด กระบวนการและค่านิยมตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยการปลูกฝังเรื่องหน้าที่และความเป็นพลเมืองในประเทศไทยนั้น เริ่มตั้งแต่หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. 2475 ซึ่งในขณะนั้นประเทศไทยมีความจำเป็นจะต้องเร่งให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการปกครองประชาธิปไตย ควบคู่กับสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง การศึกษาด้านหน้าที่และความเป็นพลเมืองจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนเหล่านี้มีความพร้อมต่อระบอบการปกครองแบบใหม่ นั่นคือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของพลเมืองแตกต่างไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ตามกรอบแนวคิดวิชา “หน้าที่พลเมือง” เดิมเน้นการพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่เชื่อฟัง ทำตามกฎระเบียบของสังคม ต่อมาเมื่อมีการสนใจเรื่อง “การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง” โดยต้องการพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น (Active Citizen) มีการพัฒนาทักษะ การคิดเชิงวิพากษ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสามารถที่จะตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจและตรวจสอบทางการเมืองมีความรู้ในเรื่องสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อส่วนรวม รวมทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมือง การปกครอง รัฐธรรมนูญ และระบบการเมือง ซึ่งในระบบการจัดการศึกษาของไทยควรให้ความสำคัญทั้งสองด้าน ซึ่งในนานาประเทศเรียกการศึกษาในลักษณะที่รวมมิติของการศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านความเป็นพลเมืองเข้าไว้ด้วยกัน เรียกว่า Character and Citizenship Education (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557)

การจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ได้ขับเคลื่อนนโยบายการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีสู่การปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรจุเนื้อหาไว้ในสาระหน้าที่พลเมืองที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้ สถานศึกษายังสามารถจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 รวมถึงการดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมือง ซึ่งการดำเนินการที่กล่าวมานั้น ล้วนสนองตอบรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างพลเมือง อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) โดยมุ่งหวังให้เยาวชนของประเทศเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคตและเพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่ความเป็น “สังคมพลเมือง” ที่สมาชิกในสังคมตระหนักในพลังของตนเอง ร่วมกันสร้าง “สังคมที่เข้มแข็ง” ในมิติต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง ประชาชนแต่ละกลุ่มความคิด ความเชื่อ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและปราศจากความรุนแรง และเพื่อเตรียมความพร้อมทรัพยากรบุคคลของประเทศในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกอย่างสมศักดิ์ศรี และเป็นพลังสำคัญในการสร้างสันติภาพถาวร รวมถึงเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมแก้ปัญหาของโลกและมนุษยชาติ ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในประเทศไทยนั้น มีความสำคัญอย่างมากซึ่งถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนนโยบายต่าง ๆ ของหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งพบว่าได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาหลายทศวรรษ แต่ผลลัพธ์ความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนยังไม่ปรากฏชัดเป็นที่ประจักษ์เท่าที่ควร สะท้อนได้จากการเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ อยู่บ่อยครั้ง จนกลายเป็นปัญหาที่ยังลุกลามจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นนั้น ส่งผลกระทบและก่อให้เกิดความแตกแยกทางความคิดเห็นของประชาชนในประเทศไทยเป็นวงกว้าง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาการดำเนินงานในด้านการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีอย่างจริงจัง เพื่อให้การจัดการศึกษาของไทยสามารถสร้างความเป็นพลเมืองดีได้อย่างแท้จริง

นิยามของคำว่า “พลเมืองดี” ตามที่ปรากฏในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่พลเมืองได้ครบถ้วน ทั้งสิ่งที่ต้องทำ และสิ่งที่ควรทำ โดยหน้าที่ หมายถึง สิ่งที่ต้องทำ หรือควรทำ เป็นสิ่งที่กำหนดให้ทำ หรือห้ามมิให้กระทำ ถ้าทำก็จะก่อให้เกิดผลดี เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว หรือสังคมส่วนรวมแล้วแต่กรณี ถ้าไม่ทำหรือไม่ละเว้นการกระทำตามที่กำหนดจะได้รับผลเสียโดยตรง คือ ได้รับโทษ หรือถูกบังคับ เช่น ปรับ จำคุก หรือประหารชีวิต เป็นต้น โดยทั่วไปสิ่งที่ระบุถึงสิ่งที่ต้องทำ ได้แก่ กฎหมาย เป็นต้น และสิ่งที่ควรทำ คือ สิ่งที่คุณส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ หรือละเว้นการกระทำ ถ้าไม่ทำหรือละเว้นการกระทำ จะได้รับผลเสียโดยทางอ้อม เช่น ได้รับการดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือไม่คบค้าสมาคมด้วย ผู้กระทำความผิดที่ควรทำจะได้รับการยกย่องสรรเสริญจากคนในสังคม โดยทั่วไปสิ่งที่ระบุถึงสิ่งที่ควรทำ ได้แก่ วัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น ดังนั้น พลเมืองดีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของชาติ คำสั่งสอนของพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน รู้จักผิดชอบชั่วดีตามหลักจริยธรรม และหลักธรรมของศาสนา มีความรอบรู้ มีสติปัญญา ขยันขันแข็ง สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. เพื่อเสนอแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในประเทศไทย

การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในประเทศไทย มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นยุคเริ่มต้นของการจัดการศึกษาที่แยกโรงเรียนออกจากวัด โดยหลักสูตรที่ใช้ในระยะแรกนั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี เช่น หลักสูตร ปี พ.ศ. 2452 กรมการศึกษาดำเนินการ ออกหลักสูตรประโยคมูลศึกษา ที่ได้กำหนดให้มีวิชาจริยอยู่ด้วย โดยวางความมุ่งหมายไว้ว่า ให้เป็นการกล่อมเกล่าอภัยภัยใจคอ ผิดหัดให้มีสันดานดี คือให้เป็นผู้ที่ตั้งอยู่ในที่ชอบ เป็นต้นว่า ให้มีความสุจริตในกิจการทั้งปวง มีความอ่อนน้อมสุภาพอยู่ในถ้อยคำและความบังคับบัญชาของผู้ใหญ่ รวมความคือ ต้องหัดให้เป็นเด็กดี ทำมาหากินแต่ในทางชอบ สมควรแก่ฐานะไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินสืบไป (สิริวรรณ ศรีพล, 2552)

ต่อมาเริ่มมีการพัฒนากฎหมาย นโยบาย แผนการศึกษา และหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายให้เด็กและเยาวชนเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดีในครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และเป็นพลโลกที่ดี โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของบ้านเมืองในแต่ละยุคสมัย โดยเฉพาะการดำรงตนเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยในปี พ.ศ. 2475 พลเมืองได้ถูกนิยามไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 ว่า พลเมืองแห่งสยาม คือ พลเมืองผู้สามารถประกอบอาชีพได้ เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกสิทธิและหน้าที่แห่งพลเมือง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

ภายหลังจากประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. 2475 หลักสูตรฉบับต่อ ๆ มา ยังคงเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี โดยเฉพาะการสอนให้นักเรียนเข้าใจระบอบการปกครอง ดังหลักสูตรปีพุทธศักราช 2480 วิชาจริยฯ จึงได้มีการขยายไปเป็นวิชาหน้าที่พลเมือง โดยมีรายการสอนดังนี้

1. หน้าที่พลเมือง ให้รู้หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อครอบครัว ต่อหมู่คณะ ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ให้รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ใช้และถือกันอยู่ในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่
2. ระบอบรัฐธรรมนูญ ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของชนชาวสยามตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นต้นว่า มีหน้าที่เคารพต่อกฎหมาย ป้องกันประเทศ ช่วยเหลือข้าราชการ และการเลือกตั้ง
3. การปกครองท้องถิ่น ให้รู้จักระเบียบการปกครองส่วนภูมิภาคและเทศบาล
4. วันสำคัญ ให้รู้จักวันสำคัญต่าง ๆ และหน้าที่พลเมืองพึงปฏิบัติต่อวันนั้น ๆ เช่น วันฉลองรัฐธรรมนูญ วันวิสาขบูชา และวันเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2503)

สำหรับหลักสูตรปีพุทธศักราช 2491 และหลักสูตรปีพุทธศักราช 2493 วิชาหน้าที่พลเมืองกำหนดความมุ่งหมายไว้ว่า ต้องการให้รู้จักหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อโรงเรียน ครอบครัว ประชาคม ชาติ พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ในปี พ.ศ. 2494 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2494 ระบุวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ว่า คือการพัฒนาพลเมืองให้ได้รับการศึกษา มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพและมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย รวมทั้งมีจริยศึกษา มีวัฒนธรรมดีงามเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน

ครั้นต่อมา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีหลักสูตร “วิชาหน้าที่พลเมือง” สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน โดยมีการประกาศใช้หลักสูตรในปี พุทธศักราช 2503 ในหมวดสังคมศึกษา ได้แยกเป็นวิชาหน้าที่พลเมือง ศีลธรรม ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ สำหรับวิชาหน้าที่พลเมือง ได้กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย โดยกำหนดให้เรียนเกี่ยวกับหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อครอบครัว ต่อศาสนา ต่อประเทศ และต่อพระมหากษัตริย์ รวมทั้งเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองของประเทศด้วยและในปี พ.ศ. 2520 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ (16 ตุลาคม 2516) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญเกี่ยวกับพลเมือง ไว้ดังนี้

1. ให้มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนาและหลักธรรม
2. ให้มีความเข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

3. ให้ความรู้ความรับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัวและต่อตัวเอง
4. ให้มีสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกันและการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ มีความรักชาติ ตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของชาติและการมีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ
5. ให้ความมั่งคั่งและผดุงความเสมอภาค ความสุจริตและความยุติธรรม
6. ให้ความสามารถในการติดต่อทำความเข้าใจและร่วมมือซึ่งกันและกัน รู้จักการแสวงหาความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งด้วยสติปัญญาและสันติวิธี

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการอย่างรวดเร็ว หลักสูตรการศึกษามีความจำเป็นต้องปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัย ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศใช้หลักสูตร ประถมศึกษาและหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 โดยใน ส่วนของหลักสูตรสังคมศึกษาได้มีการปรับโครงสร้างของเนื้อหาวิชาต่าง ๆ จัดหลักสูตรแบบบูรณาการในส่วนของวิชาบังคับ และมีรายวิชาเลือกจำนวนหนึ่งให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียน เพื่อให้มีความรู้กว้างขึ้นแต่ในส่วนของจุดประสงค์สำคัญยังคงเน้น พัฒนาความเป็นพลเมืองดี ดังจุดประสงค์ประการที่หนึ่งที่กำหนดไว้ คือ “เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข” (กรมวิชาการ, 2524)

ต่อมาได้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสภาพของสังคม โดยมีการประกาศใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในจุดประสงค์ข้อหนึ่งกำหนดว่า “เพื่อให้ สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ เสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) และได้จัดหลักสูตรแบบบูรณาการ โดย หลักสูตรประถมศึกษา ได้กำหนดสาระการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ไว้ใน “กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ส.ป.ช.)” และ “กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (ส.ล.น.)” ส่วนในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เนื้อหาสาระเพื่อการพัฒนาความเป็น พลเมืองดีจะปรากฏในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ซึ่งจัดหลักสูตรแบบบูรณาการเช่นกัน ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย สาระการ เรียนรู้เกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง ได้ปรากฏในกลุ่มวิชาสังคมศึกษาโดยเฉพาะในรายวิชา ส 401 สังคมศึกษา และ ส 402 สังคมศึกษา นอกจากนั้นยังได้จัดวิชาเลือกไว้หลายวิชา เพื่อการพัฒนาพลเมืองดี เช่น วิชาเลือกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายวิชากฎหมาย ในชีวิตประจำวัน วิชาการปกครองของไทย เป็นต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ มาตรา 6 ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และวัฒนธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบ กับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของ กระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ทั้งเป้าหมายของ หลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดย ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ ชัดเจนเพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและ การศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตาม ศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 กลุ่มสาระด้วยกัน โดยสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นองค์ความรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การพัฒนาทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นับเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญในหลักสูตร โดยออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านเจตคติและค่านิยม สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

สำหรับสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม นับเป็นสาระหนึ่งในหลักสูตรที่กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนในทุกช่วงชั้น ซึ่งสาระดังกล่าวเน้นความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติ เพื่อนำไปสู่ความเป็นพลเมืองดี โดยสาระหลักนี้ได้กำหนดขอบข่ายการเรียนรู้ที่มีแนวคิดรวบยอดเกี่ยวกับศาสตร์ต่าง ๆ หลายศาสตร์ คือ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์

สังเกตได้ว่าหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2521 มาจนกระทั่งปัจจุบันที่มีการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิชาหน้าที่พลเมืองจะไม่ปรากฏเป็นรายวิชาที่แยกเป็นรายวิชาหนึ่งต่างหากเหมือนหลักสูตรในอดีตที่ผ่านมา ที่มีรายวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นการเฉพาะ อย่างไรก็ตาม ก็มีการจัดเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองโดยได้สอดแทรกไว้แล้วในกลุ่มวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หรือในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยเฉพาะสาระที่ 2 ดังรายละเอียดข้างต้น

หลังจากที่วิชาหน้าที่พลเมืองถูกยุบไปรวมกับวิชาอื่นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 มาจนถึงปัจจุบัน จึงทำให้มีปัญหามากมาย และประเด็นที่สำคัญก็คือครูผู้สอนจากทั่วประเทศสรุปตรงกันว่า เนื้อหาที่กำหนดไว้ในสาระแกนกลางนั้นมากเกินไปและยากเกินไปมากการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง จึงเป็นวิชาที่หน้าเบื่อสำหรับนักเรียนและครู และไม่ได้ผลแต่ประการใดในการสร้างพลเมือง นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่ในประเทศไทยสอนแต่การแข่งขัน แข่งขันกันเพื่อเข้ามหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่าการแข่งขันจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระตุ้นให้เด็กพัฒนาศักยภาพของตนเอง แต่การสอนให้แข่งขันกันเพียงอย่างเดียวไม่ได้สอนเรื่องความรับผิดชอบและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น จะนำมาซึ่งความเหินแกล้ว เพราะไม่ได้เชื่อมโยงกับความเป็นไปนอกห้องเรียน แล้วก็จะสอนแต่ความรู้ในตำรา ไม่ค่อยได้สอนความจริง และความเป็นไปของสังคม ระบบการศึกษาของประเทศไทยตั้งแต่โรงเรียนจนถึงมหาวิทยาลัยจึงไม่สามารถสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างที่ควรเป็น ดังนั้นเมื่อไม่มีพลเมือง ประชาธิปไตยของประเทศไทยจึงล้มเหลวมาโดยตลอด ประชาชนส่วนใหญ่มิได้เป็นพลเมืองที่มีอิสรภาพ หากแต่อยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้ง ถึงแม้จะมีความพยายามแก้ปัญหาด้วยการไปเผยแพร่ประชาธิปไตย หรือ สร้างจิตสำนึกประชาธิปไตย ให้กับประชาชนในต่างจังหวัด แต่ก็ล้มเหลวมาโดยตลอด เพราะผู้ที่ไปเผยแพร่ก็ไม่ว่าอะไรคือประชาธิปไตย และไม่เข้าใจว่าจิตสำนึกประชาธิปไตยคืออะไร จิตสำนึกประชาธิปไตยก็คือความเป็นพลเมืองนั่นเอง และความเป็นพลเมืองนี้เองคือรากฐานของประชาธิปไตย ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเทศไทยยังไม่ได้เริ่มต้นทำอย่างจริงจัง และทำให้คนไทยไม่มีความสามารถในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเกิดปัญหามากมายในขณะนี้ (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, 2555)

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในประเทศไทยประสบผลสำเร็จ เป็นไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย เฉกเช่นอารยประเทศ จึงต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบ ถอดบทเรียนการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในต่างประเทศเพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษา แนวปฏิบัติในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี เพื่อแสวงหาจุดเด่นร่วม และจุดที่ควรปรับปรุงพัฒนา โดยยังต้องคำนึงถึงสภาพบริบทของสังคมไทยเป็นประการสำคัญ

การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในต่างประเทศ

การศึกษาข้อมูลการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในต่างประเทศเป็นการเปิดโลกทัศน์ในมุมมองที่กว้างขึ้น เพื่อให้เรียนรู้และเข้าใจการจัดการศึกษาในบริบทต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยได้ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของต่างประเทศ ในประเทศต่าง ๆ ได้แก่ สาธารณรัฐฟินแลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐสิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ขอยกตัวอย่างการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีของต่างประเทศพอสังเขป ดังต่อไปนี้

1. สาธารณรัฐฟินแลนด์ มีวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรการศึกษาพลเมือง คือ การเตรียมผู้เรียนให้เป็นพลเมืองต้นรู้ มีทักษะและสมรรถนะ เริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 รวมทั้งสิ้น 12 ปี ผู้เรียนสามารถเลือกระหว่างห้องเรียนจริยธรรมหรือศาสนาได้ การเรียนหลักสูตรจิตวิทยาและปรัชญาเพื่อเป็นกรอบในการสร้างพลเมืองฟินแลนด์ผ่านหลักการของการศึกษารอบรู้ในการจัดการศึกษาระดับที่สองตอนปลายมีการนำการศึกษาพลเมืองมาประยุกต์ใช้ผ่านรูปแบบข้ามหลักสูตร ในการสอนทุกวิชา ครูต้องจบการศึกษาระดับปริญญาโท มีความสามารถในการวิจัย มีอิสระในการรับรองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนไม่ต้องทดสอบในระดับชาติจนถึงอายุ 19 ปี ทุกภาคส่วนมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาพลเมืองของฟินแลนด์ เทศบาลจัดการศึกษาภาคบังคับ ผู้บริหารจะต้องมีคุณสมบัติของครูและจัดให้มีองค์กรครอบครัวเพื่อจัดทำความร่วมมือกับครูและสถานักเรียน ครอบครัวเป็นตัวแทนในคณะกรรมการโรงเรียน มีหน้าที่ร่วมออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา ท้องถิ่นมีอิสระในการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจการศึกษา ส่งผลให้ประชาชนของฟินแลนด์มีความโดดเด่นด้านความตื่นรู้ในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบความเป็นพลเมือง มีความรู้ความสามารถ และทักษะการเรียนรู้ในระดับต้น ๆ ของโลก

2. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จัดการศึกษาพลเมืองแตกต่างกันในแต่ละมลรัฐตามการปกครองประเทศ เนื้อหาโดยรวมเน้นความเปราะบางของประชาธิปไตยและบรรทัดฐานของประชาชน รวมถึงมิติของยุโรป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทำหน้าที่พลเมืองด้านความรู้ทางการเมืองมากกว่าการเป็นพลเมืองต้นรู้ การพัฒนาค่านิยม เจตคติและความจำเป็นในการเป็นพลเมืองดีในการจัดการศึกษาพลเมืองเน้นการศึกษาระดับที่สอง การสอนการเมือง ในบางมลรัฐที่มีการว่างงานมีการเพิ่มเนื้อหาเศรษฐกิจเข้าไปในการสอนความเป็นพลเมืองด้วย บางมลรัฐเช่น เบอร์ลินที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ให้ความสำคัญกับพหุวัฒนธรรมและสวัสดิการของประชาชนที่หลากหลาย มุ่งเน้นแนวคิดของความอดทน การมีอยู่ของสถาบันการเมือง การอยู่ร่วมกับผู้อื่น โลกและสิ่งแวดล้อม และการสร้างความเชื่อมั่นในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ครูจะต้องสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัย/มหาวิทยาลัย ครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมในการสอนวิชาพลเมือง จะได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนความเป็นพลเมืองจากการสอนและการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม พบว่าการศึกษาในรายวิชาวิทยาศาสตร์การเมืองในมหาวิทยาลัยในเยอรมนีไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริงในการสอนวิชาการเมือง/พลเมืองในโรงเรียน ครูบางส่วนไม่มีอิสระในการจัดหารูปแบบการสอนและการนำไปประยุกต์ใช้ ทุกภาคส่วนทั้ง ผู้บริหาร ผู้เรียนครอบครัวและชุมชน มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับมลรัฐ และระดับท้องถิ่น สำหรับในระดับสถานศึกษา การมีส่วนร่วมทางการศึกษาพลเมืองของผู้เรียนใช้ระบบของการเป็นตัวแทนนักเรียน ผู้เรียนช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ มีหน่วยงานกลางสำหรับการศึกษาพลเมืองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนผ่านโครงการหลายโครงการ โดยเน้นการใช้สื่อสังคมออนไลน์และรวมวิธีการสอนเข้าด้วยกัน สำหรับการวัดและการประเมินผล ในบางมลรัฐมีการประเมินภายใน โดยเน้นการนำโครงการและการมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้จริง

3. สาธารณรัฐสิงคโปร์ มีหลักสูตรเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง จัดไว้ในวิชาการศึกษาพลเมืองและจริยธรรม โดยมีองค์ประกอบด้านความรู้ ทักษะและค่านิยม สำหรับคุณลักษณะของพลเมือง ด้านสมรรถนะทางสังคมและอารมณ์ วิชาพลเมืองจึงถูกบูรณาการการเรียนรู้เข้ากับวิชาอื่น ๆ โดยต้องจัดการเรียนการสอนในทุกวิชาเพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นพลเมืองของสิงคโปร์ ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีผลทางบวกต่อเจตคติ อุดมคติและพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่ของสิงคโปร์ เป็นต้นแบบและสร้างโอกาสการเรียนรู้เพื่อให้เกิดค่านิยมของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ จึงมุ่งเน้นกระบวนการเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติจริง ผู้บริหารและครูได้รับการกระตุ้นให้ค้นคว้าติดตามนวัตกรรม การเรียนรู้แบบใหม่เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายและน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหาร ครู ครอบครัวและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาศึกษาตามบทบาทหน้าที่ ภายใต้ 3 แนวคิด

หลักคือ 1) อัตลักษณ์ร่วมของผู้เรียน 2) ความสัมพันธ์กับชุมชนสังคมที่ส่งผลต่อร่างกาย จิตใจ สังคม และคุณธรรมจริยธรรม และ 3) ทางเลือกเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักเลือกดำเนินชีวิตที่ถูกต้องจากการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดกระบวนการเป็นหลัก เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมมีความโดดเด่นด้านพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ความรู้ ความสามารถ มีความสามารถในการแข่งขันในระดับต้น ๆ ของโลกเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ณ ปัจจุบัน

4. สหรัฐอเมริกา การจัดการศึกษาในสหรัฐอเมริกาคือหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่น โรงเรียนนำมาตรฐานหลักสูตรหรือแนวทางที่หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามาประยุกต์ใช้ ครู ไม่จำเป็นต้องจัดห้องเรียนในการ “สอนเพื่อสอบ” ได้รับอิสระในการเสนอหลักสูตรและพัฒนาแบบทดสอบสำหรับใช้ในห้องเรียน มีศูนย์การศึกษาพลเมืองทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานแห่งชาติสำหรับพลเมืองและรัฐบาล การศึกษาหน้าที่พลเมืองและรัฐบาลของประเทศสหรัฐอเมริกามีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีส่วนร่วมรับผิดชอบในชีวิตการเมือง ประชาชนมีอำนาจ มุ่งมั่นในค่านิยมพื้นฐานและหลักการการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญอเมริกัน การมีส่วนร่วมในกระบวนการการเมืองนำไปสู่ระบบการเมืองที่ดีและปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น โรงเรียนมีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนผ่านหลักสูตรทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยเริ่มสอนวิชาพลเมืองตั้งแต่ในระดับประถมศึกษา (K - 4) ทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ รูปแบบทางการ เป็นการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน เนื้อหาพลเมืองรวมอยู่ในวิชาประวัติศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนทำงานในระบบการเมืองได้ รวมถึงความปลอดภัยในตัวเอง ความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค และต่างประเทศ สำหรับรูปแบบไม่เป็นทางการ เป็นการรวมเรื่องของการปกครองชุมชนโรงเรียน และกิจกรรมของหลักสูตรไว้ด้วยกัน เน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างห้องเรียนและโรงเรียน โดยสร้างบริบทให้สอดคล้องกับค่านิยมประชาธิปไตย ผู้เรียนต้องรับผิดชอบต่อพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ความเท่าเทียมกัน มาตรฐานที่เป็นธรรมและเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้อื่น นอกจากนี้ มีการจัดตั้งศูนย์การศึกษาหน้าที่พลเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานการศึกษาของสหรัฐอเมริกา เนื้อหาการศึกษาพลเมืองในประเทศสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในวิชาประวัติศาสตร์ จัดการเรียนการสอนในระดับชั้น K5 (ประถมศึกษาปีที่ 4 หรือ 5) K8 (ประถมศึกษาปีที่ 8 หรือมัธยมต้น หรือมัธยมปลาย) และ K11 (มัธยมปลาย) หลักสูตรทางการ (หลักสูตรประวัติศาสตร์อเมริกัน เนื้อหาเกี่ยวกับการสอนพลเมืองและการสร้างชาติ) มีศูนย์กลางบนพื้นฐานของประเทศ รัฐธรรมนูญ วิถีของของประเทศ (สงครามกลางเมือง) และการเติมเต็มในเรื่องสิทธิมนุษยชน สำหรับเนื้อหาของหลักสูตรการศึกษาพลเมืองในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนกลางและตอนปลายในสหรัฐอเมริกา เน้นรัฐธรรมนูญ ความเป็นผู้นำและสงครามการสู้รบของกองกำลังทหาร หลักสูตรอย่างไม่เป็นทางการ มีเนื้อหาแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาความรู้พลเมือง ทักษะ คุณสมบัติและความมุ่งมั่นของพลเมือง ครอบครัว ผู้บริหาร ชุมชน ศาสนาสื่อ และกลุ่มชุมชน

5. ประเทศอังกฤษ การศึกษาพลเมืองในประเทศอังกฤษ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พลเมืองมีส่วนร่วม เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ตื่นรู้ในสังคม เข้าใจระบอบประชาธิปไตย กฎหมายและรัฐบาล สามารถจัดการการเงินและตัดสินใจเรื่องการเงินได้ดี เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีสิทธิของพลเมือง มีส่วนร่วมในการอภิปรายสาธารณะและสร้างกฎหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม และตัดสินใจในรัฐ โดยผู้เรียนต้อง 1) ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองของสหราชอาณาจักร คือระบบการเมืองและพลเมือง มีส่วนร่วมอย่างตื่นรู้ในระบอบประชาธิปไตย 2) พัฒนาความรู้และความเข้าใจในระบบกฎหมายและความยุติธรรมในสังคม รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมาย 3) พัฒนาความสนใจ และความตั้งใจ การมีส่วนร่วมในจิตอาสา และ 4) มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการโต้แย้งทางการเมือง สามารถวางแผนและจัดการการเงินในอนาคตได้ ปัจจุบันวิชาพลเมืองในประเทศอังกฤษ ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรแห่งชาติปี 2557 โดยเริ่มสอนในการศึกษาภาคบังคับในระดับ 3 (อายุระหว่าง 11 - 14 ปี) และ 4 (อายุระหว่าง 14 - 16 ปี) โรงเรียนมีหน้าที่จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกรอบหลักสูตรแห่งชาติ การสอนต้องอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนมีทักษะและความรู้เพื่อวิเคราะห์ประเด็นการเมืองและสังคมอย่างมีวิจารณญาณ ครูทำงานเป็นทีมเพื่อวางแผนการสอนและใช้หลักสูตรเนื้อหาเกี่ยวกับพลเมืองร่วมกันผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่น ตระหนักถึงประสิทธิภาพของการเรียนรู้พลเมือง มีภาวะผู้นำ ส่งผลให้การศึกษาศึกษาพลเมืองประสบผลสำเร็จ นำวิชาพลเมืองมาใช้และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ มีการวางแผนที่ชัดเจน พ่อแม่ ครอบครัว และผู้ที่กำกับดูแล กิจกรรมการศึกษาและสมาชิกในชุมชนโรงเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผนและทบทวนหลักสูตรที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสนใจ มีส่วนร่วมในกิจกรรมห้องเรียนผู้เรียนมีความเป็นอัตลักษณ์

ของประเทศสูง สนับสนุนค่านิยมประชาธิปไตยและมีความอดทนสูงเชื่อถือตำรวจและกองกำลังทุกเหล่าทัพ เชื่อในรัฐบาลแห่งชาติที่ถูกเลือกมาโดยวิธีการประชาธิปไตย สำหรับภาครัฐอื่นๆ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพลเมืองอย่างไม่เป็นทางการ เช่น ช่วยในการฝึกอบรมผู้ฝึกสอนในชุมชนเพื่อทำหน้าที่ผู้ฝึกสอนเยาวชน หลายภาคส่วน (สภามหาวิทยาลัย เอกชน และองค์กร) ให้การสนับสนุนส่งเสริม เช่น สภามหาวิทยาลัยพลเมือง สถาบันที่ให้ความช่วยเหลือครูในการสอนหน้าที่พลเมือง เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

สรุปผลการศึกษา

การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในประเทศไทยได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องตามยุคสมัย เมื่อพิจารณาในเนื้อหาหลักสูตรแล้ว พบว่า วิชาหน้าที่พลเมือง ในช่วงปี พ.ศ. 2503 – 2521 จะปลูกฝังให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ เพราะเป็นหน้าที่ที่พึงกระทำ จนกระทั่งปัจจุบันมีการกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การพัฒนาทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยมไว้อย่างชัดเจน แต่ไม่ได้เป็นรายวิชาที่แยกออกมาต่างหากเหมือนหลักสูตรในอดีต โดยสอดแทรกเนื้อหาไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการกำหนดเนื้อหา และตัวชี้วัด ให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม กลับพบว่าหลักสูตรไม่สามารถทำให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง และไม่สอดคล้องกับบริบททางการเมืองและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย สะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรดังกล่าว ยังไม่สามารถหล่อหลอมกล่อมเกล้าให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองได้อย่างที่สังคมปรารถนา นำไปสู่การตั้งคำถามจากสังคมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศในหลากหลายประเด็นคำถามไม่ว่าจะเป็นนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองและการปฏิบัติมีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร ได้มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายและน่านโยบายนั้นไปสู่การปฏิบัติ หรือการนำไปประยุกต์ใช้ มีมาน้อยเพียงใด หรือแม้กระทั่ง อีกระบบในการจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจการศึกษา ที่หลายฝ่ายมองว่ายังคงเป็นเพียงหลักการสวยหรู แต่ไม่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติ

ส่วนการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในต่างประเทศ โดยเฉพาะอารยประเทศนั้น สามารถนำมาเป็นกรณีศึกษา หรือบทเรียนที่เป็นแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีให้กับประเทศไทยได้อย่างดี โดยมีจุดเด่นร่วมกัน คือ แต่ละประเทศมีหลักสูตรที่เน้นด้านความเป็นพลเมืองโดยเฉพาะ ที่มุ่งเน้นให้พลเมืองของตนมีความตื่นรู้ รอบรู้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และเคารพกฎหมาย ทั้งนี้ หากนำมาปรับใช้กับประเทศไทย จึงควรคำนึงถึงสภาพบริบทของสังคมไทยเป็นประการสำคัญ โดยเพิ่มเติมเนื้อหาทางจริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การมีจิตสาธารณะ เน้นทักษะและความรู้ที่จำเป็นของพลเมืองตามสภาพจริงให้มากขึ้น และฝึกการโต้แย้งในประเด็นสังคมและการเมืองอย่างมีเหตุผล โดยอิงสถานการณ์การเมืองปัจจุบันที่เกิดขึ้นเพื่อให้องค์กรเป็นเรื่องราวรอบตัวและใกล้ตัว นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ และความชัดเจนของวิสัยทัศน์เพื่อนำไปแปลงเป็นนโยบายหลักสูตรและวางแผนการสอนที่ชัดเจน ตลอดจนวิธีการสร้างความเป็นพลเมืองควรให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นวิธีการใหม่ ๆ และตัวครูต้องมีการพัฒนาการสอนเรื่องความเป็นพลเมืองอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถอภิปรายผลการศึกษาในมิติต่าง ๆ ได้ ดังนี้

ส่วนแรก เนื้อหาของหลักสูตรการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองนั้น มีความสอดคล้องกับบริบททางการเมืองและสังคมปัจจุบันมีน้อยเพียงใด ดังนั้น ต้องมีการปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ส่วนต่อมา ต้องพิจารณาว่าสถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเจตนาของหลักสูตรการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองหรือไม่ สอดคล้องกับ Oxfam (2015) องค์กรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความเป็น

พลเมือง ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองไว้ว่า โรงเรียนจะต้องมีวิสัยทัศน์ สภาพแวดล้อม และการพัฒนาที่สะท้อนถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องความเป็นพลเมืองโลกให้กับนักเรียน และสอดคล้องกับ Reid and Gill (2009) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกไว้ว่า องค์ประกอบด้านหลักสูตรของโรงเรียน หมายถึง การที่โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนแสดงให้เห็นถึงความเป็นพลเมืองและพลเมืองโลกซึ่งความรู้ในหลักสูตรจะเป็นเรื่องของพลเมืองและความเป็นพลเมืองโดยมักเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของอำนาจ การกำกับดูแลสิทธิ และหน้าที่

ประการต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต จึงมีบทบาทสำคัญที่จะขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่เหมาะสมกับบริบทสังคมและการเมือง ทั้งการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย การกำกับดูแลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองสู่การปฏิบัติ ตลอดจนการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติจริง จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และการพัฒนาครูและมีส่วนเกี่ยวข้อง รวมไปถึงการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร สอดคล้องกับ Education Services Australia (2011) ได้กล่าวถึงหลักการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองให้มีประสิทธิภาพไว้ว่า โรงเรียนควรมีหลักการสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกในการจัดการเรียนการสอน ห้องเรียนควรมีการเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เพื่อให้การติดต่อสื่อสารภายในห้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนต้องออกแบบให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยม และส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความรับผิดชอบในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีอำนาจในการต่อรองในการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่จะใช้ในการแยกแยะข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่อย่างหลากหลายให้กับนักเรียน และสอดคล้องกับ Oxfam (2015) องค์การทางการศึกษาที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร โรงเรียนควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลก และสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ และการวางแผนเวลาในการร่วมกันจัดทำโครงการได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีทั้งในและต่างประเทศ สรุปเป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ 2) หลักสูตรการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี 3) การจัดการเรียนการสอน และ 4) การพัฒนาครู โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้

ในส่วนของบรรยากาศในการเรียนรู้ แรกเริ่มนั้น โรงเรียนจะต้องกำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนที่ชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ต้องการจะขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นในการเสริมสร้างความเป็นพลเมือง โดยให้ครู นักเรียน และชุมชนโดยรอบได้รับทราบเพื่อเป็นแนวปฏิบัติของโรงเรียนที่ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน ตลอดจนนำเรื่องความเป็นพลเมืองไปบูรณาการเข้ากับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในโรงเรียน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมและเรียนรู้วิธีการในการปฏิบัติต่อผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ของพลเมือง จนเกิดเป็นนิสัยและปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตในโรงเรียน ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงกฎระเบียบของโรงเรียน พฤติกรรม ความสนใจ และความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสำคัญ จากนั้น สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยพัฒนาอาคารสถานที่ และจัดป้ายนิเทศตามอาคารเรียนต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ความเป็นพลเมือง รวมถึง สร้างแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการสนับสนุนให้เรียนรู้นอกห้องเรียนนอกเหนือไปจากการเรียนรู้ปกติ และการพัฒนาที่สะท้อนถึงการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในเรื่องความเป็นพลเมืองให้กับนักเรียน ยิ่งไปกว่านั้น ควรสร้างบรรยากาศให้มีการ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของชุมชน สังคม และโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยสะท้อนให้นักเรียนเข้าใจและเห็นคุณค่าของความเป็นพลเมืองในชีวิตจริง สอดคล้องกับ Learning and Teaching Scotland (2012) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักการในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกไว้ว่านโยบายและการวางแผนการศึกษาเพื่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกมีความสำคัญ และควรกำหนดอยู่ในวิสัยทัศน์ นโยบายและแผนพัฒนาของโรงเรียน ซึ่งในการวางแผนต้องใช้กระบวนการในการตัดสินใจร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียนและชุมชน และเปิดโอกาสให้มีการเข้าร่วมในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง

2. หลักสูตรการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี

โรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีโดยเฉพาะ เนื่องจากปัจจุบัน มีการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาของหน้าที่พลเมืองซึ่งเป็นแค่หนึ่งสาระที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือเป็นเพียงรายวิชาหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเท่านั้น หากโรงเรียนมีหลักสูตรเรื่องนี้โดยเฉพาะซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้นั้นจะส่งผลให้การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักสูตรนี้ต้องมีความท้าทาย น่าสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนใฝ่เรียนรู้ ควรมีโครงสร้างเนื้อหาในการสร้างความตระหนักแก่ผู้เรียนให้รู้ถึงความเป็นพลเมืองดีของประเทศ สิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ สะท้อนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน รวมถึงปัญหาในระดับประเทศ และระดับโลก เช่น ความขัดแย้ง การแสดงออกเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ เป็นต้น และควรปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

3. การจัดการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีนั้น ครูสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี ทั้งนี้ต้องยึดโยงกับโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรเฉพาะของโรงเรียนที่ได้นำเสนอไปก่อนหน้านี้ เพื่อกำหนดเป็นวิธีการและกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีในภาพรวม โดยการสอนให้นักเรียนเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความคิดเห็นอย่างอิสระภายใต้หลักการ ข้อเท็จจริง และสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ โดยปราศจากการครอบงำทางความคิด เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนสามารถคิดตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองดี โดยอาศัยพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนของครู ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ โดยฝึกการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสืบสอบหาเหตุปัจจัย ตลอดจนฝึกการคิดแก้ปัญหา และคิดอย่างสร้างสรรค์ได้ ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องพลเมืองดีที่ถูกต้อง เนื่องจากความรู้และความเข้าใจ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งและเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจต่าง ๆ โดยเฉพาะความรู้พื้นฐานทางการเมืองที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยแก่นโหนดที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการเมืองให้นักเรียนมีความเข้าใจ สามารถตัดสินใจและประเมินค่าต่อปรากฏการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจากประสบการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่พลเมือง โดยนำบริบททางการเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอนแต่ละวิชา

4. การพัฒนาครู

เนื่องจาก ครูคือผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน ดังนั้น การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองจึงมีส่วนสำคัญอย่างมาก เนื่องจากครูต้องมียึดความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเสียก่อน จึงจะสามารถไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการพัฒนาเจตคติให้เกิดความตระหนักในคุณค่าของการเป็นพลเมืองดีทั้งของตนเองและผู้อื่น สำหรับแนวทางในการพัฒนาครูนั้นมีหลากหลายรูปแบบ อาทิ การสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี การสร้างทีมของครูในโรงเรียนเพื่อให้เกิดการ

แลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้การทำงานระหว่างครูด้วยกัน หรือจัดกิจกรรม Workshop ให้ครูได้ฝึกกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2524). *คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย*. กรุงเทพฯ
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 - 6*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2503). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกำหนดแบบเรียนชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา เตรียมอุดมศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา ปีการศึกษา 2503*. กรุงเทพฯ.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education)*. กรุงเทพฯ: อักษรสัมพันธ์.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2552). *การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้าง ความเป็นพลเมือง*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). *ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ. 2553 - 2561*. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2557). *Civic Education พลังเยาวชน พลังพลเมือง: การจัดการศึกษาเพื่อสร้าง ความเป็นพลเมือง*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Education Services Australia. (2011). *Global Perspectives: A framework for global education in Australian schools*. Australia: GEON Impact Printing Pty Ltd.
- Ernest Barker. (1960). *Greek Political Theory: Plato and His Predecessors*. New York: Barnes & Noble.
- Learning and Teaching Scotland. (2012). *Developing global citizens within Curriculum for Excellence*. North Lanark shire: Whitelees Primary School.
- Oxfam. (2015). *Education for global citizenship: A guide for schools*. United Kingdom: Oxfam GB.
- Reid, A., & Gill, J. (2009). An arm of the state? Linking citizenship education and schooling practice. *International Journal Citizenship Teaching and Learning*, 5(1), 3-17.

The Influence of Non-material Motivators on Incentive of Music Lecturers at Institutes in Taiyuan, China

Jie He¹ and Eksiri Niyomsilp²

¹ Ph.D of Management in School of Management, Shinawatra University, Thailand.

² School of Management, Shinawatra University, Thailand.

E-mail: 18103511507@163.com, eksiri.n@siu.ac.th

Abstract

This research was in two objectives to determine the effectiveness of Non-material motivators and investigate to prove in the incentive on music lecturers at Institutes in Taiyuan. With collected the data of 218 music lecturers in universities in Taiyuan. Descriptive results from this study found that the majority of the respondents were female, ages less than 30, most in master degree, group of vocal music performance major, position in assistant professor. And following with suggestions: 1) Set up post reasonably, 2) Strict employment process, 3) Management after employment should be strict, 4) Improve training programs, 5) Adopt different training content for different levels of lecturers, and 6) Hold regular academic exchange activities, invite some well-known experts and scholars to make reports and lectures in the college.

Keywords: Non-material motivators, Incentive of music lecturers, Music Lecturer

Introduction

Music teachers of college are a special group in Chinese college education. Music lecturers in colleges and universities have high professional quality, which is mainly reflected in the unification of knowledge and skills. In recent years, with the promotion of the enrollment expansion policy of colleges and universities, In the process of promoting the development of science and technology and promoting the progress of society, colleges and universities undertake extremely important tasks.

At present, from the perspective of the incentive mechanism of the management of colleges and universities in Taiyuan city, there are still problems of imperfect incentive system.

Research Questions

1. What is the influence of Non-material motivators in the incentive on music lecturers at Institutes in Taiyuan?
2. How to make the incentive on music lecturers at Institutes in Taiyuan better?

Research Objectives

1. To determine the effectiveness of Non-material motivators in the incentive on music lecturers at Institutes in Taiyuan.
2. To investigate ways to improve the incentive on music lecturers at Institutes in Taiyuan.

Conceptual framework

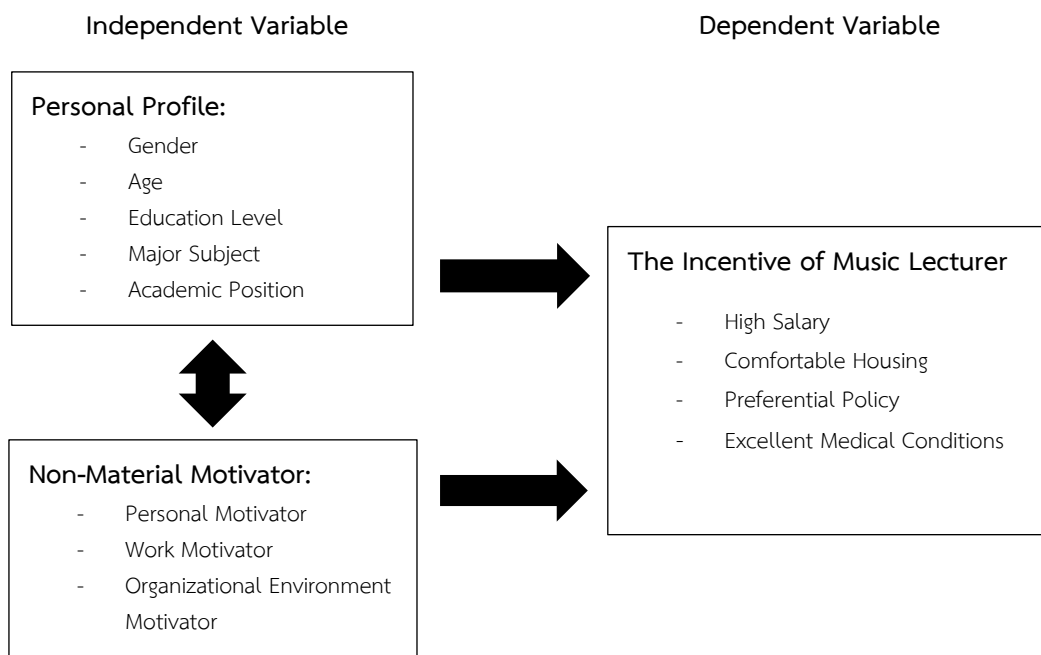

Figure 1 From Original Research

Hypotheses

The research hypothesis of this paper is that personal motivators, work motivators, and organizational environment motivators have significant influence on the motivation of music lecturer in Taiyuan University.

Research methodology

This study used both qualitative and quantitative methods. The process of this research is divided into two main parts: (1) By using questionnaires, and (2) By using semi-structured interview.

The population of this research was people who are music lecturers at institute in Taiyuan city. In this paper was employs Yamane (1973)'s equation formula to calculate for the sample size and use quota sampling in order to collect the data from the samples.

A survey was conducted on the music lecturers at 6 institutes of Taiyuan city, 218 of them were selected and according to the proportion of the number of lecturers in 6 universities, and questionnaires are issued. In this research, primary data were collected by using both self-administered or close-formed questionnaire and interview administered in china. Data collection conducted by using non-probability sampling technique in type of convenience sampling at music lecturers at institute in Taiyuan city.

Expected findings and discussion

The majority of interviewees were female and the majority of age was lower than 30 years. The majority of the respondents' educational level were Master Degrees, the majority of respondents' major was Vocal music performance. The majority of respondents were Assistant Professor.

Table 1 Demographic profile of respondents Classified

Factor	Frequency	Percentage
Gender		
Male	88	40.37
Female	130	59.63
Age (Year old)		
< 30	68	31.19
31-40	64	29.36
41-50	51	23.39
> 50	35	16.06
Educational Level		
Bachelor Degree	34	15.6
Master Degree	142	65.14
Higher Master Degree	42	19.27
Major Subject		
Vocal Music Performance	65	29.82
Piano Performance	53	24.31
Instrumental Music Performance	60	27.52
Music Theory	40	18.35
Academic Position		
Normal Lecturer	65	29.82
Assistant Professor	53	24.31
Associate Professor	60	27.52
Professor	40	18.35

Reliability Analysis of the Questionnaire

A good questionnaire should firstly ensure the consistency, stability, and reliability of the measurement results, so it is necessary to carry out reliability analysis.

Table 2 Reliability Test Results of Scales

Scales	Number of Items	Cronbach's α
Total Table	20	0.85
Personal motivator	5	0.77
Work motivator	5	0.67
Organization environment motivator	6	0.65
The incentive of music lecturers at institutes in Taiyuan	4	0.68

From Table 2, The Cronbach's α values of sub scales are greater than 0.6($\alpha > 0.6$) and that of the total questionnaire is greater than 0.8($\alpha > 0.8$), indicating the consistency of questionnaire is good. so each item has meaning and need not be deleted.

Table 3 KMO and Bartlett's Test Results

Scales	KMO	Bartlett Sig.
Total Table	0.839	0.000
Personal motivator	0.791	0.000
Work motivator	0.729	0.000
Organization environment motivator	0.706	0.000
The incentive of music lecturers at institutes in Taiyuan	0.726	0.000

*Sig<0.05, **Sig<0.01, ***Sig=0.00

From Table 3, the results show that the correlation between variables is (KMO>0.7, Bartlett Sig.<0.01), indicating that the validity of the questionnaire is ensured and suitable for factor analysis.

Descriptive Analysis of three variables

This part conducts a descriptive analysis on the specific items of the four variables of Personal motivator, Work motivator, Organizational environment motivator, which used five-point Likert's scale in part two of the questionnaire.

Table 4 Descriptive Analysis of Personal motivator

Factors	N	Min.	Max	Mean	S. D.
Ability Utilization	218	2	5	3.596	0.66
Promotion	218	1	5	3.206	0.814
Training	218	2	5	3.803	0.751
Achievements	218	2	5	3.922	0.643
Participative management	218	1	5	2.927	1.027

From Table 4, it shows that music lecturers are relatively satisfied Achievements and Training, and are relatively dissatisfied with Participative management.

Table 5 Descriptive Analysis of Work motivator

Factors	N	Min.	Max	Mean	S. D.
Academic position	218	3	5	3.780	0.557
Competent	218	3	5	4.073	0.587
Work independently	218	2	5	4.078	0.657
Work interest	218	3	5	4.376	0.604
Work innovation	218	2	5	3.826	0.824

From Table 5, it shows that music lecturers are relatively satisfied Work interest and Work independently, and are relatively dissatisfied with Academic position.

Table 6 Descriptive Analysis of Organization environment motivator

Factors	N	Min.	Max	Mean	S. D.
Teaching place	218	1	5	3.564	0.664
Teaching system	218	1	5	3.734	0.594
Leadership quality	218	1	5	3.761	0.802
Interpersonal relationship	218	2	5	3.844	0.714
Family and work balance	218	2	5	3.858	0.646
Physical and psychological health	218	1	5	3.876	0.691

From Table 6, it shows that music lecturers are relatively satisfied Physical and psychological health and Family and work balance, and are relatively dissatisfied with Teaching place.

Linear Regression Analysis of Hypotheses Testing

In this section, the Linear regression analysis was employed to test the hypotheses of this study.

Table 7 Regression Analysis Result of Influencing Factors and Personal motivator

Model 1	B	Std.Error	t	Sig.
(Constant)	2.418	0.19	12.755	0.000
Personal motivator	0.333	0.054	6.21	0.000
R2	0.151			
Ajust R2	0.148			
F	38.559			
Sig.(F)	0.000			

The results from table revealed that: There is a significant influence from the Personal motivator in the incentive of music lecturers at Institutes of Taiyuan. Therefore, the SubH1a of this study accepted.

Table 8 Regression Analysis Result of Influencing Factors and Work motivator

Model 1	B	Std.Error	t	Sig.
(Constant)	(Constant)	0.300	7.018	0.000
Work motivator	0.367	0.074	4.955	0.000
R2	0.102			
Ajust R2	0.098			
F	24.555			
Sig.(F)	0.000			

The results from table revealed that: There is a significant influence from the Work motivator in the incentive of music lecturers at Institutes of Taiyuan. Therefore, the SubH1b of this study accepted.

Table 9 Regression Analysis Result of Influencing Factors and Organizational environment

Model 1	B	Std.Error	t	Sig.
(Constant)	1.834	0.28	6.542	0.000
Organizational environment motivator	0.462	0.074	6.26	0.000
R2	0.154			
Ajust R2	0.15			
F	39.18			
Sig.(F)	0.000			

The results from table revealed that: There is a significant influence from the Organizational environment motivator in the incentive of music lecturers at Institutes of Taiyuan. Therefore, the SubH1c of this study accepted.

Discussion

According to the investigation, the current non-material incentives in music lecturers have the following problems:

The promotion evaluation standard of Academic position is single. In terms of professional title promotion, the degree of satisfaction of music lecturers is only around 27.98%. The music lecturers' comments focused on three areas:

- 1) Music lecturers have high expectations for the fairness of the professional title appointment and evaluation system.
- 2) The Academic position appointment system lacks the thought of classified guidance.
- 3) Music lecturers also need to undertake a large number of teaching and performance tasks while completing strict scientific research indicators.

The results of the training were not satisfactory. In the questionnaire survey on training, music lecturers' satisfaction reached 52.29%. However, during the interview, we know that music lecturers hold different opinions on the effect of training, mainly in two aspects:

- 1) Some music lecturers believe that the training incentive system loses its significance.
- 2) Many trainings cannot play a guiding role in practical work immediately.

Conclusion and Recommendations

The objectives of this study were to collect the data of 218 music lecturers currently working in universities in Taiyuan by questionnaire survey and interview, and to analyze the data by linear regression analysis and in-depth interview.

The results of this study points out that problems of the process of non-material incentive of music lecturers at institutes in Taiyuan and puts forward the following Suggestions including: Set up post reasonably, arrange promotion according to post, Strict employment process, Management after employment should be strict, Improve training programs, increase training efforts, and provide financial support, Adopt different training content for different levels of lecturers, and Hold regular academic exchange activities, invite some well-known experts and scholars to make reports and lectures in the college.

References

- Guo Wei. (2015). *Study on the influence of immaterial incentive factors on job satisfaction of knowledge workers*. Capital University of Economics and Business.
- Jiang Qinfeng, Jiang hongling (2006). Analysis of Non-salary Incentive Modes. *Human resource development in China*, 1, 66-69.
- Liu Kewei. (2013). *Harbin university music teacher incentive strategy research*. Harbin Normal University.
- Lu Ping. (2014). *Research on the Impact of Non-material Incentives on Employee Engagement*. Xiamen University.
- Su Wenping. (2004). *Discussion on non-economic incentive of key employees*. *Talent development*, (10), 12-14.
- Yu Liujun. (2004). Analysis on Immaterial Incentive and Humanistic Management. *Population and Economy*, (S1).
- Yu Wenzhao. (1993). *Incentive theory and its model in China*. Shanghai: East China Normal University Press.
- Yu Zimin. (1997). *Human Resource Management*. Beijing: Mass Press.

RCIM
GRADUATE SCHOOL

หลักสูตร ทางเลือกใหม่สู่ความสำเร็จ

ปริญญาโท

- บริหารธุรกิจ (M.B.A.)
- รัฐประศาสนศาสตร์ (M.P.A.)
- นวัตกรรมการบริหารการศึกษา (M.Ed.)

เรียนจบภายใน
1ปีครึ่ง - 2ปี

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ☎ 092-442-8000 🌐 @Rcim.mutr 🌐 www.rcim.in.th

Effect of Key Success Factors in Personal Personality on Female Film Directors in Case of Shanxi University, Mainland China

Xing Huang¹ and Eksiri Niyomsilp²

¹ PhD Candidate in Management, School of Management, Shinawatra University

² Ph.D., Management, School of Management, Shinawatra University

E-mail: 75941898@QQ.com

Abstract

The objectives of this study were key factors which effect of personal factors, and influence of personality factors on the career development of female film directors in mainland China. The questionnaire developed on the basis of the conceptual framework of big five personality was the research tool and the samples were administrators collected from 385 teachers and students in film and television media colleges and universities in Shanxi Province, mainland China. The results showed that: five of the big five personalities have an effect the career income and personal satisfaction. There were extraversion of personality factor, openness of personality factor, suitability of personality factor, sense of responsibility in personality factor, and neuroticism in personality factor. There are relatively few articles about female film directors. There was almost no literature research on the influence of personality on the success of female film directors based on the theory of big five personality. Therefore, this paper fills in the literature gap and plays a positive role in the future research. And in film project management is a new discipline, which plays a guiding role in all departments and types of work. By suggestion, film directors, especially female film directors, need theoretical guidance. In view of the influence of personality in the big five personality, they can better understand and guide female film director. There are relatively few articles about female film directors. There is almost no literature research on the influence of personality on the success of female film directors based on the theory of big five personality. Therefore, this paper fills in the literature gap and plays a positive role in the future research.

Keywords: Big Five personality, Female film director, Success factors

Introduction

The 21st century is an era of media. Film and television belong to the media, in every aspect of our work and life highlight more and more important influence. This paper uses personality as an influential factor to study and analyze the career success of female film directors in mainland China. It not only analyzes the key factors of female film directors' success from the psychological point of view, but also conducts a positive research on film project management. Chinese female film directors have gradually taken a certain position in Chinese film directors.

List of representative of female film directors in different periods in mainland China

Particular year	Representative works	Name of female film director
1925	The sad voice of an orphan	Xie Cai Zhen
1957	The story of Liubao	Wang Ping
1958	Three comrades in arms	Wang Shao Yan
1981	Modern man	Huang Shuqin
1981	Sand gull	Zhang Nuan Xin
1996	Lucky 52 TV program	Havin
1997	The Sent-Down Girl	Joan Chen
1997	Yongzheng Dynasty TV series	Hu Mei
2000	TV series of Daming Palace Ci	Li Shaohong
2004	LetterFrom An Unknown Woman	Xu Jinglei
2005	Lost in Beijing	Li Yu
2010	Ocean Heaven	Xue Xiao Lu
2013	So Young	Zhao Wei

Source: Liu, L.Y. (2016). Research on the new generation of female directors in the 21st century.

Since the 1980s, the big five personality theory has become a recognized personality theoretical model. According to the theory, personality is composed of five basic factors, including extroversion, agreeableness, sense of responsibility, neuroticism and experience openness. Extroversion refers to extroversion in personality traits, mainly including enthusiasm, self-confidence and vitality for work; agreeable human nature refers to easygoing, friendly and approachable people embodied in personality traits; sense of responsibility refers to integrity, persistence and value neutrality embodied in personality traits; neuroticism refers to neuroticism embodied in personality traits; experience openness refers to personality traits Innovation, wisdom and the ability to accept new ideas reflected in quality.

The standard definition of success follows Maslow's hierarchy of needs theory. This theory is divided into five levels (1) Physiological needs. (2) Security needs. (3) Emotional needs. (4) The need for respect. (5) The need for self actualization. Physiological needs and safety needs are material needs. Emotional needs, respect needs and self realization needs are spiritual needs. Therefore, the paper divides the judgment of success from material demand (Income increase) and spiritual demand (Personal satisfaction).

Research Questions

1. What are the key factors influencing the career development success of female film directors?
2. What are personal factors influence the career development of female film directors in mainland China?
3. Does personality influence the career development of female film directors in mainland China?

Research Objectives

1. To study the key factors effect the career development of female film directors in mainland China.
2. To study the effect of personal factors on the career development of female film directors in mainland China.
3. To study the effect of personality factors on the career development of female film directors in mainland China.

From the literature review of books, academic articles and websites, researchers have established a conceptual framework based on the scope of the content as showed below.

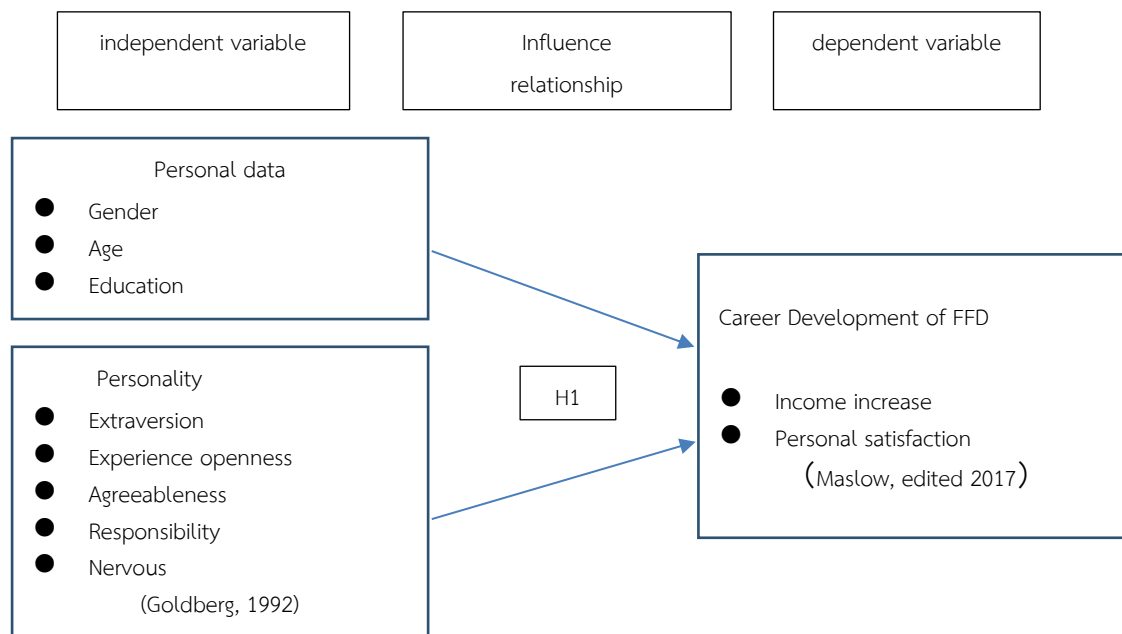

Figure 1 Conceptual Framework

Research Hypothesis

- H. Big Five personality has an effect of the career success of female film directors.
- Subh1a. Extroversion in personality factors has an effect of the career income of female film directors.
- Subh1b. Openness in personality factors has an effect of the career income of female film directors.
- Subh1c. The agreeableness of personality factors has an effect of the career income of female film directors.
- Subh1d. Conscientiousness in personality factors has an effect of the career income of female film directors.
- Subh1e. Neuroticism in personality factors has an effect of the career income of female film directors.
- Subh1f. Extroversion in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors.
- Subh1g. Openness in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors.

Subh1h. The agreeableness of personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors.

Subh1i. Conscientiousness in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors.

Subh1j. Neuroticism in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors.

Scope of the Study

Scope of Content: This study will lay a research foundation for the successful development of female film directors in Shanxi Province, China.

Scope of Population: The focus of this study is on the key factors that influence the career development of female film directors in mainland China. Participants in the study were (1) film directors (2) film and television related staff (3) teachers and students of film and television major (4) audience. However, the number of visitors in mainland China is 1.395.38 billion, which is too large for the data collection of this study. Based on 500 teachers and 9400 full-time students at the Shanxi Film and Television Media University. So the data of the study comes from Shanxi Media University, which samples 385 people, referred as Yamane formular. And this study studies the influence of personality on the career success of female film directors in mainland China.

Independent Variable: The independent variable mainly includes two aspects: personal factor and personality factor. Personal factors include gender, age and education. Personality factors include extroversion, experience openness, agreeableness, sense of responsibility and neuroticism.

Dependent Variable. The dependent variable is the economic indicator of the successful career development of female film directors: the increase of income. And spiritual indicators: the improvement of personal satisfaction.

Scope of Time: This paper takes four months from August to November 2020.

Research Methodology

In this study, questionnaire survey was used for qualitative method of data collection. The data of the study comes from Shanxi Media University, which samples 385 people. The author used Yamane formula to calculate the sample size, with quota sampling to collect sample data.

Results and Discussion

Through the descriptive analysis of demographic data, it is found that the respondents are women aged 30-40, teachers who have participated in other film and television related majors for more than two times and women under 30, students who have not participated in film and television related majors.

Descriptive analysis shows that the majority of respondents think that the five personalities in the big five have an impact on the career income of female film directors. Most of the interviewees also think that the five personalities in the big five have an impact on the personal satisfaction of female film directors.

The H1 Big Five personality has an impact on the career success of female film directors. Through the analysis of the results, we can find that the big five personality has a significant impact on the career success of female film directors. Big Five personality has a significant impact on the personal satisfaction of female film directors.

The results show that:

Subh1a. Extroversion in personality factors has an effect of the career income of female film directors. The results found in this group are in line with expectations.

Subh1b. Openness in personality factors has an effect of the career income of female film directors. The results found in this group are in line with expectations.

Subh1c. The agreeableness of personality factors has an effect of the career income of female film directors. The results found in this group are in line with expectations.

Subh1d. Conscientiousness in personality factors has an effect of the career income of female film directors. The results found in this group are in line with expectations.

Subh1e. Neuroticism in personality factors has an effect of the career income of female film directors. The results found in this group are in line with expectations.

This study is different from other factors. Neuroticism seems to be a negative word, but it is necessary for directors who need artistic inspiration to support their work. Because the director's work is different from the regular work, it is the process of artistic creation, so it is necessary to have this factor. Many interviewees here only understand the literal meaning of a single, not combined with the particularity of the director, so they need to explain the deep content of the questionnaire.

Subh1f. Extroversion in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors. The results found in this group are in line with expectations.

Subh1g. Openness in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors. The results found in this group are in line with expectations. Subh1h. The agreeableness of personality factors has an impact on the personal satisfaction of female film directors. The results found in this group are in line with expectations.

Subh1i. Conscientiousness in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors. The results found in this group are in line with expectations.

Subh1j. Neuroticism in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors. The results found in this group are in line with expectations.

The conclusion of this paper is basically consistent with the conclusion of the research on female career success factors in the literature review, which is that the big five personality factors have an impact on female career. It also resonates with the conclusion of other studies on a successful female director.

The interviewees' suggestions and opinions are mainly in two aspects. The first one is about the understanding of neuroticism, a special personality factor in Big Five personality. Based on the negative expression of its literal meaning, many interviewees cannot deeply understand the implicit meaning of neuroticism, which is also due to the creativity brought by neuroticism. Therefore, it is possible to make negative judgment. But whether it is a positive impact on the success of female film directors or a negative impact on the success of female film directors, it is an important factor for personality factors to affect female film

directors. On the other hand, it is about the impact on the specific salary, because the income of the special profession of director includes not only the salary but also the dividend of the film project, so it has a certain invisible income, which will also affect the change of salary.

According to the results of this study: Big Five personality is the success factor of female film directors. Compared with the previous literature, we can find that the conclusion of research on successful female scientists put forward by Li Min is that emotion is one of the factors influencing the success of female scientists. And Sun Guocui's research on the influencing factors and mechanism of women's entrepreneurial success puts forward that personality traits and female characteristics are the influencing factors of women's entrepreneurial success. Although domestic and foreign literature on personality as a success factor of female film directors is basically blank. However, there are plenty of literatures on women's career success. Compared with the two, it is concluded that personality is the factor influencing women's career success. But the big five personality is the success factor of female film directors. Compared with other literature on personality is the success factor of female career, it is more specific, and based on the professional particularity of directors in film project management, it gives more suitable consideration.

Conclusion and Implication

This paper was studied and analyzes the career success of female film directors in mainland China with personality as the influencing factor, and uses the theory of big five personality of psychology as the basis. Quantitative research methods study the key factors of personality influencing the success of female film directors in mainland China, which not only fills the academic gap, but also widens the thinking and way of interdisciplinary and refinement of psychology and film project management. Throughout the previous research results, mostly reflected in the macro management level of film project management, focusing on the key success factors of personality influencing female film directors from the perspective of micro film management, and carrying out detailed quantitative research is the biggest innovation of this paper.

Research conclusion

The results were showed that:

subh1a. Extroversion in personality factors has an effect of the career income of female film directors.

Subh1b. Openness in personality factors has an effect of the career income of female film directors.

Subh1c. The agreeableness of personality factors has an effect of the career income of female film directors.

Subh1d. Conscientiousness in personality factors has an effect of the career income of female film directors.

Subh1e. Neuroticism in personality factors has an effect of the career income of female film directors.

Subh1f. Extroversion in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors.

Subh1g. Openness in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors.

Subh1h. The agreeableness of personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors.

Subh1i. Conscientiousness in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors.

Subh1j. Neuroticism in personality factors has an effect of the personal satisfaction of female film directors.

Contribution to knowledge

There are relatively few articles about female film directors. There is almost no literature research on the influence of personality on the success of female film directors based on the theory of big five personality. Therefore, this paper fills in the literature gap and plays a positive role in the future research.

Contribution to practice

Film project management is a new discipline, which plays a guiding role in all departments and types of work. Film directors, especially female film directors, need theoretical guidance. In view of the influence of personality in the big five personality, they can better understand and guide female film directors.

Suggestions for future research

1. Influenced by the main line of the study, each dimension of big five personality has an impact on the dimensions of career income and personal satisfaction. The specific impact is not involved in this paper, the follow-up research can do more in-depth research in these two directions.

2. In the interaction, the position of two independent variables can be symmetrical, and any of them can be interpreted as a moderating variable for another variable. The models of big five personality, work family conflict and work performance are only concerned in this paper. This study shows that all dimensions of big five personality also have an impact on job performance, and follow-up research can detect the regulatory effect. The interaction between Big Five personality, work family conflict and work performance.

3. Although this paper gives the conclusion of the relationship between the variables, what kind of measurement index can better measure the career income, personal satisfaction and personality characteristics of female film directors in practice, and what kind of measures can improve the career income and personal satisfaction is a direction of future research.

References

- Emily, G. S. (2009). *Uncovering the Gender Criticism of Script Creation: A Comprehensive Economic Analysis of Sex Discrimination in American Stage Performances*. Princeton University Master's Thesis .52-78.
- European Women's Audiovisual Network, (2006-2013). *Where are the directors of Women*. European Women's Audiovisual Network.
- Fiske, D. W. (1949). Consistency of the factorial structures of personality ratings from different sources. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 44(3), 329–344.

Ge, L. M. (2016). *The Study of the Commonness of Chinese Female Directors in the New Era.*

Film Literature mainly.

Goldberg, Lew (1992). The five factors have been nicknamed "Big Five." *Journal of leisure research*, 34(2), 119.

Han, X. J. (2018). Women's personal income and property become an important part of the family economy.

June 2018. *The Living Conditions of Chinese Women*. The Blue Book of Women's Life. NO. 12.

Liu, L.Y. (2016). *Research on the new generation of female directors in the 21st century.*

Shanxi Normal University.

Li, M. (2008). *Successful features of female scientists*. Southwest Jiaotong University.

Liu, T. H. (2017). *The dilemma and breakthrough of female film professional development.*

China Women's daily.

Maslow, H. A. (2017). *A Theory of Human Motivation*. Lanham : Dancing Unicorn Books.

Sun, G. C. (2011). *Research on the influencing factors and mechanism of women's entrepreneurial success*

An empirical study based on the entrepreneurial women of service industry in Shandong Province.

Doctoral Dissertation of Shandong University.

Sun, Xu. (2018). *Sex, society and commercial digital consciousness: the creation of Shanghai female film*

directors. New movies in 2018.

Tan, H. Yang, s. (2019). Small country directors: a study of Danish female directors since the 21st century.

Journal of Beijing Film Academy.

Zhou, Z. F. (2018) *Director or female director: is that a problem* China Women's daily.

The Influencing Factors of Chinese University Student's Tourism Consumption Decision, in Xiamen City, China

Linwen Xiao¹ and Eksiri Niyomsilp²

¹ Ph.D. Candidate in Management, School of Management, Shinawatra University

² Ph.D. Management, School of Management, Shinawatra University. e-mail: eksiri.n@siu.ac.th

E-mail: 574033577@qq.com, eksiri.n@siu.ac.th

Abstract

According to the statistics of the China Statistical Yearbook, 2020 The number of college students in China in the year reached 32.853 million. The impact of such a large group on the development of the tourism industry should not be underestimated. This article uses a questionnaire survey method to study the influencing factors of Chinese college students' travel consumption decisions, and provide a basis for tourism companies to better develop the college student market. This paper verifies the influence of self-efficacy, saving values and family functions on college students' travel decisions through empirical research. According to the research results and the characteristics of Chinese college students, it is recommended that tourism companies: 1. Provide more personalized travel routes for college students, such as graduation travel, couple travel, etc. 2. Design tourism products with reasonable prices. 3. Adopt a variety of sales methods to attract college students. 4. Design a tour group suitable for college students to travel with their parents.

Keywords: Tourism decision, Influencing factor, College student tourism

Introduction

Background of study

With the improvement of living standards and the reform of the education system, the tourism group of Chinese college students is growing. It is imperative to develop tourism products for the market segment of college students. (Tingting Qi, Yv Gu, Na Ji, 2019) The consumption structure of college students is expressed in five aspects: basic living consumption, learning consumption, electronic communication consumption, leisure and entertainment consumption, and interpersonal consumption. (Shaohua Jiang, Ziyang Xun, Zhen Cao, 2019) In the past, the consumption of college students was mainly concentrated in daily clothing, food, housing and transportation. The difference from the past is that contemporary college students' share of basic living expenses has gradually decreased, while other consumption expenses have increased significantly. (Jiansong Zhang, Nan Zhao, Meiyuan Yang, 2018)

Most college students in China are between the ages of 18 and 23, and they are in a period of psychological maturity and their physical condition is also in the best condition. (Weizhong, Fang, 2018) Most of their living expenses are borne by their parents, and at the same time, they are a generation deeply affected by the network environment. Therefore, college students as a large and special consumer group usually have the following characteristics:

1) Limited economic capacity. At present, most college students do not have a stable source of income and rely mainly on their parents.

2) Seek stimulation. College students have just broken away from parental control and lived independently. They are eager to explore and take risks.

3) There is plenty of time. Compared with ordinary tourists, college students are relatively free of time

4) Strong similarity. Due to the age, psychology, environment, cognition, price, there is a high degree of similarity in values and experience, their requirements for products have a high degree of commonality. (Baohua Zhang, Liang Wang, 2019)

5) Relatively concentrated market distribution. Chinese universities are usually concentrated in cities or provincial capitals with developed economies and transportation. In some areas, a "university town" has even been formed. The distribution of universities is relatively concentrated, which provides convenient conditions for enterprises to better seize and develop the university market. (Shuangyi Zhao, 2014)

Research Questions

The ultimate research goal of this paper is to understand the influencing factors of Chinese college students' tourism consumption decision-making. Two questions were raised.

1. How the factors influence the tourism consumption of Chinese college students?
2. How can tourism enterprises better market development for college students?

Research Objectives

This research puts forward the following two research objectives.

1. To study the factors influencing the decision-making of Chinese college students' tourism.
2. Provide reference for the development of college students' tourism market for tourism enterprises.

Research Conceptual Framework

Through reading and reviewing current literature, the author sets the variables of related researches, as shown in Figure1.

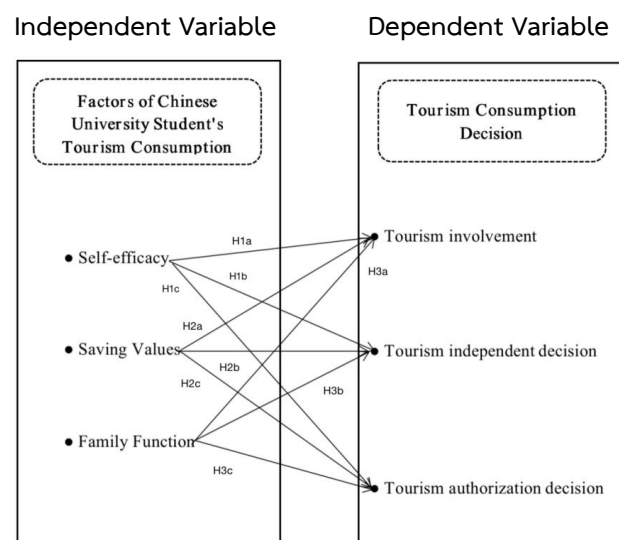

Figure 1 Research Conceptual Framework

Hypotheses

According to the research conceptual framework, the study proposes research hypotheses.

H1: Self-efficacy (SE) has a significant relationship with college student's tourism decision-making.

H1a: Self-efficacy is positively correlated with college student's tourism involvement (TI).

H1b: Self-efficacy is positively related to tourism independent decision (TID) for college students.

H1c: Self-efficacy is negatively related to college student tourism authorization decisions (TAD).

H2: Saving values (SV) have a significant relationship with college students' tourism decisions.

H2a: Saving values are negatively related to college students' tourism involvement.

H2b: The Saving value of conservation is negatively related to the tourism independent decision of college students.

H2c: The Saving value is positively related to the university student's tourism authorization decision.

H3: Family function (FF) has a significant relationship with college students' tourism decision.

H3a: Family function is positively related to college students' tourism involvement.

H3b: Family function is negatively correlated with tourism independent decision for college students.

H3c: Family function is positively related to college student tourism authorization decisions.

Research Methodology

This study is a quantitative study constructed using questionnaires. Collecting data from current college students in China and conducting surveys is to understand the factors influencing the decision-making of Chinese college students' tourism consumption. And then use the structural equation model to test the hypothesis.

Structural equation model (SEM) is different from traditional regression analysis. SEM can deal with multiple dependent variables at the same time, and can compare and evaluate different theoretical models. Different from the traditional exploratory factor analysis, in the structural equation model, we can propose a specific factor structure and test whether it is consistent with the data. Through structural equation multi group analysis, we can know whether the relationship of variables in different groups remains unchanged and whether the mean value of each factor has significant difference.

Expected Finding and Discussion

Hypothetical Test

The data corresponding to the latent variables and the observed variables are imported into the hypothesis model, and the fitting index of the model is run by AMOS 24.0.

Table 1 Model result analysis

Independent Variable	Dependent Variable	Estimate	S.E.	C.R.	P
SE	TID	0.386	0.07	5.547	***
SE	TAD	-0.323	0.065	-4.994	***
SE	TI	0.305	0.065	4.719	***
SV	TID	-0.138	0.075	-1.848	
SV	TAD	0.332	0.072	4.583	***
SV	TI	-0.219	0.071	-3.079	**
FF	TID	0.297	0.056	5.275	***
FF	TAD	-0.085	0.051	-1.656	
FF	TI	0.207	0.052	3.971	***

***P<0.001; **P<0.01; *P<0.05

According to Table 1, H1a: Self-efficacy is positively correlated with college student's tourism involvement. H1b: Self-efficacy is positively related to tourism independent decision for college students. H1c: Self-efficacy is negatively related to college student tourism authorization decisions. H2a: Saving values are negatively related to college students' tourism involvement. H2c: The Saving value is positively related to the university student's tourism authorization decision. H3a: Family function is positively related to college students' tourism involvement. H3b: Family function is negatively correlated with tourism independent decision for college students. The above assumptions have been verified. The test results are shown in Table 2.

Table 2 Hypotheses Test Result

Hypothesis	Result
H1: There is a significant relationship between self-efficacy and college student's tourism decision.	
H1a: Self-efficacy is positively correlated with college student's tourism involvement.	Accepted
H1b: Self-efficacy is positively related to tourism independent decision for college students.	Accepted
H1c: Self-efficacy is negatively related to college student tourism authorization decisions.	Accepted
H2: Saving values have a significant relationship with college student's tourism decision.	
H2a: Saving values are negatively related to college students' tourism involvement.	Accepted
H2b: The Saving value of conservation is negatively related to the tourism independent decision of college students.	Not Accepted
H2c: The Saving value is positively related to the university student's tourism authorization decision.	Accepted
H3: Family function has a significant relationship with college student's tourism decision.	
H3a: Family function is positively related to college students' tourism involvement.	Accepted
H3b: Family function is negatively correlated with tourism independent decision for college students.	Accepted
H3c: Family function is positively related to college student tourism authorization decisions.	Not Accepted

Finding

This paper analyzes the factors of college students' tourism decision-making through questionnaire survey. The results of the questionnaire show that the market for Chinese college students is huge. In the survey, we found that among the group of college students in China, only 6.34% of college students did not have the habit of traveling each year. In other words, more than 90% of college students travel at least once a year. This is a huge tourist consumer group. At the same time, in the monthly living expenses survey, nearly 50% of Chinese college students lived more than two thousand per month. At the level of consumption in China, the living expenses of Chinese college students are still considerable. It can be seen that the choice of college students' living conditions is superior and there is more disposable income. In the questionnaire about the problem of variable tourism involvement, the level is agree, indicating that the degree of tourism involvement of Chinese college students is still relatively high.

The analysis of variables shows that there is a significant relationship between Chinese university students' tourism decision-making and self-efficacy, conservation values and family functions.

1) Self-efficacy has a significant impact on tourism decision-making, and H1a self-efficacy is positively correlated with college students' tourism involvement. H1b self-efficacy is positively related to the independent decision-making of college students. H1c self-efficacy is negatively related to college students' tourism authorization decisions. Explain that the students are active and energetic, and college students who have confidence in themselves are more accustomed to participating in tourism activities and are more assertive in tourism activities.

2) Among the three assumptions that save values on tourism decision-making, two assumptions hold. H2a conservation values are negatively related to college students' tourism involvement, and H2c conservation values are positively related to college students' tourism authorization decisions. Explain that price is an important consideration for college students in participating in tourism activities.

3) Among the three hypotheses that family function influences tourism decision, two hypotheses establish H3a: Family function is positively related to college students' tourism involvement. H3b: Family function is negatively correlated with tourism independent decision for college students. Still in a state of uneconomic independence, family support has a great impact on their decisions. At the same time, the family atmosphere will also affect their consumption habits. Parents often go out to travel families, and children will have the habit of spending on tourism.

Conclusion

According to the structural equation model analysis, two of the nine hypotheses proposed in this paper do not hold. The specific results are shown in Figure 3. The results show that self-efficacy, saving values and family functions have an impact on tourism decision-making. Based on the results of hypothesis testing, it provides reasonable suggestions for tourism enterprises to face the college student market.

College students belong to a special consumer group with a large number, active thinking, easy to accept new things, but limited disposable funds. (Dongxia Li, 2020) Based on the research results, several suggestions are made for tourism companies to develop the college student market: 1. In view of the

particularity of all college students, personalized tourism routes such as graduation trips, study trips and couple trips can be designed. 2. Due to the limited economic conditions of college students, tourism products for college students need to be reasonably priced. Because college students have more free time, they can design cheaper travel products for college students in the off-season. The university tourism market is concentrated, large in scale, and price sensitive. In order to obtain greater economic benefits, tourism companies can use its market characteristics to reduce costs and achieve small profits but quick turnover. 3. A variety of sales methods can be used to attract college students. For example, cooperation with student associations, hiring school students as sales staff of tourism products, etc. Now, most college students are actively seeking opportunities to take part-time jobs and exercise themselves. Tourism companies can use their information and the advantages of their friends to allow them to carry out long-term publicity and sales of tourism products on campus. 4. According to the survey results, family has a significant impact on College Students' tourism decision-making. Generally speaking, the parents of college students who like to travel and get family support will also like to travel. If we can design a tourism product suitable for college students and their parents to travel together, we can expand the market and weaken the impact of the price of tourism products on College Students' decision-making.

Recommendation for Future Research

1) Expanding the scope of research. The research population of this paper is limited to Xiamen City. In the future, the research can expand the scope and sample data, and carry out quantitative analysis to make a more detailed quantitative research on college students' tourism consumption decision.

2) Studying the influencing factors externally. My research variables are mainly the influence of consumer internal factors on tourism consumption decision-making. However, under the influence of age and psychological factors, college students often pay more attention to the appearance, color and packaging of products. (Yvlu Song, 2018). In future research, we can study the influence of some external influence factors on tourism consumer consumption decision-making. For example, in the consumption situation, the influence of advertising, price, promotion, color, background music and other factors on college students' tourism decision-making.

References

- Abraham Pizam, Yoel Mansfeld. M. (2005). *Consumer Behavior in Travel and Tourism*. Northeast University of Finance and Economics Press.
- Tingting Qi, Yv Gu, Na Ji. J. (2019). Investigation and Analysis of Nanjing University Students' Travel Consumption Intention and Behavior. *Economic Research Guide*, 18, 165-167.
- Shaohua Jiang, Ziyang Xun, Zhen Cao. J. (2019). Based on the ELES model, the Consumption Structure of Chinese College Students Empirical Research. *Journal of Changchun University of Science and Technology (Social Science Edition)*, 32(3), 134-139.
- Jiansong Zhang, Nan Zhao, Meiyuan Yang. J. (2018). Explore the Characteristics of Contemporary College Students' Consumption Behavior. *The Farmers Consultant*, 5, 177.

- Weizhong Fang. J. (2018). An Analysis of the Psychological Demands and Behavior Characteristics of College Students' Travel Consumption. *Vacation Travel*, 6, 1-2.
- Baohua Zhang, Liang Wang. J. (2019). Consumption Characteristics of The New Generation of College Students and Marketing Strategies. *Journal of Huangshan University*, 21(4), 20-23.
- Yishuang Zhao. J. (2104). Analysis on The Characteristics of Energy Consumption in China's Economic Regions. *Statistics and Decision*, 17, 132-134.
- Dongxia Li. J. (2020). Monitoring Report on the Use of Financial Tools in College Students' Consumption. *Modern Commerce*, 24, 89-90.
- Yvlu Song. D. (2018). *Research on Contemporary College Students' Consumption Values and Their Guidance*. Wuhan: Central China Normal University.

The image is a promotional graphic for RCIM Graduate School. On the right, a woman in a dark blue graduation gown with a pink and blue sash and a silver tassel is smiling. On the left, a dark blue circular graphic contains the following text:

 RCIM
GRADUATE SCHOOL

เปิดรับสมัครนักศึกษา
ปริญญาโทและปริญญาเอก

M.B.A. D.B.A.
M.P.A. D.P.A.
M.Ed. Ph.D.
(Educational Administration Innovation)

 092-442-8000

 สมัครออนไลน์ได้ที่ <https://www.rcim.in.th/>

ประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร Office Operational Efficiency of Civil Servants Bangkok

กานต์สิริ กาวิน¹ และพิชิต รัชตพิบูลภ²

Kansiri Kawin¹ and Pichit Ratchatapibhunphob²

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹ Master of Public Administration, Rajapruk University

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

² Lecturer in Master of Public Administration, Rajapruk University

E-mail: mickeyice2008@hotmail.com, pichit9999@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร (2) เปรียบเทียบระดับของประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครจำแนกตามสถานภาพของข้าราชการ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากข้าราชการกรุงเทพมหานครจำนวน 384 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที และค่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน และด้านเวลาที่ใช้งานมีค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพเมื่อจำแนกตามสถานภาพของข้าราชการกรุงเทพมหานครพบว่า เพศและอายุราชการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนอายุ ระดับตำแหน่ง และระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ข้าราชการกรุงเทพมหานคร

Abstract

This Objective of this study were to (1) performance level of Bangkok government officials (2) to compare the level of performance of Bangkok government officials classified by status of government officials. The researcher used a questionnaire to collect data from 384 BMA officials. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. The results of a comparative study of the level of efficiency when classified by the status of Bangkok government officials were Gender and service age were not statistically different at .05, while age, placement level and educational level were statistically different at the .05 level.

Keywords: Operational efficiency, Bangkok government official.

บทนำ

จากการปฏิรูประบบราชการของประเทศไทยเพื่อปรับเปลี่ยน ไปสู่การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ซึ่งมุ่งเน้นการทำงานที่ยึดผลลัพธ์เป็นหลัก และส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างของหน่วยงาน กระทรวง ทบวง กรม บทบาทหน้าที่ในภาครัฐ การปรับปรุงรูปแบบการบริหารงาน และการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารงานทรัพยากรบุคคลภาครัฐ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศได้และสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ 4.0 (พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2565) เพื่อเป็นกรอบทิศทางการดำเนินการพัฒนาระบบราชการ ให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งกลไกสำคัญในการ

ขับเคลื่อนระบบราชการคือการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ส่งผลให้พัฒนาองค์กรให้ก้าวสู่เป้าหมายและพร้อมปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ในปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) และแสวงหาเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เช่น การบริหารทรัพยากรบุคคลโดยใช้สมรรถนะเป็นพื้นฐาน (Competency - Base Human Resource Management) ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมนำมาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมถึงภาคราชการของไทยที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ จึงได้นำแนวคิดระบบสมรรถนะมาปรับใช้เพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับหน้าที่และส่งเสริมในการปฏิบัติหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากองค์กรใดมีทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับสมรรถนะขององค์กร ย่อมทำให้องค์กรก้าวไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้

กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ แบ่งการปกครองออกเป็น 50 เขต โดยมีกฎหมายเฉพาะองค์กรคือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารราชการของกรุงเทพฯ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีการบริหารจัดการท้องถิ่นและดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุด เพื่อข้าราชการและบุคลากรดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาข้าราชการให้มีประสิทธิภาพสูง มีความเป็นมืออาชีพและเป็นมาตรฐานสากล สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ (สปร.) (2558) จึงได้มีการกำหนดสมรรถนะที่จำเป็นในงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่น โดยสามารถจำแนกแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำผู้บริหาร และสมรรถนะประจำสายงาน ในส่วนของสมรรถนะหลักนั้น ได้กำหนดให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นทุกตำแหน่งและทุกประเภท จำเป็นต้องมีเพื่อเกิดการหล่อหลอมพฤติกรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน การบริการเป็นเลิศ และการทำงานเป็นทีม เพื่อใช้เป็นมาตรฐานและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ และประสิทธิภาพข้าราชการส่วนท้องถิ่น รวมถึงเพื่อให้บุคลากรสามารถแสดง สมรรถนะความเชี่ยวชาญ ทักษะความรู้ความสามารถที่มีอยู่ภายในตัวตน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น องค์กรจึงต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ข้าราชการสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการเปลี่ยนแปลงแนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมุ่งให้ความสำคัญของการพัฒนาข้าราชการส่วนท้องถิ่น โดยการปรับเปลี่ยนบทบาทวิธีคิด และแนวทางการดำเนินงาน เพื่อสร้างบุคลากรข้าราชการให้มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ และเป็นแรงผลักดันต่อความสำเร็จขององค์กร ประกอบกับที่ผ่านมามีการพัฒนาข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างพัฒนา ขาดการบูรณาการร่วมกัน และการหล่อหลอมให้เกิดค่านิยม องค์ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่พึงประสงค์ อีกทั้งยังขาดการนำเครื่องมือทางการบริหารงานมาใช้เป็นกรอบกำหนดในการพัฒนาข้าราชการส่วนท้องถิ่น (สำนักงานมาตรฐานการบริหารงานบุคคลท้องถิ่น, 2556) ซึ่งส่งผลสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกันไปตามความหลากหลายของสภาพพื้นที่ในแต่ละแห่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่กรุงเทพมหานครถือเป็นเมืองใหญ่ โดยแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 50 เขต มีสำนักงานใหญ่ 2 แห่ง คือศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร1 และศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร2 ที่มีบริบทของการพัฒนาด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ปัญหาที่สำคัญในการบริหารงาน คือ ข้าราชการกรุงเทพมหานครไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมการทำงาน ซึ่งทำให้เกิดเหตุการณ์เคลื่อนไหวต่อการพัฒนาองค์กร จึงมองเห็นได้ว่าคุณภาพของการปฏิบัติงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศอย่างสิ้นเชิง การศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร จึงถือว่าสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ถ้าข้าราชการกรุงเทพมหานครดำเนินงานได้ไม่เต็มความสามารถ อาจทำให้ผลการดำเนินงานนั้นไม่มีประสิทธิภาพ และจะสะท้อนถึงภาพลักษณ์ข้าราชการกรุงเทพมหานครทั้งด้านบวกและด้านลบ จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เขตองค์กรปกครองพิเศษกรุงเทพมหานคร จำนวน 19 หน่วยงาน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

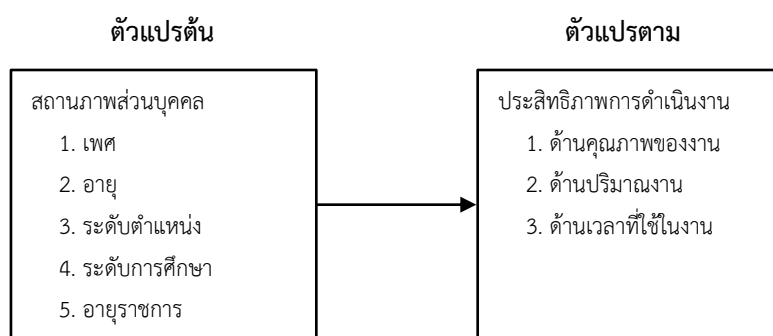
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ เพศ อายุ ระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา อายุราชการ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิดของ Peterson & Plowman, 1989 ยกองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้านนำมาวิจัย 1) ด้านคุณภาพของงาน 2) ด้านปริมาณงาน 3) ด้านเวลาที่ใช้ในงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) กับข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ที่ 19 หน่วยงานในเขตการปกครองพิเศษกรุงเทพมหานคร จากนั้นแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 384 ชุด เลือกสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เขตการปกครองพิเศษกรุงเทพมหานคร 19 หน่วยงาน ได้แก่ (1) สำนักงานเลขาธิการสภา (2) สำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกทม. (3) สำนักงานคณะกรรมการ (4) สำนักงานปลัด กทม. (5) สำนักการคลัง (6) สำนักการจราจรและขนส่ง (7) สำนักการแพทย์ (8) สำนักการโยธา (9) สำนักการระบายน้ำ (10) สำนักการศึกษา (11) สำนักงบประมาณกทม. (12) สำนักเทศกิจ (13) สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (14) สำนักพัฒนาสังคม (15) สำนักผังเมือง (16) สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล (17) สำนักสิ่งแวดล้อม (18) สำนักอนามัย และ (19) สำนักวัฒนธรรมกีฬาและท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้นจำนวน 13,823 คน (ข้อมูลข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ อ้างอิงจากระบบ MIS2 ณ 1 ม.ค.62) ใช้สูตรในการคำนวณตามวิธีของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 384 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาแบบสอบถาม (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ จำนวน 3 ท่าน การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ได้เท่ากับ 0.810

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล และเลือกใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) คือ t-test และ F-test เพื่อใช้ในการทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทางสถานภาพส่วนบุคคล กรณีที่ทดสอบแล้วพบว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มจะนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานภาพส่วนบุคคล จำนวน 384 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 64.32) มีอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 29.69) มีตำแหน่งระดับชำนาญงาน (ร้อยละ 56.26) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 63.80) และมีอายุราชการ 5 – 10 ปี (ร้อยละ 19.80)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปริมาณงานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.36 อยู่ในระดับมีประสิทธิภาพมาก รองลงมาด้านคุณภาพของงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 อยู่ในระดับมีประสิทธิภาพมาก และด้านเวลาที่ใช้ในงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 อยู่ในระดับมีประสิทธิภาพมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครโดยจำแนกตามสถานภาพบุคคล เพื่อการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน	เพศ				t	Sig
	ชาย (n =247)		หญิง (n=137)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านคุณภาพของงาน	4.36	.27	4.21	.24	5.15	.34
2. ด้านปริมาณงาน	4.39	.29	4.31	.24	2.46	.13
3. ด้านเวลาที่ใช้ในงาน	4.15	.21	4.17	.20	-1.24	.71
รวม	4.30	.22	4.23	.18	2.86	.37

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อเปรียบเทียบกับความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านคุณภาพของงาน	ระหว่างกลุ่ม	.90	3	.30	4.06*	.00
	ภายในกลุ่ม	28.28	380	.07		
	รวม	29.19	383			
2. ด้านปริมาณงาน	ระหว่างกลุ่ม	.65	3	.21	2.86*	.03
	ภายในกลุ่ม	29.00	380	.07		
	รวม	29.65	383			
3. ด้านเวลาที่ใช้ในงาน	ระหว่างกลุ่ม	.49	3	.16	3.87*	.00
	ภายในกลุ่ม	16.13	380	.04		
	รวม	16.62	383			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.63	3	.21	4.84*	.00
	ภายในกลุ่ม	816.52	380	.04		
	รวม	17.15	383			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อเปรียบเทียบกับความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครจำแนกตามตำแหน่งในระบบแห่ง

ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1.ด้านคุณภาพของงาน	ระหว่างกลุ่ม	.40	5	.08	1.06	.37
	ภายในกลุ่ม	28.78	378	.07		
	รวม	29.19	383			
2. ด้านปริมาณงาน	ระหว่างกลุ่ม	.29	5	.05	.76	.57
	ภายในกลุ่ม	29.36	378	.07		
	รวม	29.65	383			
3. ด้านเวลาที่ใช้ในงาน	ระหว่างกลุ่ม	.76	5	.15	3.63*	.00
	ภายในกลุ่ม	15.86	378	.04		
	รวม	16.62	383			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.40	5	.08	1.81	.10
	ภายในกลุ่ม	16.75	378	.04		
	รวม	17.15	383			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งในระบบแห่งแตกต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายประเด็น 2 ด้านด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเวลาที่ใช้ในงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อเปรียบเทียบกับความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร จำแนกตามการศึกษา

ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1.ด้านคุณภาพของงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.27	4	.56	8.00*	.00
	ภายในกลุ่ม	26.92	379	.07		
	รวม	29.19	383			
2. ด้านปริมาณงาน	ระหว่างกลุ่ม	.84	4	.21	2.76*	.02
	ภายในกลุ่ม	28.81	379	.07		
	รวม	29.65	383			
3. ด้านเวลาที่ใช้ในงาน	ระหว่างกลุ่ม	.53	4	.13	3.15*	.01
	ภายในกลุ่ม	16.09	379	.04		
	รวม	16.62	383			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.78	4	.19	4.51*	.00
	ภายในกลุ่ม	16.37	379	.04		
	รวม	17.15	383			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายประเด็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อเปรียบเทียบกับความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุราชการ

ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1.ด้านคุณภาพของงาน	ระหว่างกลุ่ม	.63	5	.12	1.68	.13
	ภายในกลุ่ม	28.55	378	.07		
	รวม	29.19	383			
2. ด้านปริมาณงาน	ระหว่างกลุ่ม	.12	5	.02	.33	.89
	ภายในกลุ่ม	29.53	378	.07		
	รวม	29.65	383			
3. ด้านเวลาที่ใช้ในงาน	ระหว่างกลุ่ม	.37	5	.07	1.76	.12
	ภายในกลุ่ม	16.24	378	.04		
	รวม	16.62	383			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.22	5	.04	.99	.42
	ภายในกลุ่ม	16.93	378	.04		
	รวม	17.15	383			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุราชการแตกต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการโดยรวมและรายประเด็น 3 ด้านคือ ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลาที่ใช้ในงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครทั้ง 3 ด้าน สามารถอภิปรายผลของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ด้านคุณภาพของงาน พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากอาจเนื่องมาจากข้าราชการกรุงเทพมหานครมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและมีการวางแผนกำหนดขั้นตอนการทำงานไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนและเป็นระบบจึงทำให้การทำงานราบรื่น มีความถูกต้องครบถ้วนเชื่อถือได้และประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดความก้าวหน้าและมีคุณภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานและมีระบบการตรวจสอบคุณภาพงานที่มีมาตรฐาน มีความชัดเจน ทำให้ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อัญชลี จอมคำสิงห์ (2559) ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองการเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่าบุคลากรกองการเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง ด้านคุณภาพงาน มีค่าเฉลี่ย = 4.1 มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

2. ด้านปริมาณงาน พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากอาจเนื่องมาจากมีการกำหนดปริมาณงานที่มีความเหมาะสมตรงตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบและมีแนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง มีการวางแผนบริหารจัดการปริมาณงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานและมีการจัดลำดับความสำคัญของปริมาณงานเพื่อเพิ่มความสำเร็จในการปฏิบัติงานประกอบกับข้าราชการกรุงเทพมหานครมีความชำนาญและมีทักษะในการปฏิบัติงานและสามารถดำเนินการได้ตามปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมบูรณ์ หลวงบุญมี (2556, หน้า 58) ที่ศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในองค์กรส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา พบว่าพนักงานส่วนท้องถิ่นมีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านปริมาณงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านเวลาที่ใช้ในงาน พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากอาจเนื่องมาจากข้าราชการกรุงเทพมหานครมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายและสามารถปฏิบัติงานได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานและมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อประหยัดเวลาลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุทธิ ปันมา (2557) ด้านระยะเวลาในการดำเนินงานผลวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียน สาขากาฬสินธุ์ โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก

ประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. เพศ ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศโดยรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมชาย รัตนสมบูรณ์ (2554) ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างของเพศของข้าราชการ มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายจะประเมินระดับความคิดเห็นที่สูงกว่าเพศหญิง

2. อายุ ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครจำแนกตามอายุโดยภาพรวมและรายประเด็น มีความคิดเห็นแตกต่างกันระดับนัยสำคัญที่ .05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนริชัญ สมฤทธิ์ (2557) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบานอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3. ระดับตำแหน่ง ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครจำแนกตามตำแหน่งระบบแห่งโดยรวมและรายประเด็น 2 ด้านด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงานความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านเวลาที่ใช้ในงาน มีความเห็นแตกต่างกันระดับนัยสำคัญที่ .05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอรรถสิทธิ์ มณีปุระ (2553 : บทคัดย่อ) ผลการศึกษพบว่า การเปรียบเทียบประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลระดับผู้บริหารจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่าระดับตำแหน่งที่ต่างกัน มีประสิทธิผลการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ระดับการศึกษา ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครจำแนกตามการศึกษาโดยรวมและรายประเด็นมีความคิดเห็นแตกต่างกันระดับนัยสำคัญที่ .05 เนื่องจากประสิทธิภาพในการทำงานแตกต่างกันเพราะข้าราชการที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันย่อมมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพลธิสิทธิ์ อุทุม (2559) ผลการศึกษพบว่า ระดับการศึกษาของข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้วต่างกันโดยรวมและรายด้าน ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานแตกต่างกัน

5. อายุราชการ ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครจำแนกตามอายุราชการ โดยรวมและรายประเด็นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพัชราภา ไกรคำ (2556, หน้า87) ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบอายุราชการในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านคุณภาพของงาน จากผลการวิจัยข้าราชการกรุงเทพมหานครมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ทำให้ผลงานออกมามีคุณภาพดี ไม่มีข้อบกพร่องอยู่ในอันดับสุดท้าย ข้าราชการกรุงเทพมหานครควรพยายามทำความเข้าใจในระบบหรือวิธีการทำงานอย่างถ่องแท้ มีความชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านปริมาณงาน จากผลการวิจัยองค์กรมีการกำหนดเป้าหมายจำนวนงานที่พอดีไม่มากเกินไปอยู่ในอันดับสุดท้าย กล่าวคือองค์กรมุ่งเน้นผลงานมากเกินไป องค์กรควรมีความยืดหยุ่นในการกำหนดเป้าหมาย เพื่อข้าราชการกรุงเทพมหานครจะได้รู้สึกพึงพอใจ สบายใจ ในการทำงาน ไม่เกิดความซ้ำซากจำเจ

3. ด้านเวลาที่ใช้ในงาน จากผลการวิจัยข้าราชการกรุงเทพมหานครสามารถเรียนรู้ เข้าใจ จดจำวิธีปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วอยู่ในอันดับสุดท้าย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และจดจำได้อย่างรวดเร็วข้าราชการกรุงเทพมหานครควรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทักษะใหม่ และความรู้ใหม่ ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ในส่วนของระดับผู้บริหารงาน เพื่อให้ทราบปัจจัยในการบริหาร และนำมาบูรณาการในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานต่อไป

2. ควรศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของข้าราชการสามัญกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- นรวิชัย สมฤทธิ์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดพะเยา.
- พฤติสิทธิ์ อุทุม. (2559). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรภา ไกรคำ. (2556). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการระดับปฏิบัติงาน: กรณีศึกษาสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- สมชาย รัตนสมบูรณ์. (2554). ศึกษาความเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักทางหลวงชนบทที่ 12 (สงขลา). วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมบูรณ์ หลวงบุญมี. (2556). ศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในองค์กรส่วนท้องถิ่น อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา.
- สุทธิ ปันมา. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนสาขากาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2562, จาก 203.155.220.238/csc/images/Files/report_stat/num-office-by-sex.pdf.
- อรรถสิทธิ์ มณีประ. (2553). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลระดับผู้บริหารศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อารณ ภูววิทย์. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. สืบค้น 23 กุมภาพันธ์ 2563. จาก www.train.cdd.go.th/yuttasad/scan/4KM%20IDP.doc.
- อัญชลี จอมคำสิงห์. (2559). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองการเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- Peterson, E. & Plowman, G. E. (1989). *Business Organization and Management*. Homewood, Illinois: Richard D. Irwin.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York: Harper and Row Publications.

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (MPA)

เปิดรับสมัครนักศึกษา...

สำหรับ... บุคลากรภาครัฐที่ต้องการปรับวุฒิการศึกษา
บุคคลทั่วไปที่ต้องการเป็นข้าราชการ และข้าราชการส่วนท้องถิ่น
บุคลากรภาคเอกชนที่ต้องการเรียนรู้ด้านการบริหาร

เนื้อหาทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง
เรียนรู้กับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณภาพและมากประสบการณ์
หลักสูตรได้รับการรับรองจาก สกอ.
มหาวิทยาลัยของรัฐ

จบตามระยะเวลา 1 ปีครึ่ง

สมัครเลยที่ >>> <https://www.rcim.in.th> 092-442-8000

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย Guidelines on Sustainable Tourism Development of Ko Samui

ณฐอัมรัตน์ อินทบำรุง¹ และชมนุช หุ่นาค²

Natthaammarat Inthabamrung¹ and Chompoonuch Hunnak²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

E-mail: Ann6724@gmail.com, chompoonuch7229@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ (1) เพื่อวิเคราะห์ระดับองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย และ (2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 478 คน ได้แก่ ประชาชนผู้ที่มีทะเบียนบ้านในเทศบาลนครเกาะสมุย จำนวน 398 คน และนักท่องเที่ยวจำนวน 80 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 16 คน ได้แก่ บุคลากรภาครัฐ ผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และทำการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย (1) ด้านระดับองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษาในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว และด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชน และ (2) ด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย ได้แก่ แนวทางที่หนึ่ง การพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยว จัดทำคู่มือและออกกฎข้อบังคับให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตาม แนวทางที่สอง การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ควรรักษาความสะอาดและจัดการขยะอย่างเป็นระบบ แนวทางที่สาม การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ควรณรงค์ให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติให้เสื่อมโทรมลงไป แนวทางที่สี่ การพัฒนาการตลาด สินค้าและบริการควรมีหลากหลายสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยว แนวทางที่ห้า การพัฒนาการมีส่วนร่วม ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันค้นหาสาเหตุของปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมการตัดสินใจ และร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และแนวทางสุดท้าย การพัฒนาจิตสำนึก ควรจัดทำสื่อ เช่น คู่มือ แผ่นพับ เพื่อสร้างจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การพัฒนาการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เกาะสมุย

Abstract

The two objectives of this study were to (1) examine levels of components of Ko Samui's sustainable tourism development; and (2) offer guidelines on the development of Ko Samui's sustainable tourism. This study employed a mixed-methods design with quantitative data collected by questionnaires with 398 residents, whose houses were registered in Ko Samui City Municipality, and 80 tourists, and statistically analyzed by percentage, mean, and standard deviation, and qualitative data collected by in-depth interviews with 16 individuals, including government officers, community leaders, and entrepreneurs, and analyzed by content analysis. Results: (1) on the levels of components of Ko Samui's sustainable tourism development, the components were rated high overall, and by dimension, the ranking from high to low included development of tourism conscience, development of tourism markets, development of tourism resources, development of

environmental education at tourist sites, development of tourism businesses, and development of community participation in tourism; and (2) on the guidelines on sustainable tourism development of Ko Samui's, the guidelines included the first guideline on the development of tourism resources by improving tourist sites' landscapes and creating and issuing compliance regulations for tourists, the second guideline on the development of tourist sites' environments by systematically maintaining cleanliness and managing waste, the third guideline on the development of tourism businesses by campaigning for entrepreneurs operating businesses with environmentally friendly practices, while not destroying nor degrading natural resources, the fourth guideline on the development of markets by diversifying products and services to attract tourists, the fifth guideline on the development of participation by relevant sectors jointly identifying root causes of problems, planning, operating, making decisions, and monitoring and evaluating tourism operations, and the last guideline on the development of conscience by creating media, such as manuals and pamphlets, that cultivate tourism conscience.

Keywords: Tourism development, sustainable tourism, Ko Samui

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก จะเห็นได้จากการที่ประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 (2504) เรื่อยมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 12 (2560-2564) ซึ่งจากการที่ประเทศได้รับการพัฒนาไปตามแผนในการพัฒนาประเทศนั้น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็จะเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาและส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวจากการท่องเที่ยว และทำให้รายได้ที่มาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลักของประเทศอีกทางหนึ่ง

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจไทยอยู่ในภาวะชะลอตัวตามเศรษฐกิจโลก แต่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยยังมีการเติบโตและขยายตัว จากสถิติตั้งแต่เดือน มกราคม 2562 จนถึง กันยายน 2562 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสะสมเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวน 29.46 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 3.51 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา และมีรายได้จากการท่องเที่ยว 1.42 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.45 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา รายได้สะสมจากการท่องเที่ยว เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยท่องเที่ยวในประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 116.30 ล้านคน -ครั้ง ขยายตัวร้อยละ 0.45 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 0.79 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 1.92 จากช่วงเวลาเดียวกัน โดยมีรายได้รวมจากการท่องเที่ยวเป็น 2.22 ล้านล้านบาท ซึ่งขยายตัวร้อยละ ขยายตัว 2.90 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกัน (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562)

อย่างไรก็ตาม จากการที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการขยายตัว และสร้างรายได้ให้กับประเทศ แต่สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ตามมาคือผลกระทบ ที่เกิดจากการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นด้าน สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคม ดังนั้นรัฐบาลก็เล็งเห็นและได้ให้ความสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยว เห็นได้จากแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2560-2562) ได้กำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579 ไว้ว่า “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานความเป็นไทยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” โดยมีหลักการพัฒนากการท่องเที่ยวในการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยการส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (แผนพัฒนากการท่องเที่ยวฉบับที่ 2, 2562)

เกาะสมุยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก มีชายหาดสวยงาม รวมทั้งมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ทั้งป่าไม้และแหล่งน้ำ อีกทั้งยังเต็มไปด้วยเรื่องราวและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ดึงดูดให้อำเภอเกาะสมุยเป็นที่นิยมและมีชื่อเสียงในหมู่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศและได้รับการจัดอันดับจากเว็บไซต์ SmartTravelAsia.com ให้เป็นเมืองที่เหมาะสมกับการพักผ่อนอันดับ 8 ของโลกประจำปี 2560 ในอดีตนักท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุยยังมีในปริมาณที่น้อย เนื่องจากการเดินทางไปเกาะสมุยยังเดินทางไม่สะดวกมากนัก การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเกิดขึ้นอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2528 โดยการกำหนดเป็นแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะสมุย แต่ในปัจจุบัน การเดินทางไปเกาะสมุยเดินทางได้สะดวก ไม่ว่าจะโดยสารทางเรือที่มีบริการเรือข้ามฟากจากฝั่งแผ่นดินใหญ่ (ดอนสัก) ที่มีบริการถึง 2 ท่าเทียบเรือเฟอร์รี่ คือ ราชาเฟอร์รี่ และ ซีทรานเฟอร์รี่ ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวข้ามฟากเพื่ออำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยวและยังมีบริการข้ามฟากกับเรือโดยสารขนาดเล็กที่ใช้เวลาน้อยกว่าเรือโดยสารขนาดใหญ่ อีกทั้งโดยสารทางเครื่องบิน จากการคมนาคมที่สะดวกและการส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงได้ส่งผลให้การท่องเที่ยวในเกาะสมุยขยายตัว เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นซึ่งในช่วงระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมา หรือช่วงปีระหว่างปี พ.ศ. 2555-2561 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว จากประมาณ 1.2 ล้านคน เป็น 2.7 ล้านคน แสดงให้เห็นถึงการเติบโตอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 14 ต่อปี ซึ่ง ปี พ.ศ. 2561 ที่ผ่านมามีจำนวนนักท่องเที่ยวกว่า 2.7 ล้านคน ที่มาเที่ยวเกาะสมุยได้สร้างมูลค่าทางการท่องเที่ยวมากกว่า 6.2 พันล้านบาท โดยนักท่องเที่ยวร้อยละ 90 เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ และร้อยละ 10 เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย (เทศบาลเกาะสมุย, 2562) จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นนั้นได้ส่งผลทำให้เกิดจำนวนโรงแรมและที่พักและจำนวนเงินตราต่างประเทศที่หมุนเวียนในเกาะสมุยมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น แต่ในทางกลับกันผลที่ตามมาจากการส่งเสริมและกระตุ้นการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม นั่นคือ บริบทวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนจากการเกษตร การประมง การค้าขาย ที่เป็นอาชีพหลักของคนบนเกาะ กลายมาเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวให้กลายเป็นรายได้หลัก ทำให้เกิดการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวจึงขยายตัวอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้เกิดการซื้อขายกรรมสิทธิ์ในที่ดินแก่นักลงทุนทั้งชาวไทยและต่างชาติเพื่อประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวแต่การเติบโตเป็นเมืองท่องเที่ยวโดยขาดการจัดการที่ดีทำให้เกิดผลกระทบต่อวัฒนธรรมและวิถีดั้งเดิม โบราณสถานขาดการดูแลและเอาใจใส่ (วิษุตา ให้เจริญ, 2554) อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยว เช่น ผู้ประกอบการเอกชนปล่อยน้ำเสียลงทะเล ขยะเกลื่อนกลาดและส่งกลิ่นเหม็น มีการลักลอบขุดเจาะหน้าดิน เป็นต้น (ประภัสสร โยธารักษ์, 2557) ทำให้ระบบนิเวศถูกทำลาย จนความเป็นเอกลักษณ์สีเขียวของเกาะสมุยได้เลือนหายไป ซึ่งจะเห็นได้จากการ มีสิ่งปลูกสร้างต่างๆ สร้างขึ้นจำนวนมากมาย โดยไม่ได้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ทำให้สิ่งแวดล้อมและธรรมชาตินั้นหายไป (สิริภัทร โชติช่วง และคณะ, 2560) นอกจากนั้นปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะสมุย ยังเห็นว่า ด้านคมนาคมไม่จำเป็นจะเป็นการขนส่งทางบก ทางน้ำ และ ทางอากาศ ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งปัญหาที่พบ อาทิเช่น พื้นผิวถนนขรุขระไม่เรียบ ไม่ได้มาตรฐาน ถนนแคบ แสงสว่างริมทางน้อย ป้ายบอกทางไม่ชัดเจน การจราจรติดขัด ด้านสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปโภค ในเกาะสมุยยังประสบปัญหาขาดการบริหารจัดการที่ดี ไม่มีความพร้อมที่จะรองรับแผนการพัฒนาท่องเที่ยว อาทิเช่น ขาดแคลนน้ำใช้ในฤดูแล้ง น้ำประปาไม่สะอาด ไฟฟ้าดับบ่อย น้ำท่วมถนน และชุมชนแออัด ด้านความมั่นคง ได้แก่ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เช่น การเรียกเก็บเงินเกินราคาของรถTaxi การชิงทรัพย์และทำร้ายนักท่องเที่ยว และปัญหาหญิงขายบริการหลอกลวง ขโมยทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว (ประภัสสร โยธารักษ์, 2557)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย เพื่อได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะสมุย ให้เกิดพัฒนาการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน และเพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มและพฤติกรรมความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติที่ต้องการความเป็นธรรมชาติของสถานที่ท่องเที่ยวและใส่ใจสิ่งแวดล้อม สังคม ชุมชน วัฒนธรรมและความเป็นอดีตของชุมชนมากขึ้น รวมไปถึงเป็นการเสนอแนะแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลไปพัฒนานโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลให้เกิดการสร้างรายได้ กระจายรายได้สู่ชุมชน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวระดับโลกได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ระดับองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 478 คน ได้แก่ ประชาชนผู้ที่มีทะเบียนบ้านในเทศบาลนครเกาะสมุย จำนวน 398 คน และนักท่องเที่ยวจำนวน 80 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคลากรภาครัฐ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ รวมทั้งสิ้น 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 สำหรับประชาชนที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในเทศบาลนครเกาะสมุยและฉบับที่ 2 สำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสำหรับนักท่องเที่ยวผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นแบบสอบถามฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยแต่ละฉบับมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 สำหรับประชาชนแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย โดยแบ่งเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษาในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามองค์ประกอบหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน 6 ด้านได้แก่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษาในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ

ฉบับที่ 2 สำหรับนักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามองค์ประกอบหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน 6 ด้านได้แก่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษาในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ซึ่งแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีเนื้อหาดังต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย โดยแบ่งเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษาในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามองค์ประกอบหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน 6 ด้านได้แก่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษาในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น และด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดประเด็นและสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย 3) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ 4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 5) นำแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาและการใช้ภาษา 6) นำแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์มาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ จากผู้เชี่ยวชาญจัดทำแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การทดสอบเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบรูปแบบของคำถาม การใช้ภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสม และความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย โดยใช้ดัชนีค่า IOC (Index of item objective congruence) ซึ่งเป็นค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหรือค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ 1.00
2. การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับประชาชนที่มีทะเบียนอยู่ในเทศบาลนครเกาะสมุย แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha's coefficient- α) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับได้ผลค่า $\alpha = 0.97$

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทำให้ได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมมาได้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้ทำการแยกวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วนดังนี้

ข้อมูลเชิงปริมาณ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากนั้นนำผลสรุปข้อมูลในประเด็นเนื้อหาที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยแบ่งออกเป็นตรวจสอบภายในและการตรวจสอบภายนอก จำแนกและจัดระบบข้อมูล ซึ่งในการตรวจสอบภายใน ผู้วิจัยนำเสนอคำอธิบาย โดยไม่ได้ละเลยประเด็นใดประเด็นหนึ่ง หรือโน้มเอียงไปทางประเด็นใดประเด็นหนึ่ง อีกส่วนได้ทำการตรวจสอบภายนอก ด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) โดยประยุกต์ใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) ซึ่งเป็นการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน หลังจากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอุปนัยหรือเชิงตรรกะ (inductive analysis) ซึ่งเป็นการตีความสร้างข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ที่ได้ทำการบันทึกไว้โดยเนื้อหา เพื่อหาข้อสรุปให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยนำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยายและความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามองค์ประกอบพบว่า 1) ด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และข้อที่ได้คะแนนสูง คือเกาะสมุยมีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น หาดทรายขาว น้ำทะเลใส ยังคงความเป็นธรรมชาติ รองลงมาคือแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมของเกาะสมุย กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีระบบสาธารณูปโภคเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 3 กลุ่มที่ให้ข้อมูลว่าเกาะสมุยมี หาดทรายขาว น้ำทะเลใส สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศยังคงมีความเป็นธรรมชาติ การเดินทางมาท่องเที่ยวมีการพัฒนาและสะดวกสบาย ร้านที่ให้บริการในด้านอุปโภคและบริโภค มีเพียงพอให้บริการ ส่วนข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือสภาพพื้นผิวของเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาตรฐานไม่ขรุขระ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อสอดคล้องกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ว่าเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวยังมีปัญหาเรื่องพื้นผิวถนนขรุขระ 2) ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมากข้อที่ได้คะแนนมากที่สุดคือชุมชนให้ความสำคัญในการตระหนักรู้และรักษาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ให้ข้อมูลว่าประชาชนในพื้นที่และผู้ประกอบการมีความตระหนัก ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดบริเวณชายหาดของเกาะสมุยทำให้บริเวณชายหาดของเกาะสมุยยังคงสะอาดไม่สกปรก ส่วนข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือแหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุยไม่มีอาคารสูงหรือสิ่งก่อสร้างที่บดบังบริเวณชายหาดยังสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ให้ข้อมูลว่ายังพบเห็นผู้ประกอบการบางรายมีการสร้างอาคารที่พักติดต่อกับสภาพแวดล้อม 3) ด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่ได้คะแนนมากที่สุดคือ ผู้ประกอบการร้านอาหารและบันเทิงปรุงอาหารอย่างถูกสุขลักษณะอนามัยและปลอดภัย รองลงมาคือผู้ประกอบการขนส่งใช้เครื่องยนต์ที่ไม่ก่อมลพิษทั้งทางอากาศเสียงและน้ำ ผู้ประกอบการร้านอาหารและบันเทิงไม่ใช้วัตถุอันตรายปามาปรุงอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ให้ข้อมูลว่าร้านอาหารและสถานบันเทิง ปรุงอาหารอย่างถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ผู้ประกอบการขนส่งยานพาหนะก็ไม่มีการปล่อยควันดำ การใช้ภาชนะใส่อาหารและเครื่องดื่มก็มีการใช้ภาชนะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ ส่วนข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือผู้ประกอบการที่พักโรงแรม ร้านอาหารมีการสร้างอาคารที่ไม่ปิดกันไม่รูกลิ้นที่สาธารณะและไม่ขวางทางระบายน้ำซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือร้านอาหาร บางรายมีการสร้างอาคารที่ปิดกันทางลงชายหาด รวมถึงมีการก่อสร้างบนภูเขา เห็นเป็นสิ่งก่อสร้างและไม่กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงผู้ประกอบการรายย่อยบางรายยังมีการแอบปล่อยน้ำเสียขยะลงคลอง ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณชุมชนแออัด 4) ด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่ได้คะแนนมากที่สุดคือ เกาะสมุยมีแหล่งท่องเที่ยวเช่น ชายหาด น้ำตก ภูเขา มีความสวยงามพร้อมเสนอให้นักท่องเที่ยว รองลงมาคือมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลายไม่ว่าจะดำน้ำ พายเรือ ปีนเขา ตกหมึก ให้แก่นักท่องเที่ยว ถัดมาคือมีที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆพร้อมให้บริการ มีโฆษณาทางการท่องเที่ยวของเกาะสมุยผ่านสื่อต่างๆไม่ว่าจะเป็นสื่อออนไลน์ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ให้ข้อมูลว่า เกาะสมุยมีความพร้อมในด้านความสวยงามของธรรมชาติที่และมีความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยวในเรื่อง ที่พัก ร้านอาหารเครื่องดื่มและสถานบันเทิงต่าง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ไฟฟ้า สัญญาณอินเทอร์เน็ต ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบันของเกาะสมุย สามารถหาข้อมูลสืบค้นได้ง่ายจากอินเทอร์เน็ตผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เพจ เว็บไซต์ และการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือมีการนำเสนอขายสินค้าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีหลากหลายภาษาที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ทำการศึกษาข้อมูล อีกทั้งยังพบว่าข้อคำถามที่ได้คะแนนน้อยคือราคาค่าที่พัก อาหาร และค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุยมีความเหมาะสมนั้นยังสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ให้ข้อมูลว่าผู้ประกอบการบางรายยังมีการเอาเปรียบนักท่องเที่ยวในเรื่องค่าเช่ารถ ค่าเช่าที่พัก ค่าเช่าเรือไปเที่ยวตามเกาะต่างๆ หรือการซื้อโปรแกรมดำน้ำต่างๆยังอยู่ในราคาค่อนข้างสูง 5) ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมากนั้นผู้วิจัยพบว่าไม่สอดคล้องกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ยังคงพบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนถึงแม้ว่าจะมีเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังคงพบว่าชุมชนมีส่วนร่วมน้อย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนบางชุมชนยังน้อยมาก เนื่องจากคนในชุมชนบางชุมชนคิดว่าเขาไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียอะไร

จากการท่องเที่ยว พวกเขายังคงประกอบอาชีพ ทำสวนทำไร่และสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง แต่ในบางชุมชนก็พบว่าชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามาแสดงความคิดเห็น บอกปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือความต้องการของชุมชนโดยการเข้าร่วมประชุม ที่ทางภาครัฐได้จัด ซึ่งบางชุมชนที่เข้าร่วมก็เพราะชุมชนมีความตระหนักว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลต่อการดำเนินชีวิต6) ด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดคือท่านได้ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้อยู่สภาพที่เหมาะสม รองลงมาคือท่านตระหนักถึงประโยชน์ของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุยที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และท่านมีความรักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวต่างๆของเกาะสมุยตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ให้ข้อมูลไว้ว่า ในปัจจุบันจิตสำนึกของประชาชนของเกาะสมุยได้มีความตระหนักและรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้มาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้ประชาชนของเกาะสมุยเกิดเป็นความหวงแหน มีจิตสำนึกในการรักษาน้ำเกิดเพิ่มมากขึ้น พยายามและช่วยกันรณรงค์ในเรื่องความสะอาด การทิ้งขยะ การจัดการสิ่งปฏิกูล รวมถึงการดูแลสิ่งแวดล้อมของเกาะสมุยให้มีความเป็นธรรมชาติและคงความเป็นเอกลักษณ์ของเกาะสมุยให้มากขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย ได้แก่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยว จัดทำคู่มือและออกกฎข้อบังคับให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตาม ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ควรรักษาความสะอาดและจัดการขยะอย่างเป็นระบบ ด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ควรรณรงค์ให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติให้เสื่อมโทรมลงไป ด้านพัฒนาการตลาด สินค้าและบริการควรมีหลากหลายสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วม ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันค้นหาสาเหตุของปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมการตัดสินใจ และร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และด้านการพัฒนาจิตสำนึก ควรจัดทำสื่อ เช่น คู่มือ แผ่นพับ เพื่อสร้างจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว

สรุป และอภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ระดับองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย โดยผู้วิจัยอภิปรายผลตามองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สามารถอภิปรายผลดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว

องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุยด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ เกาะสมุยมีความโดดเด่นเรื่อง หาดทรายขาว น้ำทะเลใส รวมถึงความเป็นธรรมชาติ มีเอกลักษณ์ในเรื่องวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ในการจัดเทศกาลหรือกิจกรรมมีความเหมาะสม ระบบสาธารณูปโภครวมถึงร้านอาหารด้านอุปโภคและบริโภคมีเพียงพอให้บริการนักท่องเที่ยว ตลอดจนมีป้ายบอกทางและบอกจุดอันตราย สภาพเส้นทางของเกาะสมุยอยู่ในระดับมาตรฐาน และมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับพิศมัย จารุจิตติพันธ์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย พบว่า เกาะสมุยมีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในองค์ประกอบด้านพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยว อยู่ระดับสูง คือมีความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติทางทะเล หาดทรายและแสงแดดและยังสอดคล้องกับอิสระพงษ์ พลธานี และ อุมาพร บุญเพชรแก้ว (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลเกาะหมาก จังหวัดตราด พบว่ากิจกรรมของเกาะหมากมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและมีความปลอดภัย สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวคือ แหล่งท่องเที่ยวของเกาะหมากมีความสะอาดและธรรมชาติที่สวยงาม อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวมีมาตรการด้านความปลอดภัยและระบบเตือนภัยมาก สิ่งอำนวยความสะดวกและองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมและเพียงพอคือ มีจำนวนร้านอาหารที่เพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยวและ สามารถเดินทางเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ในทางกลับกันยังพบว่า ค่าบริการทางเครื่องบินยังมีค่าใช้จ่ายที่สูง เส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งพื้นผิวถนนขรุขระ ถนนลื่นจากน้ำขยะส่งผลทำให้เกิดอุบัติเหตุ แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่สามารถเข้าได้หรือลงเล่นน้ำหากไม่ได้เข้าพักในโรงแรม ร้านอาหารหรือโรงแรมที่พักมีนายทุนต่างชาติเข้ามา

ดำเนินกิจการส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ทำการเช่าหรือหาที่พักมาจากประเทศต้นทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพลภัส พงศกรรังศิลป์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพัง พบว่าปัญหาสำคัญของเกาะพังที่ต้องแก้ไขเร่งด่วนคือ ปัญหานายทุนต่างชาติ ปัญหาอุบัติเหตุ

1.2 ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุยด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ความสำคัญในการตระหนักรู้และรักษาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่และให้ความสำคัญในการอนุรักษ์และรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี อีกทั้งมีมาตรการป้องกันเรื่องการบุกรุกที่ดินชายหาดสาธารณะ เรื่องการปลูกสร้างอาคารที่ขัดต่อสภาพแวดล้อมหรือทำลายทัศนียภาพของเกาะสมุยและเรื่องการจัดสิ่งปลูกสร้าง แหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุยส่วนใหญ่ไม่มีการดัดแปลงธรรมชาติโดยฝีมือมนุษย์ แหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายหาดส่วนใหญ่สะอาด น้ำไม่เสีย เสียไม่ดัง ชยะไม่เกลื่อนกลาดเป็นต้น รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุยส่วนใหญ่ไม่มีอาคารสูงหรือสิ่งก่อสร้างที่บุกรุกบริเวณชายหาดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรจิรา สุขบรรจง (2559) ซึ่งได้ทำการศึกษารื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวของหนานแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่า หนานมดแดงมีการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสังเกตจากการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างภายในพื้นที่ เช่น การสร้าง ห้องพัก โฮมสเตย์หรืออาคารจะมีการสร้างล้อมรอบต้นไม้ ไม่มีการตัดทำลาย มีการรณรงค์ ให้มีการปลูก ต้นไม้เพิ่มเติม อีกทั้งประชาชนมีการช่วยกันดูแลรักษาความ สะอาดแม่น้ำลำคลอง นอกจากนี้ยังพบว่า แหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุยบางแห่งมีการดัดแปลงธรรมชาติโดยฝีมือมนุษย์ มีการปล่อยน้ำเสียและขยะลงทะเล และยังมีการสร้างอาคารที่พักขัดต่อสภาพแวดล้อมหรือทำลายทัศนียภาพ เช่น การสร้างที่พักหรือหมู่บ้านบนภูเขา รวมถึงการรื้อทำลายหาดหรือที่สาธารณะซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิ เสริฐศรี (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การสร้างที่อยู่อาศัยมีการรื้อทำลายคลอง ส่วนใหญ่ชุมชนคลองโคนจะอาศัยอยู่ริมน้ำสัทำให้มีการทำบันไดลาดจากบ้านลงมายังแม่น้ำส่วนรีสอร์ทมีการสร้างรื้อเข้าไปในป่าโกงกางบริเวณริมน้ำส่งผลให้ธรรมชาติบริเวณดังกล่าวเสียหายและมีการทิ้งน้ำเสียและขยะลงแม่น้ำ

1.3 ด้านการพัฒนารูขีตท่องเที่ยว

องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุยด้านการพัฒนารูขีตท่องเที่ยว พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ผู้ประกอบการร้านอาหารและบันเทิงปรุงอาหารอย่างถูกสุขลักษณะอนามัยและปลอดภัยและไม่ใช้วัตถุดิบจากสัตว์ป่ามาปรุงอาหาร ตลอดจนใช้ภาชนะใส่อาหารและเครื่องดื่มที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้และลดการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟมในการห่อหุ้มอาหาร รวมถึงมีการกักน้ำเสียขยะได้เหมาะสม ผู้ประกอบการขนส่งใช้เครื่องยนต์ที่ไม่ก่อมลพิษทั้งทางอากาศและน้ำ ไม่ปล่อยควันดำ เสียงเครื่องยนต์ไม่ดังเกินควร ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและคำนึงเอกลักษณ์และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม สินค้าที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุยผลิตมาจากวัสดุเหลือใช้หรือวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ และไม่มีการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกจากสัตว์และพืชในทะเล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอีเบอร์ Eber, 1993 ที่กล่าวไว้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คือลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย (Reducing Over Consumption and Waste) ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันวางแผนการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพหรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติ และมีคุณภาพเหมือนกันใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก ส่วนการลดของเสีย เช่น การใช้ซ้ำและการแปรรูปกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Reuse Renew Recycle) ส่วนขยะปลูกฝังจิตสำนึกการจัดการโดยการแยกประเภทขยะโดยที่ขยะเปียกอาจนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์และนำหมักปุ๋ยจุลินทรีย์ได้ ส่วนขยะแห้งอาจนำระบบการหมุนเวียนการใช้ อีกทั้งพบว่าไม่สอดคล้องกับพรโพลิน ทวยเจริญ และ อภิรัตน์ กังสดารพร (2562) ได้ทำการศึกษารื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนใน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี ผลการศึกษารื่องพบว่าเกิดความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเนื่องมาจากเติบโตของการท่องเที่ยวโดยที่ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติได้ปรากฏชัดเจน คือ บริเวณชายหาดที่จัดเป็นพื้นที่ไว้บริการท่องเที่ยวสำหรับชาวต่างชาติ มีการปลูกสร้างโรงแรม รีสอร์ท สถานบันเทิง และร้านค้าอำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้บริการนักท่องเที่ยวตามบริเวณชายหาดต่าง ๆ

เช่น บริเวณ หาดรีน ซึ่งเป็นชายหาดที่ใช้จัดงานปาร์ตี้ฟูลมูน มีขยะหลังจากงานปาร์ตี้โย๊ะ น้ำในทะเลก็เริ่มเน่าเสียจากเศษขยะที่ลอยน้ำ

1.4 ด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว

องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุยด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ในพื้นที่ของเกาะสมุยมีแหล่งท่องเที่ยวเช่น ชายหาด น้ำตก ภูเขาที่สวยงาม กิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นดำน้ำ พายเรือ ปีนเขา ตกหมึก ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆพร้อมเสนอให้นักท่องเที่ยว ในปัจจุบันเกาะสมุยมีโฆษณาทางการท่องเที่ยวผ่านสื่อต่างๆไม่ว่าจะเป็นสื่อออนไลน์ต่างๆ เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุโทรทัศน์ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเกาะสมุยเป็นที่รู้จัก รวมถึงมีช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเช่นโปรแกรมดำน้ำ จอที่ปัก จอตัวเรือผ่านตัวแทนและอินเทอร์เน็ตทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายโดยผ่านสื่อออนไลน์ เช่น โลก เฟสบุ๊ค เว็บไซต์ ตลอดจนมีการใช้ภาษาที่หลากหลายภาษาในส่งเสริมการขายทางการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์สามารถสร้างภาพพจน์และความประทับใจให้นักท่องเที่ยว และราคาค่าที่พัก อาหาร และค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวมีให้เลือกตามความเหมาะสม และความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ สุเทพ สิงห์มาพะ (2560) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในมุมมองของผู้ประกอบการท่องเที่ยว และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลมกลา อำเภอเกาะทุ่ง จังหวัดภูเก็ต พบว่า ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจ ที่พักแรม ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจนันทนาการ และที่เป็นตัวแทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ จัดให้มีการเผยแพร่ สถานที่ท่องเที่ยวทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดนิทรรศการ เผยแพร่สถานที่ท่องเที่ยว การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว ในทางกลับกันผู้วิจัยยัง พบว่า ราคาสินค้าที่พัก อาหารเครื่องดื่มและค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น ค่าบริการรถ Taxi การเช่าเรือไปเที่ยวตามเกาะต่างๆ หรือการซื้อโปรแกรมดำน้ำต่างๆ ยังอยู่ในราคาค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับ เอกชัย ชำนินา (2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ของจังหวัดภูเก็ต สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ ค่าใช้จ่ายสูง

1.5 ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชน

องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุยด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ โดยศึกษาสาเหตุของปัญหาหรือผลกระทบและสังเกตผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงได้แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้องค์การหรือหน่วยงานที่ดูแลการท่องเที่ยวทราบโดยตรงและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเมื่อมีการประชุมหรือในเวทีประชาคมระดมความคิดเห็นตลอดจนเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามาให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลในการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินกิจกรรม โดยแสดงความคิดเห็น เข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตามแผนอีกทั้งให้ความร่วมมือแก่ภาครัฐและเอกชนในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตลอดจนชักชวนให้คนอื่นเข้าไปร่วมทำกิจกรรมหรือโครงการ ชุมชนได้เข้าร่วมในการตัดสินใจโดยเข้าร่วมในการลงมติและตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวในที่ประชุมเกี่ยวกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนเข้าร่วมใช้ผลประโยชน์ โดยได้รับประโยชน์จากระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้นและการอนุรักษ์ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมตลอดจนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวไม่ว่าจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์งานฝีมือหรือสินค้าการเกษตร/แปรรูปอาหารตลอดจนการบริการต่างๆที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนได้เข้าร่วมในการและประเมินผล โดยติดตามระหว่างดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวและเข้าร่วมงานกับหน่วยงานราชการในการประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรมหรือโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ พรพอลิน ทวยเจริญ และอภิรัตน์ กังสดารพร (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนใน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี ผลการศึกษายังพบว่า ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมอย่างมากในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนได้แก่การเข้าร่วมอบรม การไปศึกษาดูงาน นอกจากนี้พบว่าชาวบ้านตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่กับคนใน

ชุมชนอย่างยั่งยืน ตลอดไป และในการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในเรื่องนี้ถือว่าชาวบ้านในชุมชนให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งส่งผลกระทบเชิงบวกในด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ เน้นการให้คนท้องถิ่นมีงานทำมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ แบ่งผลประโยชน์กันอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ไม่ถูก ผูกขาดโดยคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยการที่ชาวบ้านตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้นเนื่องจากสภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่ผ่านมา ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ทางธรรมชาติที่ปรากฏชัดเจน

1.6 ด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว

องค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุยด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวรู้สึกถึงและวางแผนแหล่งท่องเที่ยวต่างๆของเกาะสมุย และตระหนักถึงประโยชน์ของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุยที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม จึงช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้อยู่สภาพที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับจันทร์จิรา สุขบรรจง (2559) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวของหนานแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ท่องเที่ยวหนานแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่หนานแดงมีจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวโดยการเอาใจใส่ทรัพยากรทางธรรมชาติในพื้นที่ ช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่ ร่วมกันรักษาความสะอาดทั้งบนดินและแม่น้ำลำคลอง รวมไปถึงธรรมาภิบาลและประชาสัมพันธ์ไม่ให้เกิดการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมมือกันปลูกต้นไม้เพิ่มเติม และหลีกเลี่ยงการตัดต้นไม้ในพื้นที่เมื่อมีการก่อสร้างเกิดขึ้น ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมโดยจะมีการคัดแยกขยะสร้างบ่อดักไขมัน บ่อบำบัดน้ำเสีย และทางเทศบาลตำบล ลานหอยจะทำการคัดแยกขยะพร้อมนำไปเผาด้วยเตาเผาไร้มลพิษในทางกลับกัน ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้ประกอบการบางรายไม่มีจิตสำนึกโดยยังคงมีการปล่อยน้ำเสียลงทะเล ไม่มีความรักและการหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุย ซึ่งสอดคล้องกับ เอกชัย ชำนินา (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ของจังหวัดภูเก็ต พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต คือจากการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำนัลจัดระเบียบอย่างเป็นระบบ ขาดพื้นที่ดำเนินการก่อสร้างสถานที่การกำนัลจัดระเบียบส่งผลให้ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายมากขึ้นจากปริมาณขยะจากการท่องเที่ยว มีความเสียหายของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลปริมาณขยะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีขยะสะสมรอบการบริหารจัดการเป็นจำนวนมาก

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุยตามองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุยด้านการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว คือ ควรมีการใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันไม่ให้แหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุยเสียหาย ควรมีการบูรณะซ่อมแซมและปรับปรุงภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุย ควรมีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกาะสมุยแจกให้แก่นักท่องเที่ยว ควรมีการรักษาความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุย และควรมีการออกกฎข้อบังคับสำหรับการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวดังที่อีเบอร์ (Eber, 1993) กล่าวว่า หลักการพื้นฐาน (Principles) ของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวและการบริการการขาย (Marketing Tourism Responsibly) โดยการจัดเตรียมข้อมูลต้องมีความพร้อมและเพียงพอซึ่งคู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยวต่อการเผยแพร่อาจจัดทำในรูปแบบหรือสื่อทัศนูปกรณ์ต่างๆ เช่น หนังสือคู่มือแผ่นพับ คู่มือการท่องเที่ยว วีดีโอ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น และยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 5.2 กล่าวคือปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับและมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว และการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง อีกทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ส่งเสริมการปฏิบัติตาม กฎหมายและข้อระเบียบด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความเข้าใจใน ระเบียบและกฎหมายด้านการท่องเที่ยว

2.2 ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษาในแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษาในแหล่งท่องเที่ยว คือ ควรมีการรักษาและอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุย ควรรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมและจัดการขยะให้เหมาะสม ควรมีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุย และควรมีการปรับปรุงสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม เช่น การปลูกต้นไม้ ดอกไม้เพื่อเพิ่มความสวยงามสภาพแวดล้อมของเกาะสมุย ซึ่งสอดคล้องกับปาริณตสิ่งศักดิ์ตระกูล และพัชรินทร์เสริมการดี (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอกวนโดนและบ้านโดนพานัน อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล พบว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอกวนโดนและบ้านโดนพานัน อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูลควรคำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยวควรปรับปรุงความสะอาดและภูมิทัศน์ให้สวยงาม และสร้างจุดเด่นโดยการนำธรรมชาติมาเสนอเป็นจุดขายและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้นักท่องเที่ยวและชาวบ้าน ด้านความพร้อมทางการท่องเที่ยวควรจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกจัดทำสื่อความหมายทางธรรมชาติและวัฒนธรรมและจัดเตรียมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นสำหรับการถ่ายทอดความรู้และเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยว และสอดคล้องกับ จุฑาธิปต์ จันทรเอยัด และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ โดยชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง ตำบลศรีนาวา จังหวัดนครนายก พบว่า ควรมีการจัดอบรมมัคคุเทศก์ให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศและหลักการอนุรักษ์และมีความเชี่ยวชาญในเส้นทางของแหล่งท่องเที่ยวขึ้นให้มีจำนวนมากพอเพื่อที่จะได้มีความสามารถในการนำนักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวในแนวทางที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและสามารถอธิบายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรต่างๆอย่างเป็นระบบไปพร้อมกับการสร้างความสนุกสนานไม่น่าเบื่อ

2.3 ด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว คือผู้ประกอบการควรประกอบธุรกิจโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการจ้างงานคนในพื้นที่เกาะสมุย ตลอดจนสถานที่ควรมีการติดป้ายรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสถานประกอบการไม่ควรประดับตกแต่งด้วยชิ้นส่วนของสัตว์ป่า สัตว์ทะเล และโบราณวัตถุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ สิงห์หาพะ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในมุมมองผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม ให้คะแนนระดับความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสูงกว่าผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ในเรื่องด้านการเปิดโอกาสบุคคลในท้องถิ่นเข้ามาทำงาน และสอดคล้องกับ ปรรารถนา สติธวิภาวีและคณะ (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง โครงการศึกษาพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการพื้นที่และทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะเต่า พบว่า ควรมีการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดและศักยภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวของเกาะเต่าเพราะว่าหากมีการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดได้ไม่เกิน 2,860 คนต่อวันก็จะส่งผลให้คุณภาพแหล่งน้ำดีขึ้นและปริมาณขยะจะลดลงร้อยละ 20-30

2.4 ด้านการพัฒนาการตลาด

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านการพัฒนาการตลาดคือ สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของเกาะสมุยควรมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ควรปรับปรุงความพร้อมและมาตรฐานการบริการของสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวของเกาะสมุยอีกทั้งควรปรับปรุงความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ตรงกับการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่และพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรปรับปรุงการให้บริการด้วยการเอาใจใส่ลูกค้า หน้าที่ยิ้มแย้ม พุดจาไพเราะ และรวมไปถึงประชาชนในพื้นที่เกาะสมุยควรปรับปรุงอัธยาศัยในการต้อนรับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาธิปต์ จันทรเอยัดและคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ โดยชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง ตำบลศรีนาวา จังหวัดนครนายก พบว่าควรพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกในกิจกรรมของตามความเหมาะสมของทักษะและเวลาการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกคือเพิ่มเส้นทางเดินรถสาธารณะเพื่อเข้าออกแหล่งท่องเที่ยวโดย

เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในตำบลต่างๆ และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง และควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใน พื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่และเพื่ออำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว และควรกำหนดปฏิทินการท่องเที่ยวตำบลศรีนาในในแต่ละเดือน โดยนำเสนอข้อมูลผ่าน ระบบสารสนเทศ Social Media หรือ รูปแบบอื่นๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

2.5 ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวคือ ประชาชนในพื้นที่เกาะสมุยท่องเที่ยวควรเข้าร่วมการค้นหาและสาเหตุของปัญหา ร่วมการวางแผนในโครงการหรือแผนงาน ร่วมปฏิบัติตามแผนหรือกิจกรรม ร่วมการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยว ร่วมติดตามและประเมินผลของโครงการหรือกิจกรรม รวมถึงประชาชนในพื้นที่เกาะสมุยควรมีโอกาสในการเข้าร่วมลงทุนธุรกิจท่องเที่ยวของเกาะสมุยตามขีดความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับเสาวคนธ์ เหลืองทองคำ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ด้านการค้นหาปัญหา ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการประชุมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ด้านการวางแผน ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน/กิจกรรมต่างๆ ด้านการท่องเที่ยวที่เน้นความยั่งยืน และมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติกิจกรรม ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนิน กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนลงทุนในด้านต่างๆ เช่น กำลึงกายกำลึงใจ หรือกำลึงทรัพย์ ด้านการติดตามและประเมินผล ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการติดตามและร่วมหาแนวทาง ในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ด้านการท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับ

2.6 ด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว คือควรจัดทำสื่อ เช่น คู่มือแผ่นพับ หรือมีเจ้าหน้าที่บริการให้ความรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงควรมีเส้นทางการศึกษาธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว เช่น นั่งช้าง เดินป่า ไร่บริการเพื่อให้เกิดความตระหนักและจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวของเกาะสมุย ซึ่งสอดคล้องกับนิตยา งามยิ่งยง (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบริเวณริมฝั่งคลองดำเนินสะดวก ในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดราชบุรี พบว่า ควรสร้างความร่วมมือและสร้างจิตสำนึกสาธารณะโดยการปลูกจิตสำนึกของ ทุกภาคส่วน ได้แก่ นักท่องเที่ยว ชุมชน เกษตรกร ผู้ประกอบการในพื้นที่ ให้มีการตระหนักถึงการรักษาคุณภาพ ของคลองดำเนินสะดวก ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญและสอดคล้องกับ เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ควรสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนโดยเฉพาะในท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวรู้จักในแหล่งท่องเที่ยวที่ตนอยู่ โดยการช่วยและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการดูแลสถานที่ท่องเที่ยว อนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น มีจิตสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อม มีจิตคิดเป็นเจ้าบ้านโดยให้ ความช่วยเหลือดูแลนักท่องเที่ยวที่มาเยือนตลอดเวลาอย่างเอื้ออาทร จริงใจ มองประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตัว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การออกนโยบายหรือโครงการต่างๆในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะสมุยรัฐควรลงพื้นที่และให้ความสำคัญแก่ประชาชนในท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยรัฐจะต้องพยายามและเข้าถึงประชาชนในท้องถิ่นและรณรงค์ให้ประชาชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยรัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนะปัญหา การวางแผน การดำเนินการและการติดตามและประเมินผล ซึ่งถ้าหากรัฐได้เข้าถึงและเปิดโอกาสเข้าใจถึงความต้องการของประชาชนแล้วจะส่งผลให้นโยบายหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จและได้รับความร่วมมือจากประชาชน อีกทั้งรัฐต้องขอความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง

ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ฝ่ายการเมือง ราชการ เพื่อที่จะทำให้เกิดเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ เกษสมุย และประเทศชาติ

2. รัฐควรเคร่งครัดและบังคับใช้กฎข้อบังคับให้เข้มงวดชัดเจน ในการลงโทษกับ ผู้ที่กระทำความผิดในเรื่องปัญหาการรุกล้ำ ที่ดิน บุกรุกชายหาดและการก่อสร้างที่ผิดกฎหมาย ของประชาชนหรือผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่ และเร่งสร้าง ความเข้าใจแก่ ผู้ประกอบการ ประชาชนในท้องถิ่น รวมไปถึงนักท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจถึงนโยบายของ ภาครัฐ

3. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องมีการกำหนดและวางแผนอย่างเป็นระบบ สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรงจากคนในพื้นที่เกาะสมุยเพราะจะได้เกิดเป็นความต่อเนื่องและง่ายต่อการเข้ามาขับเคลื่อนในเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรการท่องเที่ยว และง่ายต่อการเข้าพูดคุยกับผู้นำชุมชน ประชาชนและผู้ประกอบการ ในพื้นที่ เกี่ยวกับ เรื่องการตรวจสอบความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศในพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ ธรรมชาติ เรื่องการ อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ทุกคนในพื้นที่ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของธรรมชาติที่มีต่อการท่องเที่ยว โดยมีการบูร ณาการในการพัฒนาและขับเคลื่อนอย่างจริงจัง ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานภาครัฐควรลงมามีการจัดทำข้อมูลประชากรแฝง เพราะประชากรกลุ่มนี้ส่วนใหญ่อาศัยตามแหล่งท่องเที่ยวที่มี ชื่อเสียงในเกาะสมุย ทำให้เกิดเป็นชุมชนแออัดและทำให้เกิดปัญหาเรื่อง การทิ้งขยะ ปลอ่ยน้ำเสีย จากชุมชนเหล่านี้ทำให้ส่งผลกระทบต่อ ภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อการท่องเที่ยวเกาะสมุยรวมถึงเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนของเกาะสมุย

2. เกาะสมุยมีรายได้หลักมาจากการท่องเที่ยวเพราะฉะนั้นหน่วยงานรัฐควรเข้ามาพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เพราะในเกาะสมุยมี 118 ชุมชนแต่ละชุมชนก็จะมี ความแตกต่างกัน คือมีความหลากหลายด้วยบริบทของพื้นที่และมีแหล่ง ท่องเที่ยวแตกต่างกัน

3. ควรจัดทำปฏิทินท่องเที่ยวของเกาะสมุยเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงเทศกาลหรือกิจกรรมในแต่ละเดือนของเกาะสมุย ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นควรจัดทำให้เกิดความต่อเนื่องเกิดรับรู้ที่แพร่หลาย

4. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในทุกด้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะสมุยและมีจิตสำนึกในการรักเกาะสมุยให้ มากกว่าเดิม

5. หน่วยงานของรัฐควรจัดหาที่จอดรถสาธารณะและทางลงหาดสาธารณะให้กับนักท่องเที่ยว

6. ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวควรปรับราคาค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้ถูกลงเพื่อเพิ่มโอกาส ให้นักท่องเที่ยวชาวไทยสามารถขึ้นชมและรับรู้ถึงความสวยงามของเกาะสมุย

7. ผู้ประกอบการธุรกิจเรือเช่าเหมาลำของชุมชนไปตามเกาะต่างๆ ในเกาะสมุยควรมีการติดป้ายราคาบอกนักท่องเที่ยว และควรให้เป็นราคารามาตรฐานเท่ากัน

8. เกาะสมุยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมมากที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามา ท่องเที่ยว ดังนั้น ประชาชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐควรช่วยกันดูแลและปกป้องรักษาไม่ให้ถูกทำลาย และควรฟื้นฟู ดูแลให้ดีกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะสมุยเพื่อได้ทราบถึงปัญหาและนำผลการวิจัยนั้นมาเป็น แนวทางในการจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะสมุย

2. ควรศึกษาวิจัยถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะสมุยเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุย
3. ควรศึกษาวิจัยถึงความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุยไปปฏิบัติเพื่อจะได้ทราบว่านโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวที่นำไปปฏิบัติมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัจจุบันหรือไม่
4. ควรศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะสมุยเพื่อจะได้นำปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้กำหนดนโยบายและผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติในการวางแผนและกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะสมุยให้ยั่งยืนต่อไป
5. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ สมรรถนะของเจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะสมุย โดยศึกษาวิจัยในประเด็น ทักษะ ความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะเฉพาะ และทัศนคติที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ว่ามีลักษณะอย่างไรจึงจะทำให้นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะสมุยประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบนโยบายโดยตรง นำไปอบรม พัฒนาสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. *สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวเดือนกันยายน 2562*. สืบค้น 15 ธันวาคม 2562, จาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20191022143343.pdf.
- จันทร์จิรา สุขบรรจง. (2559). *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง*.
- วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด และคณะ. (2562). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ โดยชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง ตำบลศรีนาวา จังหวัดนครนายก. *วารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี*, 5(1).
- เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ. (2556). *การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. รายงานการวิจัย สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- เทศบาลนครเกาะสมุย. *ข้อมูลพื้นฐาน*. สืบค้น 21 กันยายน 2562, จาก <http://www.kohsamuicity.go.th/content/general.pdf>
- นิตยา งามยิ่งยง. (2560). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบริเวณริมฝั่งคลองดำเนินสะดวก ในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดราชบุรี. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 11(1), 149-166.
- ประภัสสร โยธารักษ์ และกิตติ บุญนาค. (2557). *การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ กรณีศึกษา อำเภอ เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปรารถนา สถิติวิภาวีและคณะ. (2556). *โครงการศึกษาพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการพื้นที่และทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะเต่า*. รายงานการวิจัยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และพัชรินทร์ เสริมการดี. (2556). การศึกษาศักยภาพและแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอควนโดนและบ้านโดนปาหนัน อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล. *สุทธิปริทัศน์*. 27(83), 97-112.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564)*. สืบค้น 21 กันยายน 2562, จาก https://mots.go.th/download/article/article_20170320150102.pdf.
- พรไพลิน ทวยเจริญ และอภิรัตน์ กังสดารพร. (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ใน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี*. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 14 ปีการศึกษา 2562, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2560). การศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่
เกาะพะงัน. รายงานฉบับสมบูรณ์. ชุดโครงการการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ
ของเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
พิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2557). ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย.
วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 17(1), 131-150.
- วิชชุดา ให้เจริญ. (2554). แนวทางการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตภูมิทัศน์ศึกษา
อ.เกาะสมุย จ. สุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ศรินันท์ พงษ์นรินทร์, โอชัญญา บัวธรรม และชัชชญา ยอดสุวรรณ. (2559). แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
9(1), 234-259.
- สิริภัทร โชติช่วง และคณะ. (2560). การรับรู้ภาพลักษณ์เกาะสมุยสีเขียว. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 15(1), 86-96.
- สุทธิ เสริฐศรี. (2557). แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุเทพ สิงห์มาพะ. (2560). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในมุมมองของผู้ประกอบการท่องเที่ยวและองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์,
3(2), 110-124
- เสาวคนธ์ เหลืองทองคำ. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาอำเภอปรางค์บุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อิสระพงษ์ พลธานี และอุมาพร บุญเพชรแก้ว. (2560). องค์ประกอบศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลเกาะหมาก
จังหวัดตราด. ศิลปะศาสตร์ปริทัศน์. 12(24), 95-102.
- เอกชัย ชำนินา และศรดา สมพอง. (2019). การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ของจังหวัดภูเก็ต.
วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์. 6(5), 2651-2670.
- Eber, S. (1993). *Beyond the Green Horizon: A Discussion Paper on Principles for Sustainable Tourism*.
London: WWF and Tourism Concern.

The banner features the RCIM Graduate School logo on the left, which includes a stylized 'RCIM' and the text 'เปิดรับสมัครในพื้นที่'. The main text in the center reads 'รับสมัครนักศึกษาใหม่' (New Student Recruitment) and 'บริหารธุรกิจ - รัฐประศาสนศาสตร์' (Business Administration - Public Administration). On the right, it mentions 'วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (มหาวิทยาลัยของรัฐ)' (Innovation Management College, Rajabhat Thanyaburi (Public University)). Below this, two columns of programs are listed: 'ปริญญาโท MBA & MPA' and 'ปริญญาเอก DBA & DPA'. At the bottom, the website 'http://www.rcim.in.th' is provided, along with contact numbers: '092-442-7000 (หัวหน้า)' and '092-442-8000 (สาขา)'.

RCIM
เปิดรับสมัครในพื้นที่

รับสมัครนักศึกษาใหม่
บริหารธุรกิจ - รัฐประศาสนศาสตร์

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
(มหาวิทยาลัยของรัฐ)

สาธิตา
หัวหน้า

ปริญญาโท
MBA & MPA

ปริญญาเอก
DBA & DPA

<http://www.rcim.in.th>

092-442-7000 (หัวหน้า)
092-442-8000 (สาขา)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรมา

อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

People's Political Participation in Sai Ma Subdistrict Municipality,

Mueang Nonthaburi District, Nonthaburi Province

ธนิดา บุญเมือง¹ และพิชิต รัชตพิบูลภ²

Thanida Boonmueang¹ and Pichit Ratchatapibhunphob²

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

² ผู้อำนวยการประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹ Master of Public Administration, Rajapruk University

² Lecturer in Master of Public Administration, Rajapruk University

E-mail: fonnida2436@gmail.com, pichit9999@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ใช้การศึกษาเชิงปริมาณ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านแสดงความคิดเห็น ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดตามตรวจสอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลไทรมา อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ตามเขตการปกครองทั้ง 6 หมู่บ้าน จำนวน 393 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการแสดงความคิดเห็นและด้านการติดตามตรวจสอบมีค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิภาพในระดับปานกลาง ในส่วนของผลการศึกษาเปรียบเทียบเทียบระดับประสิทธิภาพ เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าอายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและหมู่ที่อยู่อาศัยมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ด้านอาชีพ โดยภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ยกเว้นด้านข้อมูลข่าวสาร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เทศบาลตำบลไทรมา

Abstract

This research aimed to study and compare the levels of people's political participation in Sai Ma Subdistrict Municipality, Mueang Nonthaburi District, Nonthaburi Province. The research used quantitative study. The study was divided into four dimensions namely news and information, expression of opinions, decision, and monitoring and inspection. The sample used in the research included 393 constituents aged over 18 years old from 6 villages, according to the administrative district, living in Sai Ma Subdistrict Municipality, Mueang Nonthaburi District, Nonthaburi Province. The tool used in the research was questionnaire. The statistics used in the data analysis included Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test, and One-way ANOVA. The research findings revealed that people's political participation in Sai Ma Subdistrict Municipality, Mueang Nonthaburi District, Nonthaburi Province overall had the mean at fair level. The

consideration of each dimension revealed the following: On decision, the mean of the level of participation was at high level; On news and information, expression of opinions, and monitoring and inspection, the mean of the level of efficiency was at fair level. The study findings of the comparison of the levels of efficiency, classified by personal factors, revealed that age, education, salary, and residential area had different levels of participation at the statistical significance of .05. On occupation, the overall level of participation was different at the statistical significance of .05. With the exception of news and information, there was no difference at the statistical significance of .05.

Keywords: People's political participation, Sai Ma Subdistrict Municipality

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีมาตั้งแต่ในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2475 จนมาถึงปัจจุบันที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนา มาเป็นลำดับและตอบสนองแนวทางการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เด่นชัด ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญของไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีความเติบโตและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2542 ได้มีพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเพิ่มบทบาทให้อำนาจในการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการพัฒนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการวางผังเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคลเพื่อมีความคล่องตัวและร่วมกันแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาชุมชนในขณะนี้เพราะอยู่ใกล้ชิดชุมชนและสามารถช่วยแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็วสอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้นในพื้นที่และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้การปกครองตนเองอันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตยโดยเป็นองค์กรหลักที่ใช้กระบวนการทำงานแบบการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ (อนุก ธรรมทัศน์, 2543) ความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดจากปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่งคือการที่ประชาชนมีบทบาทและมี ส่วนร่วมตัดสินใจในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อให้เกิดความผูกพันและเห็น ความสำคัญของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อระบอบประชาธิปไตยและการตอบสนองความต้องการจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่น (ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2539) ในการเลือกตั้งส่วนท้องถิ่นก่อนมีการกระจายอำนาจในปี 2540 (หรือก่อนพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552) ได้กำหนดให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกสภาเทศบาลนั้น ๆ ส่วนสมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนแต่เพียงอย่างเดียว ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงไม่สามารถทำได้ อย่างเต็มที่และทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ต่อมาได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเทศบาลในด้านต่าง ๆ ทำให้ปัจจุบันเทศบาลนับได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนและอยู่ในความสนใจของประชาชนมาก โดยที่ประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีด้วยตนเอง โดยพระราชบัญญัติเทศบาลมาตรา 48 กำหนดให้ประชาชนในเขตเทศบาลออกเสียงประชามติให้การบริหารในเขตเทศบาลใช้รูปแบบนายกเทศมนตรี โดยให้เทศบาลนั้นมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล และการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ให้กระทำโดยวิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายกเทศมนตรีเป็นผู้บริหารสูงสุดของเทศบาล มีบทบาทในการกำหนดนโยบายที่ไม่ขัดต่อ กฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย เทศบัญญัติ และนโยบาย มีอำนาจในการสั่ง อนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาลมีอำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขาธิการนายกเทศมนตรี มีอำนาจในการวางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยรักษาการให้เป็นไป ตามเทศบัญญัติ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น ๆ (พระราชบัญญัติเทศบาล มาตรา 48) ดังนั้น การตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนเข้าไปบริหารจัดการนั้น จำเป็นต้องให้

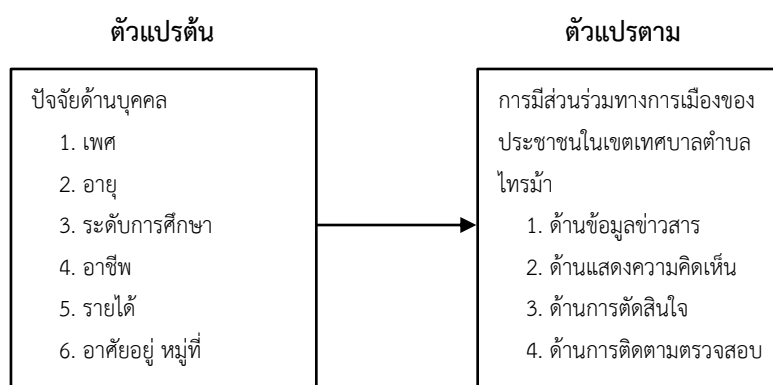
ความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร นโยบายต่าง ๆ ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร มาเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเพราะนายกเทศมนตรีคือผู้ที่มีความสำคัญในการบริหารท้องถิ่นตามโครงสร้างของเทศบาลเป็นภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนางานของเทศบาล การพัฒนาชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจ กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนจะเป็นตัวกำหนดว่าจะได้ตัวแทนที่ดีหรือไม่ดีและตัดสินใจเลือกด้วยเหตุผลใดมาเป็นเงื่อนไขในการตัดสินใจ

เทศบาลตำบลไทรมา ได้ยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล ตามที่สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 120 ตอนที่ 95 ก วันที่ 2 ตุลาคม 2546 ปัจจุบันเป็นเทศบาลตำบลขนาดกลาง สำนักงานเทศบาลตำบลไทรมา ตั้งอยู่เลขที่ 22/2 หมู่ 2 ซ.ไทรมา3 ถ.อนุสรณ์ประเสริฐ ตำบลไทรมา อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอมืองนนทบุรี ห่างจากศูนย์ราชการจังหวัดนนทบุรี ประมาณ 8 กิโลเมตร มีพื้นที่ 8.14 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,090 ไร่ จำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่ 23,333 คนแยกเป็นชาย จำนวน 10,763 คน คิดเป็นร้อยละ 46.12 หญิง จำนวน 12,570 คน คิดเป็นร้อยละ 53.88 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 15,567 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 2,829.36 คน/ตารางกิโลเมตร การเมืองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมาที่ผ่านมาพบว่าในส่วนของการเลือกตั้งท้องถิ่นทุกครั้งที่มีค่าเฉลี่ยของผู้ที่ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 40 จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด (ข้อมูลจากสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลไทรมา) ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่ไม่มากเท่าที่ควร การมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองก็ยังไม่พัฒนาไปได้น้อยมาก ในส่วนบทบาทของประชาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นก็ยังไม่ปรากฏชัดเจนและส่วนใหญ่ผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมักเป็นกลุ่มผู้นำชุมชนที่ใกล้ชิดกับเทศบาลตำบลไทรมา ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 6 หมู่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรมาว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากน้อยเพียงใดและมีส่วนในการออกเสียงเลือกตั้งหรือการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งรูปแบบใดบ้าง ทั้งนี้มุ่งหวังว่าข้อมูลที่ได้รับจะนำมาปรับปรุงพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรมาอำเภอมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
2. ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษานำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหรือจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุเกิน 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 393 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุเกิน 18 ปีขึ้นไป ตามเขตการปกครอง ทั้ง 6 หมู่บ้าน จำนวน 23,253 คน (ข้อมูลทะเบียนราษฎร สำนักทะเบียนเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี, 2563) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการของ Yamane (1973) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุเกิน 18 ปีขึ้นไป ตามเขตการปกครอง ทั้ง 6 หมู่บ้าน จำนวน 393 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการการสร้างเครื่องมือที่ได้ทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษามีค่า เท่ากับ 0.92 และนำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) มีค่าเท่ากับ 0.82

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นการสำรวจความคิดเห็นบุคคลที่อยู่อาศัยในชุมชนแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อาศัยหมู่ที่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านแสดงความคิดเห็น ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดตามตรวจสอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในตำบลไทรมา จำนวน 393 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 200 คิดเป็นร้อยละ 50.9 มีอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 30,000 บาท จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา

ด้านข้อมูลข่าวสาร พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา ด้านข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.93 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการรับฟังการปราศรัยหาเสียงการเลือกตั้งท้องถิ่นและแจ้งให้สมาชิกในชุมชนทราบอย่างน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 3.01 อยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก รองลงมาท่านได้นำข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการเลือกตั้งท้องถิ่นมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 อยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งแล้วแจ้งให้สมาชิกในครอบครัว/ประชาชนในชุมชนได้รับทราบอย่างน้อยเพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการแจกเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ประชาชนได้รับทราบอย่างน้อยเพียงใด และท่านมีความกระตือรือร้นในการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 อยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง

ด้านการแสดงความคิดเห็น พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา ด้านแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.00 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการปราศรัยหาเสียงเพื่อรับฟังหรือเสนอความคิดเห็น, ท่านแสดงความคิดเห็นเรื่องการเมืองท้องถิ่นต่อครอบครัว เพื่อน ญาติ, ท่านเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ โดยผ่านเทศบาลตำบลไทรมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลางทั้งหมด และท่านมีส่วนร่วมในการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นอย่างน้อยเพียงใด ท่านเคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการต่อนักการเมืองท้องถิ่นหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

ด้านการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.19 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลไทรมาตั้งแต่ท่านมีสิทธิในการเลือกตั้งอย่างน้อยเพียงใด, ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลไทรมาตั้งแต่ท่านมีสิทธิในการเลือกตั้งอย่างน้อยเพียงใด, ท่านศึกษาประวัติความเป็นมาของผู้สมัครรับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี/สมาชิกสภาเทศบาลก่อนที่จะทำการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.72 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาท่านมีความเข้าใจชัดเจนในวัตถุประสงค์และเห็นความสำคัญของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก ท่านได้แนะนำให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.01 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

ด้านการติดตามตรวจสอบ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา ด้านการติดตามตรวจสอบ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.10 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง รองลงมาท่านติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี/สมาชิกสภาเทศบาล, ท่านเคยสอดส่องและแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีพบเห็น มีข้อมูล หรือมีเบาะแสเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียง, ท่านเคยสอดส่องและแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีพบเห็นเหตุการณ์ผิดปกติในหน่วยเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง, ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลางเช่นกัน

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา โดยจำแนกตามปัจจัยของบุคคล

ด้านเพศ ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงได้ มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา จึงได้มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านแสดงความคิดเห็นและด้านการติดตามตรวจสอบ

ด้านอายุ ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุต่างกันย่อมทำให้มีประสบการณ์และภูมิหลังทางสังคมและความคิดต่างกันด้วยโดยเฉพาะอายุระหว่าง 31-40 มีความคิดเห็นแตกต่างจากทุกช่วงอายุ ซึ่งอายุมีผลโดยตรงต่อการให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา

ด้านระดับการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เนื่องจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดมุมมองและความเข้าใจการศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้การศึกษาที่สูงขึ้นทำให้คนรู้จักที่ให้ความสนใจต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา

ด้านอาชีพ ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้นด้านข้อมูลข่าวสาร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันโดยเฉพาะอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ย่อมให้ความสำคัญต่อการให้เวลามาเข้าร่วมกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมาจึงแตกต่างกัน

ด้านรายได้ต่อเดือน ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีรายได้น้อยย่อมไม่มีเวลาและไม่ให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมน้อย เนื่องจากต้องหารายได้เพิ่มเพื่อดำรงชีวิต

ด้านหมู่ที่อาศัย ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา จำแนกตามหมู่ที่อาศัย โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านที่ห่างไกลยังไม่สามารถรับรู้ข่าวสารหรือการประชาสัมพันธ์ ความรู้ความเข้าใจ ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา ไม่ต่อเนื่อง

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ มีประเด็นสำคัญซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านข้อมูลข่าวสาร พบว่า ด้านข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ตำบลไทรมา มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองเฉพาะกลุ่มไม่ได้กระจายทั่วทั้งตำบล จึงทำให้กลุ่มที่ได้รับข่าวสารกระจายข่าวได้เฉพาะกลุ่มเพื่อน พี่น้อง และคนใกล้ชิดของตนเองเท่านั้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปาจริย์ สุโขบล และคณะ (2551) ศึกษาเรื่อง “กระบวนการสื่อสารทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารมีผลต่อการรับรู้ข่าวสารด้านการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาอย่างมาก

2. ด้านแสดงความคิดเห็น พบว่า ด้านแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไทรมา การสนทนากันในเรื่องการเมืองท้องถิ่นตามร้านค้าและแหล่งที่ชุมนุม สภาคาแฟในหมู่บ้าน มีในกลุ่มครอบครัว ญาติ และเพื่อนๆ จึงไม่ได้กระจายวงกว้างเท่าที่ควร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ คชดี (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการปกครองท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่โดยภาพรวมมีส่วนร่วมด้านการเมืองอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยประชาชนมีส่วนร่วมด้านการเลือกตั้ง

เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ ด้านการแสดงออกของประชาชน ด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และด้านการมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง

3. ด้านการตัดสินใจ พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนให้ความสนใจทางการเมืองท้องถิ่นด้วยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยมีการศึกษาประวัติส่วนตัวและการทำงานที่ผ่านมาของผู้ลงสมัครเพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจเลือกนักการเมืองท้องถิ่นที่จะมาดูแลพื้นที่ และนโยบายทางการเมืองมาใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย กลิ่นบัวแก้วและคณะ (2553) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26-40 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท และความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา ดังนี้ 1. ด้านตัวผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเป็นนายกเมืองพัทยา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการผู้สมัครนายกเมืองพัทยาเป็นเพศชาย มีอายุเท่าไรก็ได้ และประกอบอาชีพอะไรก็ได้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในด้านตัวผู้สมัครลงรับเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาอยู่ในระดับมาก 2. ด้านพรรคของผู้สมัคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการผู้สมัครอิสระ(ไม่สังกัดพรรค) 3. ด้านนโยบายของผู้สมัคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการผู้สมัครที่นโยบายเกี่ยวกับเมืองพัทยาและมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัครนายกเมืองพัทยาอยู่ในระดับมาก ที่สุด 4. ด้านวิธีการหาเสียงของผู้สมัคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในด้านวิธีการหาเสียงของผู้สมัครนายกเมืองพัทยาอยู่ในระดับปานกลาง 5. ด้านอิทธิพลสื่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในด้านอิทธิพลสื่อของผู้สมัครนายกเมืองพัทยา อยู่ในระดับมาก 6. ด้านอิทธิพลของบุคคลอื่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านอิทธิพลของบุคคลอื่นต่อการตัดสินใจเลือกนายกเมืองพัทยา อยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการติดตามตรวจสอบ พบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนมีการตรวจสอบประวัติของนักการเมืองท้องถิ่นที่ลงสมัครรับเลือกตั้งว่ามีผู้ใดเคยทำสิ่งผิดกฎหมายหรือมีคดีความหรือไม่ ติดตามผลการเลือกตั้งว่ามีทุจริตซื้อสิทธิขายเสียงหรือไม่ และติดตามผลการทำงานทางการเมืองของผู้ลงสมัครเลือกตั้งว่ามีทุจริตทางการเมืองหรือไม่อย่างไร ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ บุญยิ่ง โหมดเทศน์ (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร ผลการวิจัยพบว่าการศึกษา รายได้ ความทันสมัยและความรู้ความเข้าใจในการปกครอง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิก สภาเทศบาล โดยรายได้เป็นปัจจัยกำหนดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การศึกษา ความรู้ความเข้าใจในการปกครองและความทันสมัย ตามลำดับ สำหรับการเป็นสมาชิกกลุ่มและการมองเห็นประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองนั้น ไม่มีความสัมพันธ์ดังกล่าว ในเรื่องการควบคุมติดตามการบริหารงานพบว่าการศึกษาเป็นปัจจัยเพียงตัวเดียวที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่เป็นไปในเชิงผกผันคือเมื่อมีการศึกษาสูงขึ้นจะเข้ามีส่วนร่วมน้อยลง การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าประชาชนยังเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นไม่มากนักและการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการไม่มีปัจจัยเพียงตัวเดียวโดด ๆ ที่มีความสำคัญในการกำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสถานภาพส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลไทรมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1. ด้านเพศ ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมา โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ทรงศักดิ์ มีชนะ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางภาษี อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางภาษีที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันโดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านอายุ ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุเทพ คชดี (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐมผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เฉลี่ย และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน

3. ด้านระดับการศึกษา ผลการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับอาจารย์ รติวงศ์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัย พบว่า พนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงและปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนระดับการศึกษาและแผนกที่สังกัดเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)

4. ด้านอาชีพ ผลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านข้อมูลข่าวสาร ที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับประเวช แสงสุข (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตทวีวัฒนาผลการศึกษาการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตทวีวัฒนา พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา เงินเดือน สถานภาพ และศาสนา ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกันขณะเดียวกันประชาชนที่ประกอบอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน

5. ด้านรายได้ต่อเดือน ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับอาจารย์ รติวงศ์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัย พบว่า พนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงและปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนระดับการศึกษาและแผนกที่สังกัดเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการเพิ่มการรับรู้ด้านข้อมูลข่าวสารในการเลือกตั้งให้กับประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลไทรมา เช่น การแจกเอกสารประชาสัมพันธ์ จัดการประชุมให้กับผู้นำชุมชน เพื่อนำข่าวไปแจ้งยังสมาชิกในชุมชน เพื่อให้เกิดมีความกระตือรือร้นในการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

2. ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่นด้วยการจัดเวทีพบปะพูดคุย เพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองแบบถูกกฎหมาย และเปิดโอกาสให้มีการเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการต่อนักการเมืองท้องถิ่นหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. ควรมีอบรม ให้ความรู้แก่ประชาชนให้เกิดความเข้าใจความเข้าใจชัดเจนในวัตถุประสงค์และเห็นความสำคัญของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

4. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่สามารถติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี/สมาชิกสภาเทศบาล และสามารถแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีพบเห็น มีข้อมูล หรือมีเบาะแสเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียงได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเพื่อทราบถึงข้อมูลเชิงลึกและนำไปพัฒนาระบบประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งครั้งต่อไป
2. ควรนำผลวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศที่จะมีขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2539). รัฐ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทศบาลตำบลไทรมา. ข้อมูลหน่วยงาน. สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2562, จาก <https://www.saima.go.th/history.php>.
- บุญยิ่ง โหมคเทศน์. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร. จาก <http://www.thairesearch.org/result.php>.
- ประเวช แสงสุข. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตทวีวัฒนา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปาริชาติ สุโขบล และคณะ. (2551). กระบวนการสื่อสารทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.
- พระราชบัญญัติเทศบาล. (2549). พระราชบัญญัติเทศบาล มาตรา 48. สืบค้น 15 กรกฎาคม 2562, จาก <https://www.kml.go.th/>.
- สมชาย กลิ่นบัวแก้ว และคณะ. (2533). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุเทพ คชดี. (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อาจารย์ รติวงศ์. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน). การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อนุก เหล่าธรรมทัศน์. (2543). วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่นและแผนการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ดีแอลเอส.
- Almond, G. A. & Verba S. (1963). *The civic culture*. Princeton: Princeton University Press.
- Nie, N. H., & Verba, S. (1975). Political Participation, In *Handbook of Political Science*, Fred I. Greenstein and Nelson Polsby (eds.), Readings, Mass: Addison Wesley.
- Yamane, Taro. (1970). *Introductory Analysis*. 3th Ed. Tokyo: Harper International Education.

รูปแบบการจัดบทความ วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เป็นวารสารระดับชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย กำหนดเผยแพร่วารสาร ปีละ 3 ครั้ง (เดือนมกราคม-เมษายน พฤษภาคม-สิงหาคม และ กันยายน-ธันวาคม)

1. บทความวิจัย

ก. ส่วนปก ประกอบด้วย

1. ชื่อบทความ (Title) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรสั้นกะทัดรัด ชี้ถึงเป้าหมายหลักของการวิจัย
2. ชื่อผู้เขียนทุกท่าน (Authors) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม
3. ที่อยู่สำหรับการติดต่อ E-mail และโทรศัพท์
4. ตัวเลขยก ให้เขียนไว้บนนามสกุลเพื่อระบุว่าเป็นที่อยู่ของผู้เขียนท่านใด
5. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรสั้นตรงประเด็น ครอบคลุมสาระสำคัญของการศึกษา
6. คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ที่สามารถนำไปใช้เป็นคำสืบค้นในระบบฐานข้อมูล (Keyword หากมีมากกว่า 1 คำ ให้เขียน Keywords)

ข. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย

1. บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของความสำคัญและมูลเหตุที่นำไปสู่การวิจัย พร้อมวัตถุประสงค์ และการสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. วิธีการทดลอง (Materials and Methods) วิธีการศึกษา (Research Methodology) เป็นการอธิบายวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งขึ้นอยู่กับการวิจัยแต่ละประเภท
3. ผลการทดลองและวิจารณ์ผล หรือผลการศึกษาและอภิปรายผล (Results and Discussion) ควรเสนอผลอย่างชัดเจน ตรงประเด็น เป็นผลที่ค้นพบ โดยลำดับตามหัวข้อที่ศึกษา พร้อมการวิจารณ์ผล
4. สรุป (Conclusion) สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา
5. กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements) กล่าวถึง บุคคลหรือหน่วยงานที่ช่วยเหลืองานวิจัย (อาจมีหรือไม่มีก็ได้)
6. เอกสารอ้างอิง (References) ต้องใช้ตามแบบที่วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการกำหนดอย่างเคร่งครัด และเขียนเอกสารอ้างอิง เฉพาะเอกสารที่นำมาอ้างอิงในเนื้อหาเท่านั้น

2. รูปแบบการพิมพ์บทความ

การตั้งค่าหน้ากระดาษ

- ระยะขอบ

ขอบบน (Top Margin) และขอบซ้าย (Left Margin) 2.5 ซม.

ขอบล่าง (Bottom Margin) และ ขอบขวา (Right Margin) 2.00 ซม.

- กระดาษ

ขนาดกระดาษ A4 (กำหนดเอง) ความกว้าง 19 ซม. ความสูง 27 ซม.

รูปแบบตัวอักษร

แบบตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK เท่านั้น

หมายเลขหน้า

ตำแหน่ง ด้านล่าง กึ่งกลางหน้ากระดาษ ขนาดตัวอักษร 14

การย่อหน้า

เคาะ 8 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 9

จำนวนหน้าทั้งหมด

6 -12 หน้า

การพิมพ์ส่วนปก

พิมพ์เต็มหน้ากระดาษ (พิมพ์ 1 คอลัมน์)

การพิมพ์ส่วนเนื้อหา

พิมพ์ 1 คอลัมน์

ชื่อบทความ

ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ ขนาดอักษร 18 (ตัวหนา)

จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

ชื่อผู้เขียน

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวหนา)

ระหว่างชื่อกับนามสกุล เว้น 2 เคาะ จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

ตัวเลขยกบนหลังนามสกุล

ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวเลขยกบนหลังนามสกุล ใส่เฉพาะกรณี

มีผู้เขียนมากกว่า 1 คน และมีที่อยู่ต่างกัน)

ที่อยู่

ภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 12 (ใส่ตัวเลขยกบนหน้าที่อยู่ใส่

เฉพาะกรณีมีผู้เขียนมากกว่า 1 คน และมีที่อยู่ต่างกัน)

E-mail และโทรศัพท์

ขนาดตัวอักษร 12 (ตัวเอียง)

ชื่อบทคัดย่อ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 (ตัวหนา)

จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

เนื้อหาบทคัดย่อ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14

ชื่อคำสำคัญ (Keyword)

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 (ตัวหนา)

คำสำคัญ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14

ชื่อหัวเรื่องใหญ่

ประกอบด้วย 1. บทนำ 2. วิธีการทดลอง หรือ วิธีดำเนินการวิจัย

3. ผลการทดลองและวิจารณ์ผล หรือผลการศึกษา หรือผลการวิจัย

4. สรุปและอภิปรายผล 5. ข้อเสนอแนะ 6. กิตติกรรมประกาศ

7. เอกสารอ้างอิง ขนาดตัวอักษร 18 (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย

ชื่อหัวเรื่องรอง

ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย

ชื่อหัวเรื่องย่อ

ขนาดตัวอักษร 14 (ตัวหนา) ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5

เนื้อหาบทความ

ขนาดตัวอักษร 14 จัดกระจายแบบไทย

ชื่อตาราง

ขนาดตัวอักษร 16 ตัวหนา อยู่ด้านบนของตาราง จัดชิดซ้าย

ชื่อภาพ ชื่อแผนภูมิ

ขนาดตัวอักษร 16 ตัวหนา อยู่ใต้ภาพหรือแผนภูมิ จัดกึ่งกลาง

เนื้อหาในตาราง/ แผนภูมิ

ขนาดตัวอักษร 12

การอ้างอิง

ใช้รูปแบบ APA Style (6th ed.)

หมายเหตุ ต้นฉบับบทความที่นำเสนอจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเขียนที่กำหนดเท่านั้น มิฉะนั้นจะไม่ได้รับการพิจารณาดำเนินการประเมินบทความก่อนตีพิมพ์

ตัวอย่างการจัดรูปแบบบทความ

ชื่อบทความวิจัยภาษาไทย (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

ชื่อบทความภาษาอังกฤษ ตัวอักษรแรกของคำต้องเป็นตัวใหญ่ (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

ชื่อ-สกุลผู้เขียน¹ ผู้เขียน² และผู้เขียน³ (TH SarabunPSK 16pt. หนา)

Name Lastname Author¹, Author² and Author³ (TH SarabunPSK 16pt. หนา)

^{1, 2} หน่วยงานต้นสังกัด หรือสาขาที่ศึกษา (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

³ หน่วยงานต้นสังกัด หรือสาขาที่ศึกษา (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

1, 2 Affiliation1, 2 (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

3 Affiliation3 (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

E-mail: อีเมลล์1, อีเมลล์2, อีเมลล์3 (TH SarabunPSK 12pt. เอียง)

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนบทคัดย่อภาษาไทย จะต้องจัดทำให้เป็น 1 ย่อหน้า สรุปการเขียนบทคัดย่อให้กะทัดรัดและได้ใจความ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

คำสำคัญ: (TH SarabunPSK 14pt. หนา) ภาษาไทย1 ภาษาไทย2 ภาษาไทย3 คำสำคัญ ควรเลือกคำสำคัญจากชื่อบทความ ไม่ควรเกิน 4 คำ ระหว่างคำนั้น ให้เคาะวรรค 2 เคาะ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

Abstract (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ จะต้องจัดทำให้เป็น 1 ย่อหน้า สรุปการเขียนบทคัดย่อให้กะทัดรัดและได้ใจความ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

Keywords: (TH SarabunPSK 14pt. หนา) English1, English2, English3 ควรเลือกคำสำคัญจากชื่อบทความ ไม่ควรเกิน 4 คำ ระหว่างคำนั้น ให้ใช้เครื่องหมาย “,” ระหว่างคำ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

บทนำ (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนบทนำในวารสารนั้น เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 1 เป็นการนำบทที่ 1 มาสรุปให้ได้ใจความ เพราะเป็นส่วนของความสำคัญและมูลเหตุที่นำไปสู่การวิจัย (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

วัตถุประสงค์การวิจัย (TH SarabunPSK 16pt. หนา)

1. วัตถุประสงค์1 (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

2. วัตถุประสงค์2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (TH SarabunPSK 16pt. หนา)

เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 2 เป็นการนำแนวคิดที่สำคัญในบทที่ 2 มาสรุปให้ได้ใจความ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

หัวข้อย่อ (TH SarabunPSK 16pt. หน้า)

ส่วนเนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

หัวข้อย่อ (TH SarabunPSK 14pt. หน้า)

ตัวอย่างลักษณะการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา เช่น

สุชาติ บำรุงสุข (2547, หน้า 103-104) หรือ (สุชาติ บำรุงสุข, 2547, หน้า 103-104)

Brown (2001, p.70) หรือ (Brown, 2001, p.70)

Hair (2006, pp.19-20) หรือ (Hair, 2006, pp.19-20)

Hair and Anderson (2006, pp.19-20) หรือ (Hair and Anderson, 2006, pp.19-20)

Harrison, J., and others (1999, pp. 18-54) หรือ (Harrison, J., and others, 1999, pp. 18-54) สำหรับผู้แต่งมากกว่า 5 คนขึ้นไป

Katz and Tony (1999 อ้างถึงใน ยุคล เบญจรงค์, 2550, หน้า 86)

วิธีดำเนินการวิจัย (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

การเขียนวิธีการทดลองหรือวิธีการศึกษาหรือวิธีการดำเนินการวิจัยในวารสารนั้น เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 3 เป็นการนำบทที่ 3 มาสรุปให้ได้ใจความ เพราะเป็นการอธิบายวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งขึ้นอยู่กับการวิจัยแต่ละประเภท (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

ผลการวิจัย (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

การเขียนผลการทดลองและวิจารณ์ผลหรือผลการศึกษาในวารสารนั้น เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 4 ซึ่งควรเสนอผลอย่างชัดเจน ตรงประเด็น เป็นผลที่ค้นพบ โดยลำดับตามหัวข้อที่ศึกษา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

สรุป และอภิปรายผล (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

การเขียนสรุปในวารสารนั้น เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 5 เป็นการสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา พร้อมการอภิปรายผล หากผลการทดลองเป็นตาราง ให้อภิปรายตารางนั้นด้วย รวมถึงข้อเสนอแนะ ทั้งข้อเสนอจากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

ข้อเสนอแนะ (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (TH SarabunPSK 16pt. หน้า)

เนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (TH SarabunPSK 16pt. หน้า)

เนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

กิตติกรรมประกาศ (อาจมีหรือไม่ก็ได้) (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

การเขียนกิตติกรรมประกาศในวารสารนั้นจะกล่าวถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่ช่วยเหลืองานวิจัย ซึ่งไม่ใช่การเยินยอกันเอง

เอกสารอ้างอิง (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

(TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

ใช้รูปแบบ APA Style (6th ed.) มีวิธีดังนี้

1. การเรียงลำดับ ให้เรียงจากตัวอักษร ก-ฮ และ ตัวอักษร A -Z

2. การอ้างอิงประเภทหนังสือ (Book)

ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

3. การอ้างอิงประเภทวารสาร (Journal)

ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความ.

4. การอ้างอิงประเภทวิทยานิพนธ์/วิทยานิพนธ์ (Dissertation/Thesis)

ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. หลักสูตรปริญญา, มหาวิทยาลัย.

5. การอ้างอิงประเภทเว็บไซต์ (Website)

ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สืบค้น วัน เดือน ปี พ.ศ., จาก <http://www.....>

ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี ค.ศ.). ชื่อเรื่อง. Retrieved เดือน วัน, ปี ค.ศ., from <http://www.....>

3. การส่งบทความ

ให้ส่งต้นฉบับบทความออนไลน์ (ไฟล์ word) ผ่านระบบที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/RCIM>

4. ค่าธรรมเนียมการส่งบทความ

ชำระค่าธรรมเนียมบทความภาษาไทย บทความละ 3,500 บาท (สามพันห้าร้อยบาทถ้วน) บทความภาษาอังกฤษ บทความละ 5,000 บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

โดยโอนเงินผ่านชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ (กองทุนวิทยาลัยบัณฑิตนวัตกรรม) ธนาคารกรุงไทย สาขาสาขลา เลขบัญชี 459-0-27094-3 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์

นำส่งสลิปมายังอีเมล jami.rcim@mut.ac.th

3. หลักเกณฑ์การประเมินบทความเพื่อตอบรับการตีพิมพ์

กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณา จะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ประเมินจากภายนอก บทความละอย่างน้อย 2 ท่าน เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่าน หรือมีการแก้ไขจะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ

เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนจะได้รับวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ฉบับที่นำบทความ ลงตีพิมพ์ผลงาน จำนวน 1 ฉบับ พร้อมหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความ

หมายเหตุ วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาตีพิมพ์

4. จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสาร

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ มีความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้นจึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์กับวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพบทความในกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์
2. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการพิจารณาบทความโดยอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และต้องไม่มีอคติต่อผู้เขียนและบทความที่พิจารณาไม่ว่าด้วยกรณีใด
3. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เขียนหรือผู้ประเมิน ไม่ว่าจะเพื่อประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง
4. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ประเมินและผู้เขียน
5. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของผู้เขียน

1. บทความที่ผู้เขียนส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ผู้เขียนต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมานำเสนอหรืออ้างอิงประกอบในเนื้อหาของบทความของตนเอง และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
3. หากผลงานทางวิชาการของผู้เขียนเกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้เขียนควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง
4. ผู้เขียนต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่น ๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการแล้ว
5. ชื่อผู้เขียนที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เขียน การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก และพิจารณาบนหลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว
2. ผู้ประเมินต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง
3. ผู้ประเมินต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน
4. หากผู้ประเมินตรวจสอบพบว่าบทความที่รับประเมิน เป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน
5. ผู้ประเมินต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารกำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับรู้

แบบฟอร์มการส่งบทความวิจัย
วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

วันที่ เดือน พ.ศ.

1. ข้าพเจ้า นาย / นาง / นางสาว

2. ระดับการศึกษาสูงสุด

ตำแหน่งทางวิชาการ

3. ชื่อบทความ (ภาษาไทย)

(ภาษาอังกฤษ)

4. ชื่อผู้เขียนร่วม (1)

(2)

(3)

(4)

(5)

5. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

.....

.....

.....

.....

โทรศัพท์ มือถือ แฟกซ์

E-mail :

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อนและยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสาร
นวัตกรรมการบริหารและการจัดการ ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
รัตนโกสินทร์

ลงชื่อ

(.....)

RCIM

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

96 หมู่ 3 ถ.พุทธมณฑลสาย 5 ต.ศาลายา

อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

โทรศัพท์/โทรสาร 02-441-6067